

БИСЕРИ КРИМИНАЛИСТИЧКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

ЕДГАР ВАЛАС

ПОТКАЗИВАЧ

ПОЛИТИКЈА

Едгар Валас
ПОТКАЗИВАЧ

Превела Милица Мијовић

Наслов оригинала
Edgar Wallace THE SQUEKER

Такву ноћ не би ниједан нормалан човек изабрао за шетњу по Путни Комону. Дувао је ветар, а суснежица и хладноћа продирале су кроз промочене рукавице. Упркос светиљкама постављеним уздуж пута, било је тако тамно да се Лери Грејм, кад би год дошао до неког раскршћа морао послужити џепном лампом, како се не би спотако о крајњи камен.

Лери се осећао прилично пријатно у дугом гуменом огртачу и каљачама, премда му је велики кишобран више био на сметњи неголи од користи. Уосталом, пошто му је жестоки удар ветра готово преокренуо кишобран, он га затвори. „Мало кише у лице користиће лепоти коже“ - рече расположено сам себи.

Лери погледа осветљени бројчаник ручног сата. Требало је још неколико минута до половине сата, а „велики момак“ био је тачан. Подао, али тачан. Лери је већ трговао с „великим момком“, али се заклео да више неће никад. Тај се човек тврдоглаво ценкао, али је био пун новаца, а опасности није било готово никакве. Овај пут мора платити пуну цену - вредност дијаманата госпође ван Рисик добро је позната. Новине су биле пуне ове крађе. Новинари су јасно и бројкама навели своту новца што би је за сваки камен могао добити на слободном тржишту. И Лери је због величине тога посла објавио у новинама оглас уобичајеним шифрама: На Путни Комону (у смеру према Вимблдону) изгубљена је у четвртак у 10.30 жута торбица са пет писама, која немају вредности ни за кога, осим за власника.

„Жута торбица“ значила је да су на продају понуђени драгуљи. „Браон торбица“ значила би крзно, а „бела торбица“ би „великом момку“ објавила чињеницу да огласивач има новчанице којих се жели решити. „Пет писама“ је значило да је вредност понуђене робе петорознаменкаста свота.

Лери је дакле у четвртак ноћу у 10.30 чекао на Ричмонд Роуду. Ветар је донео звук звона с црквеног торња, на којем је сат откуцао половину.

- Тачан је! - промрмља Лери.

На путу, у даљини, појавише се два нејасна светла, која су, приближавајући се, постајала јаснија. Ускро севнуше

рефлектори, заслепивши човека који је стајао на крају трогоара.

Аутомобил успори брзину, кров дугих кола, с кога се цедила киша, промакне крај Лерија и аутомобил се заустави. Из мрачног затвореног аутомобила зачу се мало промукли, мрзовољни глас:

- Дакле?

- Добро вече, мајсторе!

Лери напрегне очи да би разабрао лик у колима. Био је уверен да би било не само непристојно већ и бескорисно да се на тренутак послужи џепном лампом. „Велики момак“ зацело има застрто лице. Али...

Рука што је почивала на крају прозора није била обучена у рукавицу и на трећем прсту примети сломљени нокат и двоструку белу бразготину уздуж првога зглоба... Рука нагло нестаде, као да је човек у аутомобилу осетио да је Лери помно посматра.

- Хтео бих да склопим посао: добра роба. Јесте ли читали новине?

- Кемење ван Рисикове?

- Тачно. Вредност тридесет и две хиљаде фунти... стотину и шездесет хиљада долара. Робу је лако продати на тржишту. Ван Рисикова је уложила новац у камење... ниједан камен није француска помодна имитација, која је наоко лепа, а не вреди ништа. Последња цена је пет хиљада...

- Хиљаду и две стотине - рече глас одлучно - и то је за две стотине више него што сам најпре намеравао платити.

Лери дубоко удахне кроз нос.

- Ја сам разуман човек... - поче.

- Имате ли робу овде?

- Немам - одврати Лери, посебно нагласивши ту реч, а човек у аутомобилу је знао да лаже. - И нећу донети робу док се не погодимо. Неки јеврејски господин у Меида Велу понудио ми је три хиљаде, а дао би и више. Али ја радије послујем с вама... сигурније је. Разумете ли шта мислим?

- Даћу вам хиљаду пет стотина, и то је моја последња реч - рече човек у аутомобилу. - Новац је овде и мудро ћете урадити ако пристанете.

Лери стресе шавом.

- Не бих хтео да вас задржавам - рече љубазно.

- Нећете да продате?

- Обојица траћимо време - рече Лери, а аутомобил појури готово пре него што је изустио последњу реч, и пре него што је могао да погледа број, црвено светло аутомобила неста у невремену.

Лери запали остатак цигаре и пође к малом аутомобилу, што га је оставио на другом крају пута.

- Ноћас се и лихвар Шајлок окренуо у гробу - рече гласно.

Непуну седмицу после тога Лери Грејм је изашао из Фисоли ресторана у Оксфорд Стриту, и нико ко би га посматрао не би помислио да он није човек каквим се сматрао - светски човек средњих година, љубитељ доброг јела и земаљских ужитака. Гарденија, што ју је носио у зацепку као да је одавала ведрину његове душе. А он је заиста имао разлога да буде задовољан, јер је добро продао драгуље госпође ван Рисик. И нико у великом Лондону није знао за његов подухват, јер је радио сасвим сам.

Док је стојећи на тротоару чекао такси, приђе му неки висок, здепаст човек и срдечно га ухвати за руку.

-Хало, Лери!

Дуги слој сивога пепела отпаде с Леријеве цигаре - то је био знак само краткотрајне сметености.

- Хало, инспекторе! - рече љубазно се насмешивши. - Драго ми је што вас опет видим!

Заправо му није било драго, али у овом тренутку морао је да буде љубазан. Брзо се огледавши, у близини приметијош тројицу госпде струке инспектора Елфорда. Он се с филозофским миром покори својој судбини, уђе с четворицом детектива у такси и пушећи сасвим је хладнокрвно разговарао, док ауто није прошао кроз уски улаз Скотланд Јарда и зауставио се пред полицијском станицом у Кенон Рову.

Поступак је био кратак. Лери Грејм је ћутећи, са смешком на тамном лицу слушао док су му читали оптужницу, а онда рече:

- Станујем у Клејбури Менсионс број деведесет и осам. Молим вас да ми прибавите друго одело. Не бих хтео да се појавим пред судијом као натконобар. И, Елфорде, да ли би могао да

разговараш с оним Барабалом, о којем сам толико чуо? Кажу да је опасан човек... а хтео бих да га један или два човека болно осете.

Елфорд одговори да није лако разговарати с тим тајанственим човеком, али пошто су се за Леријем затворила челична врата он пређе преко улице и уђе у собу главног инспектора Барабала, који се, држећи међу зубима лулу, задубио у неке списе, што су му их послали из архива.

- Довео сам Лерија, господине Барабал - рече Елфорд. - Хтео је да дођете преко и да мало разговарате с њим. Казао сам му да не верујем да ћете штети да разговарате, али знате какви су ти момци.

Главни инспектор се наслони на столицу, намрштивши се.

- Хоће да разговара са мном? Чини се да постајем славан - прогунђа, а Елфорд се гласно насмеја.

У Шкотланд Јарду је кружила шала да се инспектор Барабал, који је правди изручио толике људе, никад није пред судом појавио као сведок, па је био готово непознат чак и новинарима. Он је осам година преседео у пространој соби на трећем спрату међу свежњевима списа прегледавајући и упоређујући необичан доказни материјал што би га сакупили о појединим препреденим момцима. Он је открио систем Низоземца Гума, бигамисте и убице, премда се он и Гум никд нису срели. Довевши оглас у рубрици несталих особа у неким лондонским новинама у везу с чланком у неком чедном немачком листу, спремио је доживотно у тамницу браћу Ленед, који су били највештији и најопрезнији уцењивачи.

- Посетићу нашег пријатеља - рече најзад и пође у тамну ћелију да разговара с нерасположеним Леријем, који у елегантном оделу с увелом гарденијом некако није пристајао у ту средину.

Лери, који је упознао многе полицајце у Енглеској и Америци, поздрави посетиоца накревелјивши се.

- Драго ми је што смо се упознали, шефе - рече весело. - Ухватили сте ме с робом, ја вам нећу правити потешкоће... уосталом, у мојем ћете ковчегу у хотелу „Шелтон“ наћи доказа да ме десет пута осудите. Ја волим да се поверавам... то је увек била моја слабост.

Барабал не одговори ништа очекујући питање које је морало доћи.

- Ко ме је откуцао, шефе? Само бих то хтео знати, а онда ћу ја засвирати. Радо бих желео да знам ко је тај момак који ме је откуцао!

Барал још не рече ништа.

- Има их тројица који су то могли урадити... - Лери стаде бројати прстима - али ја нећу изговорити ни једно име. Најпре човек који је купио робу, али тај је чист. Онда број два, који ме мрзи, али он је у Француској, И „сломљени нокат“, који ми је понудио хиљаду и пет стотина за робу вредну дванаест хиљада, али он ме не познаје.

- Хајде почните да певате! - предложи Барабал. - Ко је „сломљени нокат?“

Лери се опет нацери.

- Певање је за људе који су музички надарени - рече - а ја немам слуха. Знам да је моје питање глупо. Ниједан полицајац није још одао потказивача. Он радознало погледа полицајца, а Барабал климне гаавом.

- Сматрате, дакле, да вас је издао један од тројице препродаваца - рече. - Реците ми њихова имена, а ја вам дајем реч да ћу вам казати ако поменете правога.

Лери га укочено погледа и стресе главом.

- Не могу одати двојицу да бисте ухватили једнога, Барабале - рече. - То нико не зна боље од вас.

Полицајац замишљено поглади своје црне брчиће.

- Пружио сам вам прилику - рече најзад Барабал. - Можда ћу вас посетити ујутру, пре него што вас одведу на суд. Било би разумно кад бисте ми у поверењу одали она три имена.

- Преспаваћу - рече Лери.

Барабал се полаганом врати у канцеларију и, откључавши благајну, извади челичну кутију те је отвори. У кутији је било много листића папира, на којима су биле машином написане поруке - неке су обухватале само неколико редака, а било је и прилично дугих писама. Сва су била написана истом машином. На сваком је листићу било написано потказивачево обавештење. Негде у Лондону радио је препродавац великог

стила: човек, који је имао своје људе у сваком делу града, који је имао прсте у сваком противзаконитом послу. А ови листићи папира били су цена што су је плаћали крадљивци који би свој плен продали другоме.

Он узме најгорњи листић из кутије: то је било последње обавештење што су примили.

Лери Грејм је узео драгуље госпође ван Рисик. Ушао је у кућу, преодевен као помоћни конобар, оне ноћи кад је код ње била забава. Робу је продао Грку Моропулос у Бриселу, осим дијамантске звезде, коју ћете наћи у његовом ковчегу у хотелу „Шелтон“. Моропулос није хтео да купи звезду због ружичастих дијаманата, сматрајући да би их ко могао препознати.

П. С. Звезда је у двоструком дну Леријевог кофера.

Потписа није било. Папир је био једнак осталим папирима што их је добио.

Инспектор Барабал поново поглади мекане бркове и погледа папир напола затворивши очи.

- Господине Потказивачу - рече тихо - ја ћу те ухватити!

2

Прошле су две године и шест месеци откад се Лери Грејм захвално наклонио суцу - очито је очекивао за свој преступ вишу казну од три године строгаг затвора. Лишће је на стаблима у Хајд парку почело да добија јесењу боју. Двоје људи полагаано је шетало пошљунчаном стазом што је водила дуж улице између Марбл Арча и Хајд Парка Корнера. Ходали су полагааније него што би ко очекивао, јер је, упркос ведром небу и златним сунчевим зрацима, дувао хладан источњак најављујући зиму, кја се приближавала.

Мушкарцу који је био средњега раста и снажан, било је нешто више од четрдесет година. Црна му је коса била проткана дугим седим власима и исправљала први утисак што бисте га стекли, јер би се свакоме учинило, судећи по глатком, дечачком лицу, да му нема много више од тридесет година.

- Човек мора да живи - рече. - Данас није тако лако наћи посао као што је било пре рата. Осим тога, месго је прилично добро.

Берил Стедман стресе гпавом.

- То није место за вас, капетане Лесли - рече она.

Мало је оклевала, а онда брзо настави:

- Једно не разумем. Не знам, хоћете ли се увредити ако вам кажем?

- Ја се ни на шта не вређам - одговори. - Напред!

Она ипак изговори с приличном муком:

- Френк каже да вас у канцеларији баш не воле, а ја то не разумем... нећете му рећи да сам вам то казала, зар не? Знам да то нисам смела рећи, али...

Он климну гпавом.

- Не воле ме... воле ме врашки мало - рече. - Ја сам, госпођице Стедман, у правом смислу, сушта супротност вашем веренику.

Премда су ове речи имале горак призив, у гласу му није било огорчења, ни поруге, ни жаљења.

- Френк Сутон зна како ће омилети људима. Прилично је забавно посматрати како га људи свако јутро поздрављају, готово падају пред њим на колена...

- Не чини ли вам се да нисте баш нарочито љубазни? - запита она.

- Нисам намерно нељубазан - одговори он нагло. - То је забавно... или боље, поучно. Кад би Френк Сутон замолио своје запослене да целу седмицу раде ноћу, заиста верујем да би то они сматрали посебном чашћу! Кад бих их ја замолио да остану пет минута после радног времена, побунили би се.

Он се благо насмеши.

- Само један од свих запослених мисли о мени повољно... име му је Тилман, он је нов, узели смо га пре четрнаест дана... али нисам сигуран је ли тај мој обожаваоцац баш сасвим незаинтересован. А онда још је...

Он нагао ућута.

- Да нисте открили још неког обожаваоца? - запита она подругљиво, а он се насмеши.

- Не знам. Сутонова секретарица је прилично љубазна са мном... готово бих могао рећи да се према мени односи пријатељски. Можда је већ тако дуго у служби дивнога Франка да је сита његове љубазности.

- Сад већ остајете прилично одвратни.

- Знам - рече он тако весело да се она насмејала.

Свака ће жена једном срести мушкарца кога ће разумети и који ће разумети њу. Није потребно дуготрајно познанство и стрпљиво упознавање. Сам ће сусрет одмах дати познанству извесну интимност. Као да су се сјединила два дуго раздвојена дела.

Кад је Џон Лесли први пут срео вереницу свога послодавца, осетио је неко олакшање, неку неодређену благу лагодност, као да је после дугог времена нашао нешто ште је несвесно тражио.

Она је била веома лепа, премда је њена лепота више била слична љупкости љубичице неголи упадљивој лепоти нарцисе. Блага лепота пуна дражести. Сивоока девојка нежних, увек напола насмејаних усана. Он се мало запрепастио сазнавши да је верена.

Френк Сутон био је згодан младић неизмерне и жилаве енергије и имућан. Премда у његовим пословним просторијама у Келфорд Чемберсу није зујало као у каквој кошници, рад је текао

живахно. Он је био извозник који није презирао ниједан посао, па био и незнатан.

Успешни људи Сутонове енергије ретко уживају наклоност својих намештеника. Френка Сутона су његови запослени обожавали. Освајао их је његов ведри смешак, кратак смех, којим је примао и успех и неуспех. Његове напола затворене насмешене очи давале су људима полета, а стиском руке преносио је део своје велике животне снаге.

- Да... он је веома занимљив човек - рече Џон Лесли.

Признање врлине господина Сутона очито није било од срца, али Берил није у том признању видела друго до потврде свога мишљења.

- Хтела бих да није тако савршен - рече она и мало уздахне.

А онда изненада запита:

- Познајете ли неког човека који се зове Барабал, полицајца из Скотланд Јарда?

Џон Лесли климне главом.

- Не познајем га... нико га не познаје, али чуо сам о њему. Његово је име поменуто у вези с неким недавним случајем. Запгго?

- Синоћ је Френк говорио о њему - рече Берил. - Запитао је господина Фридмана да ли га познаје. Френк сматра да...

Она на тренутак оклевајући ућута, али наглост којом је наставила ода му да је начела забрањену тему.

- Из канцеларије су нестала један или два замотуљка. Али знате да... Френк је хтео да позове господина Барабала. Али ви то знате, зар не?

- Нисам знао - рече нехајно Џон Лесли - али не верујем да би се Барабал одазвао. Он није човек хоји би траћио време трагајући за ситиим крадљивцима. Мени се чини да он није човек који би ситне крадљивце прогонио као Немеза богиња освете... Кад сам већ напоменуо Немезу, ето човека који ће се прилично љутити на мене.

Њима су у сусрет долазила два човека, обојица висока, премда се Лив Фридмен због погнутог држања чинио нижим него што је уистину био. Фридмен је био човек ружна лица, велика носа, равних великих уста и одлучне чељусти - цели његов лик одавао

је победоноснога борца. Плавокос, модроок човек који је пролазио крај њега показао је насмешивши се беле зубе кад је приметио оно двје што им се полагао приближавало. Међутим, на лицу господина Фридмена се није одразила таква радост. Лив Фридмен је смеђим очима мрко посматрао час девојку, час њеног пратиоца.

- Сматрао сам да си пошла на ручак с гоппођицом Морден, Берил - рече осорно.

- Срела сам капетана Леслија у Оксфорд Стриту - брзо објасни она.

- Случајно? Добро.

Његов мрки поглед наслутио је све, само не ништа добро“.

- Вас, Лесли, посао не умара превише, зар не?

- Не баш посебно - одврати Лесли мирно,

- Код мене се у уреду нико превише не умара - насмеши се Френк Сутон којему, чини се, нипошто није смегало, што је своју заручницу затекао са својим генералним директором. - Свако, ко хоће, може поћи у шетњу... зар не, Лесли?

Он смешећи се погледа девојку.

- Не допуштајте, Берил, да вас стари Лив мучи! Лив је романтичан: он увек сматра да неко жели да побегне с његовим дражесним благом... зар не, Лив?

Он гурне лактом старијега човека и насмеја се.

Ливу Фридмену то није било смешно. Завлада неугодна тишина, а онда Сутон ухвати за руку свога директора.

- Ја вама више нисам потребан, Лив, а сигуран сам да није ни Лесли.

Лесли погледа девојку и учини му се да се она из неког разлога смела. Неколико тренутака касније пошао је с разговорљивим и веома веселим господином Сутоном, који му је објашњавао глупост старачких предрасуда,

- Необично је да вас Лив Фридмен воли... кад вас нађе сасвим самог. Али чини се да он замишља да сте ви, мој момче, приличан женскареш! Ја њему нипошто не могу замерити ону напомену о Берил, јер је Фридмен веома сумњичав. Против старачке претераности не можемо се борити.

Лесли извади цигарету из сребрне кутије и поче је смекшавати. На прилично нежним уснама појави му се једва приметан смешак.

- Вама не смета ако разговарам с госпођом Стедмен.

Очито није покушао да се оправда или да нагласи недужност таквих састанака, ни да истакне своју незаинтересованост за девојку која ће бити жена његовог послодавца.

Френк Сутон слегну раменима.

- Забога, не! - рече. - Ви сте у протеклих десет година, силом несрећних околности, имали веома мало прилике да видите лепе жене и сматрам да ће вам то само користити. Не замерате што сам искрен?

Лесли стресе главом.

- Ви сте експеримент... ја увек правим пробе, премда већина проба завршава несрећно по мене. Ја вас желим излечити... нећу рећи „поправити“, јер то звучи извештачено. Мени се никад нису свиђале половичне мере. Верујем у темељну методу.

Ни најосетљивије ухо не би у његовом гласу приметило неки заштитнички призив. У његовом одушевљењу није било извештачености.

- Берил је згодна девојка - настави. - Дакако, то је моје мишљење. Али тог би мишљења био сваки непристрасни човек. Ја нисам неки паша да сматрам да би жене у присутности мушкарца морале да скривају лице. Никад није наодмет ако девојка упозна много мушкараца, како сам казао Ливу, али он је старомодни ђаво...

Углавном је говорио само он све док нису стигли у Оксфорд Стрит, где је чекао његов аутомобил; целим је путем до канцеларије објашњавао своју теорију.

Канцеларија фирме Френк Сутон & Компани заузимала је три спрата у згради у близини Мидлесекс болнице. Предео није био отмен, али је улица, што се налазила паралелно с Оксфорд Стрит била веома живахна. Господин Сутон, који је ту пре шест година основао мали извозни посао, имао је сада веома успешно извозно предузеће. Његове су пословнице биле широм света. У бизини Ист Индиа Докс имао је складиште робе и, за разлику од већине извозника који искључиво примају послове с

једном врстом производа или одређеном индустријском робом, Френк Сутон није ниједан посао сматрао премаленим или неважним.

Док су пролазили широким ходником, у којем су били смештени расличита одељења његовог предузећа, опширно је причао о свеобухватности својих послова.

- Овде вам се пружа сјајна прилика, Лесли, само ако се загрејрте за посао...

А онда изненада промени глас и окрете се, погледавши га у очи.

- Али морате према мени бити поштени, Лесли!

Џон Лесли дочека модре очи без видљиве збуњено-сти.

- Не разумем вас - рече.

- Ни ја не разумем вас - рече мирно Френк. - Хтео бих да знам мало више о вама. Где проводите ноћи, којим се још послом бавите. Ја се због вас излажем великој опасности. Лив Фридмен то не зна. Ви мени нешто кријете, а ја бих хтео да знам шта је то.

Лесли не одговори ништа. Начас спусти очи, а онда насмешивши се рече отежући:

- Мислио сам да знате прилично много. Али кад сте тако радознали, рећи ћу вам чиме се бавим у слободно време. Јефтино купујем робу и скупо је продајем, а у преостало се време бавим малим уносним откуцавањем!

3

Френк Сутон изненађено погледа свога пратиоца.

- Јефтино купујете робу и скупо је продајете - полагамо понови - а у преостало се време... бавите откуцавањем? То не разумем.

- Очито - рече Џон Лесли насмешивши се. - Вас нису тако помно одгајали као мене!

А онда се Френково расположење опет изненада промени - исто тако нагло као што се малопре његово ведро расположење претворило у озбиљно.

- Ви сте за мене загонетка - рече. - Не сећам се да сам икад упознао таквог човека.

- То је штета - гаасио је хладан одговор.

- Ја вас чак нећу запитати шта значи „откуцавање“... та реч звучи прилично нечасно!

Лесли се не увреди.

- Ја сам нечастан човек - призна - тако нечастан да се сасвим слажем с мишљењем одличног господина Лива Фридмена. Да сам ја, Сутоне, ви, а ви ја, зацело бих забранио да се састајете с госпођом Берил Стедмен. И кад бих ја био Френк Сутон, сигуран сам да не бих плаћао Џона Леслија, већ бих га избацио из фирме. Ви сте глупан... не замерите ми искреност... што сте ме уопште узели у службу, кад знате моју... хм... прошлост. Међу хиљаде младих трговаца не би се нашао ни један, који би се изложио опасности да мене држи у свом уреду, а ни један од милион њих не би допустио да се састајем с дражесном девојком каква је Берил Стедмен. Ви сте јединствен човек!

Френк се насмеши као да је сасвим свестан своје кривице.

- Можда - рече, а онда, као да му је то изненада пало на ум, нагло запита: - Како се развија онај Тилмон?

- Ја га не видим често... зашто? - запита Лесли, зауставивши се пред вратима своје канцеларије.

Френк Сутон замишљено протрља подбрадак.

- Не знам. Он је чудан створ као и ви. Прилично ми је сумњив, премда су му дипломе добре. Хтео бих да ми кажете шта мислите о њему.

- Зашто га не отпустите ако вам је сумњив? - запита кратко Леслија Френк Сутон се мало нацери.

- Човекољубивост је моја слабост. Јаднику треба запослење и мени би било мрско да га избацам само зато што ми се не свиђа његово лице.

Неко га позва с краја ходника и он се, махнувши руком, пожури низ дуги ходник. До Леслија допре грлени смех Френка Сутона, који је с човеком што га је поздравио нестао у задњем ходнику.

Лесли приђе к вратима своје собе, тихо притисне какву и уђе.

Соба је била лепо уређена, у њој се посебно истицала велика благајна уграђена у зид. Осим његовог стола, био је у њој још један мањи сто, јер је у соби генералног директора радила и секретарица Френка Сутона.

Кад је Лесли ушао, у соби није било те госпође - али је у њој био неко други. Неки је човек, нагнут над сто, очито нешто тражио међу списима. Лесли је стојећи весело посматрао мршави лик човека, а онда запитао:

- Јесте ли шта изгубили, Тилмене?

Тилмен се нагло окрете, а на његовом се мршавом смеђем лицу начас појави израз запрепашћења. Био је средњих година, челичносиве косе.

- Да, изгубио сам неки обрачун.

Осим што је руком додирнуо уста и погладио малени брк, на њему се није приметио никакав знак збуњености. Глас му је био миран, готово дрзак.

- Како дуго већ радите у овом предузећу, Тилмене?

Човек погледа у строп као да размишља.

- Месец дана - рече.

Лесли климну главом.

- И за то сам вас време већ двапут затекао како прегледавате моје списе! Не верујем да ћемо веома дуго... хм... заједно радити, Тилмене.

Тилмен га погледа у очи, а на уснама му затитра смешак. Он је био од оне врсте људи који се никад отворено не смеју.

- Мени би то било жао - рече. - Заправо сам се надао, капетане Лесли, да ћемо се нас двојица боље упознати.

Лесли прегледа списе на столу. Ни један није био важан, а фиоке, у којима је држао важне списе, биле су закључане. Помисли да би било добро променити тему.

- Је ли ко био овде?

Тилмен га не погледа. И то је била Тилменова карактеристика: обично је растресено зурио кроз прозор.

- Да - рече - неки господин Грим... господин Лери Грим.

Тилмен са стране погледа Леслија и примети како му се лице укочило.

- Грим? - оштро запита Лесли. - Шта је хтео?

- Схватио сам да је хтео да разговара с вама - одврати Тилмен зурећи кроз прозор. - Заправо му се прилично журило.

Он сад први пут погледа Леслија, опет му на уснама затитра смешак и одмах нестаде. Лесли се збунио: обрве му се љутито намрштише.

- Рекао је да ће поново доћи вечерас око шест - настави Тилмен, оштро осматрајући генералног директора. - Према оном што је рекао... а он нипошто није био ћутљив... разабрао сам да је управо изашао из затвора. Познајете ли га?

- Површно - рече Лесли.

Глас му је био промукао. Онда изненада прасне:

- Како се, до ђавола, усуђујете мене да испитујете?

Покретом главе отпрати Тилмена из собе, а кад је Тилмен полагаано пошао к вратима, рече:

-Тилмене... ако случајно не знате... највише мрзим ако ме ко уходи. А идући пут, кад приметим да моја писма у вама побуђују толико занимање, пограбићу вас за шију и избацити из канцеларије! Је ли вам то јасно?

На тренутак се учинило као да ће Тилмен изневерити своју навику и насмејати се, али лице му се одмах уозбиљи.

- То би био необичан догађај - рече и изађе.

Лесли је који час мрко гледао за њим, али онда, спознавши шаљивост ситуације, тихо се насмејао.

Сутонова је секретарица била цело поподне одсутна, па је био сам у соби. Премда је било доста посла, он се из неког разлога није могао прихватити рада. Сваки би час устајао од стола и одлазио к прозору, посматрајући улицу, и тек кад је почео да се

спушта мрак и кад су се упалиле прве уличне светиљке угледао је човека који га је тражио. Није било тешко препознати га, јер је Лери Грем стајао под уличном светиљком држећи у устима цигару и гурнувши руке у џепове. Лесли је непрестано прилазио прозору. Човек се није мидао с места.

4

Лери Грем је додуше радио сам, али је ипак имао пријатеља. Једнога хладног јутра у фебруару безбрижно је изашао из Детмора, јер је знао да га чека соба што ју је сматрао у најму у некој кући у Сутворку - једва четврт миље далеко од Довер Стрита, где станују веома пристојни, па и имућни људи. Чак ни велики Барабал није знао за то уточиште, јер би иначе одгонетнуо да је у закључаној шкрињи под постељом похрањена прилична свота новца.

Кућевласница, код које је господин Грем становао, била је навикла на његова дуга избијања, а он је усто имао неку врсту хипотеке на ту кућу (он је био веома штедљив човек и на различите начине корисно улагао новац), па није претила опасност да би она његову собу коме изнајмила.

Она га равнодушно поздрави, а он пође у свој мали стан, у којем је све нашао како је оставио. Није недостајала ни једна једина цигара из кутије од кедровине на камину.

Њега није толико занимао новац у шкрињи, колико револвер „шмит вежн“ и кутија набоја, јер је у стан дошао с одређеним циљем. Можда му је боравак у тамници био изванредно неугодан: већ је био престар за затвор. Много се мучио, много је мозгао у оних осамнаест сати на дан, колико је у двадесет и четири сата био „закључан“. То је било необично, јер је Лери иначе све примао с филозофским миром. Наклапање у праоници распламсало је искру његова гнева.

У затворској је праоници радио неки човек који је на основу анонимне пријаве добио десет година. А откуцао га је „велики момак“. Нико осим Лерија није знао за сломљени нокат. Он је ту драгоцену тајну чувао за себе. Било му је жао што је о том приповедао Барабалу и то га је често мучило.

Боравак у тамници био је гадан. Чувари су били мрзовољна гомила - двапут су га готово ухватили с дуваном. И сви су затвореници, осим човека у праоници, били новајлије.

Вратио се у Лондон размишљајући - размишљајући о сломљеном нокту, о господину Потказивачу и о малом „шмит-вежну“.

Сломљени нокат био је један траг: а он је знао још један. Господин Потказивач је у великим количинама куповао украдене аутомобиле, водећи овај посао путем посредника негде у Соху. Лери је надзирао Сохо. Међутим је пуким случајем у неком локалу упознао маникирку, која је знала за сломљени нокат и за бели ожиљак на зглобу.

- Не знам му име - рекла је - али сам га видела, како је ушао у неку фирму у Мотимер Стриту... ја станујем близу Тотенхам Коурт Роуда и пролазим оним крајем. Био би необичан случај кад бисте с мојом помоћи нашли свога брата, зар не?

- Дакако - рекао је Лери.

Он се послужио приповешћу о „давно несталом брату“.

Маникирка је имала веома развијени дар опажања. Премда Лери није никад видео господина Потказивача, он га је по њеном опису могао несумњиво препознати.

Почео је да обилази околину Мортимер Стрита, позорно је посматрао људе, који су улазили у фирму господина Френка Сутона и излазили из ње. Чак се спријатељио с једним или двојицом службеника. Последњи се траг сумње распршио кад је оне вечери чекао у све гушћој магли, с малим револвером у џепу огртача, док је у другом џепу имао новчаник пун железничких и бродских карата, помоћу којих ће отпутовати у неки хотел у Шварцвалду, где се одмарао, кад би тло у Енглеској постало превруће.

Чиновници су излазили - бујица мушкараца и девојака излазила је и нестајала у тамној ноћи.

Тек пре шест Сутон је нагло ушао у собу Џона Леслија, и навлачећи рукавице издао своме директору дванаестак налога, и отишао.

Лесли је чекао док није у ходнику утихнуо одјек корака, а онда је опет погледао кроз прозор. У густој маши више није могао разабрати Лерија.

Откључа фиоку стола, извади мали аутоматски револвер и спусти га у џеп. Закопчавши огртач до врата изађе и тихо закључа врата.

На крају ходника била је једна соба, наоко празна јер се испод прага није примећивало никакво светло. Међутим у соби је био

један службеник - господин Тилмен је, стојећи на столици, посматрао кроз шпијунку над вратима како одлази његов непосредни претпостављени, а онда се пожурио за њим у маглу...

Лери Грим се са своје осматрачнице преместио на другу страну улице и стајао наслоњен на прочеље зграде, кад је приметио неки лик што је изронио из мрака и прошао крај њега. Лери баци цигарету и пође за њим.

- Хеј, ви! - рече и потапша човека по рамену.

Човек се окрене и пошеда га.

- Ох, јесте ли то ви, Гримере? Видео сам ва...

- Видели сте ме?

Леријев је глас био тих, у његовом је звуку било нешто злослутно.

- Чујте, шта ћу вам рећи... док још можете чути! Најзад сам вас ухватио, господине Потказивачу, и ја ћу вас отпремити, куда...

Приметио је само црвени блесак пламена, осетио је тренутну оштрину и снажан бол, и срушио се на тло. Неки га је полицајац нашао десетак минута после.

И само је инспектор Барабал знао или нагађао чија га је рука послала у смрт.

5

Господин Џошуа Коли дошао је у уредништво *Пост-Курира* и уморно уздахнувши сео за уредников сто. Колију је било шездесет година и био је ћелав, благ човек анђоеска лица, који је зими и лети носио сламнати шешир и имао обичај да на жућкастосмеђој кишној кабаници редовно погрешно закопча дугмад. Споља је био сличан пензионисаном и доброћудном кућном слузи, па ни најбољи познавалац физиономије не би нипошто могао да погоди занимање господина Колија. У Лондону, наиме, није било репортера, који би више знао о злочинцима и људској окрутности од овог анђеоског човека.

Обесио је кишобран на уредникову корпу за списе (што је господину Филду необично сметало), растресено претражио џепове, а онда извадио згужвану цигарету и запалио је.

- Убиство - рече хладнокрвно.

Седокоси Филд намршти чупаве обрве, а бели му се бркови накострешише.

- Зар сте сматрали да је било венчање? - запита.

Али Џошуу није дирнуо тај сарказам.

- Убијен је изблиза са два хица из аутоматског револвера, вероватно с пригушивачем - несметано настави. - Име му је, или боље, име му је било Лери Грејм, а прошлога је понедељка изашао из Детмора.

Он по други пут запали цигарету. Уредник га радознало погледа.

- Грејм? - рече. - Сећам се тог момка. Провалио је код ван Рисикове.

Џошуа климну главом тако озбиљно да би човек помислио да одаје признање подухвату Лерија Грејма.

- А Барабал сматра да га је неко откуцао - рече.

- Откуцао? - упита Филд и нагло дигне погаед. - Јесте ли видели Барабала? То је сама по себи занимљива прича.

Џошуа стресе главом.

- Нисам га видео. Разговарао сам с њим телефоном. Нешто ми је натукнуо, што би могло бити веома корисно...

- Шта сте хтели рећи оним да га је неко откуцао? Сматрате ли да је то урадио човек кога зову господин Потказивач?

- Човек кога ја називам господин Потказивач - исправи мирно уредника. - Он још није уопште позната особа.

Коли се замишљено загледа у уредника и скупи уста као да ће зазвиждати. Господин Филд је, посматрајући га, помислио како још никад није срео човека чија би спољашност била тако варљива. У Џошуе Колија било је нешто готово безазлено. Кад би га ко затекао како неодлучно стоји на крају плочника, осетио би дужност да га нежно узме за руку и поведе на другу страну улице кроз густу промет. Сваки дечак или девојчица изабрали би га за свог стрица, кад би у мноштву људи морали себи изабрати стрица. Нико не би ни у најразузданијој машти замислио да господин Коли у овај час пажљиво размишља о три теорије разлога тајанственог уморства.

- Барабал је необичан човек - рече и стресе главом као да му то замера. - Он је тајанствен, што је у супротности са свим традицијама Скотланд Јарда. Они обично кажу све што знају, премда то није много, а крију оно у шта сумњају, али ни о том није вредно разбијати главу... Примећујем да се с годинама моја духовитост изоштрује. Како је глумац Дејвид Герик једном рекао сликару Џошуи Рејнолдсу...

- Разговарајмо радије о живим злочинцима - рече господии Филд уморно. - Шта вам је рекао Барабал? Зашто је он необичан човек?

Џошуа опипа многобројне џепове свог прслука - било их је укупно шест - и најзад пронађе комадић папира, на којем је било начрчкано неко име и адреса.

- Господин Барабал ми је препоручио нека интервјуишем овога господина. Дао ми је и неколико занимљивих података о њему.

Филд натакне наочаре и прочита:

- Капетан Џон Лесли. Ко је то?

Џошуа узме папир, сложи га и стави опет у џеп, из којег га је извадио, а онда одговори:

- То је тајна коју свакако желим да решим.

Он по трећи пут запали цигарету.

- У питању је нека велика ствар и превише се бојим да ће нас *Мегафон* претећи. Сматрам да су они тај посао пре три седмице поверили свом најспретнијем човеку. Сећате ли се, господине Филд, да сам вам ја предложио...

Господин Филд није волео да га ико подсећа на било који његов пропуст.

- У Флит Стриту нема ниједног човека, коме ви, Џошуа, не бисте могли дати три седмице предности - рече љубазно, а Џошуа Коли видљиво засја, јер је волео да му се ласка.

Ово убиство је, упркос узбудљивим околностима, криминалистичком репортеру пружало веома мало могућности. Неки човек, познати провалник и међународни крадљивац, устрељен је у магли, и сасвим је било природно да су новине тврдиле да је тај злочин последица неке размирице - као што су борбе између разбијача у Ист Енду новине описивале као „обрачун међу бандама“. У близини места где је нађено тело био је предео што се простирао између Тотенхам Корт Роуда и Шарлот Стрита: предео у којем станују странци и не баш сасвим угодни људи. Тамо има веома много малих клубова, легалних и нелегалних, јазбина и таванских уточишта необичних грађана. Ту је живело двадесетак познатих анархиста и Скотланд Јард је већ интервјуисао двадесетак лупежа који су већ пре због злочина и насиља дошли у сукоб с полицијом.

Занимљиво је да се ни она двојица чиновника, с којима се Грејм спријатељио, нису јавили и нико није ништа напоменуо о Леријевој истрази за сломљеним ноктом. Сасвим је вероватно да она двојица чиновника нису жртву убиства довели у везу с љубазним странцем, који их је угостио.

У оваквим се злочинима полиција веома лако нађе на мртвом колосеку. Сведока није било, и премда су два човека чула два пригушена праска, што су звучала као један, они се нису приближили месту злочина да би сазнали о чему се ради. Убица је несметано нестао у магли, чак није било неминовног сведока, који би на месту злочина приметио неког „високог, мрког човека“.

- Мора да се то догодило сасвим близу вашег предузећа, Френк.

Берил дигне гааву с новина што их је читала за столом у библиотеци.

Френк климну главом.

- Заправо се збило на углу - рече - и то кратко време после мог одласка. Вратар каже да је чуо хитац неколико секунди пошто је Лесли изашао кроз врата.

Лив Фридмен, који је седео у дубокој фотелји уз ватру, нагло окрете гааву.

- Зашто је отишао Лесли? - брзо запита.

- Вратар није сасвим сигуран је ли то био Лесли или онај нови чиновник Тилмен. Они су изашли један за другим у размаку од неколико секунди. Ја нисам могао да будем удаљен више од једног блока кућа кад је испален хитац... ја сам на степеницама срео неког човека и с њим сам проговорио неколико речи... али нисам чуо ништа.

Лив Фридмен скупи дебеле усне.

- Лери Грејм... то ми је име познато, али мислим да овакви момци мењају име сваке седмице. Је ли га ко у фирми познавао?

Френк стресе главом.

- Јадник! - настави промукло Лив. - Вероватно се замерио којој банди, па су га макнули.

Велика библиотека у „Хилфорду“, у његовој лепој кући на Вимблдон Комону, била је угодна просторија. Блага расвета и зидови обложени дрветом - прилично необично што је човек као што је Лив, који се дигао властитом способношћу, био тако доброг укуса - и он је од „Хилфорда“ створио пријатен дом, а не музеј пун изванредног покућства и скупочених трица.

Берил затвори новине и, мало уздахнувши наслони се у наслоњачу.

- Мора да је то страховит живот - рече, а кад је Лив зачуђено намрштио обрве, дода: - Сматрам, живот провалника... крадљиваца и других сличних људи. Опасности, којима се излажу, страховите опасности...

- Проваљивање је чист посао.

Ливов је глас био готово оштар и, као да је осетио да је својим речима дао превише важности, насмеја се мало збуњено.

- Сматрам да је то чист посао у упоредби с другом врстом непоштених послова. Чуо сам једном о неком момку који је од бигамије направио посао... реч је о неком добро васпитаном човеку, који је оперисао у свим земљама света. О њему ми је причао један познаник у Преторији. Рекао је да га је срео у Преторија Централу... то је име затвора.

- Сграшно! - рече Берил стресавши се.

- Вил... можда и није тако страшно као што мислиш - рече Лив стресавши пепео с цигаре у ватру. – *Modus operandi* тог момка... јесам ли исправно рекао?... састојао се у томе што би се упознао с којом богатом колонијалном девојком и, представивши се као син које знамените енглеске породице, предложио брак, а онда, покупивши све што би могао, нестао на дан венчања. Кажу да је тај момак био прилично привлачан и да се упуштао у посао увек само с девојкама које су већ биле верене...

- То звучи као да је реч о нашем пријатељу Џону - рече немарно Френк, и, пошто је приметио девојчин поглед, насмеја се.

- Заиста нисам тако мислио - рече - премда морате признати да је Лесли привлачан момак.

- Желите ли рећи да је он мене очарао?

- Заиста, вас двоје! - промрмља Лив Фридмен и погледа сат на камину. - Време је да пођете, младићу. Заиста, вас двоје сте најнезанимљивији вереници које сам досад видео.

Он пође с Френком према вратима и, чекајући испод пространог трема да доведу Сутонов аутомобил, рече:

- Ја се не бих на вашем месту, Френк, тако шалио... моја девојчица је осетљива на извесну врсту хумора.

- Али кунем се... - поче Френк просведујући.

Лив га потапша по рамену.

- Свакако, ви нисте тако мислили. Али не шалите се тако. Ја боље разумем жене од вас, момче, и мушкарац не сме никад девојци пружити прилику да брани другог мушкарца.

Почекао је док се аутомобил удаљио, а онда се врати у библиотеку. Берил је стајала испред камиона и с рукама на леђима гледала у жеравицу.

- Никако нема разлога да будеш тужна, драга моја -рече пунећи последњу лулу пре спавања.

- Френк је понекад суров, зар не?

- Мало, али је пристојан момак... и поштен.

Она окрете главу.

- Шта мислиш тиме да кажеш? Ко није поштен?

Он застаде, а онда лагано одврати:

- На пример, Џон Лесли. Сматрам да ти морам рећи да је Лесли трипут седео због сакривања украдених ствари.

6

Она га погаеда избуљивши очи, бледа, не верујући.

- Џон Лесли бивши кажњеник?

Он полагаано климну главом.

- Седи, Берил - рече мирно, а она послуша. - Колико дуго се, драга моја, познајемо нас двоје?

То је неочекивано питање начас збуни.

- Па, сав живот. Ја се не сећам оца.

- Знаш ли... Он поче да корача собом држећу лулу међу зубима, очију упртих у простирач. После неког се времена заустави пред њом.

- Да ли знаш, како си дошла код мене?

- Наравно да знам! - рече она изненађено. - Ти си био очев компањон, ујаче Лив, па си, кад је он умро, на се узео бригу за мене.

Он ју је озбиљно осматрао.

- То је истина - рече напокон. - Твој отац и ја смо били компањони... заједно смо радили... пљачкали смо банке.

Она је буљила у њега отворених уста, превише запрепашћена, а да би могаа пгга изустити.

- Страшно, зар не? Али то је чиста истина! Ти би то пре или после ионако сазнала. Не бих хтео да ти једнога дана падне на ум да зажелиш сазнати све о својим родитељима, па сам одлучио да ти све кажем. Бил Стедман и ја били смо пљачкаши банака у Јужној Африци. Твоја је мајка умрла од туге кад је то сазнала... лечници су то назвали некако другачије, али она је изгубила вољу да живи. Умрла је пет година после Билове смрти... јаднога су Била устрелили кад смо он и ја провалили у Стандард Банк у Порт Елизабету. Ја сам пет година одседео у Брикватуру. Кад сам изашао, твоја је мајка била мртва већ седмицу дана. Оставила ми је писмо молећи ме да се побринем за тебе. Теби су биле четири и по године.

Она је запрепашћено седела, плашљиво се огледавајући по лепој соби, а он, као да је прочитао њене мисли, брзо рече:

- Сваки сам пени зарадио поштено, Берил. Торбарећи сам продавао траке у Јоханесбургу, нешто сам новца зарадио на

коњским тркама и уложио га у деонице Принир Димондс... пет стотина, кад су биле вредне тридесет шилинга. Кад су почеле да расту, купио см их више и продавши их након неког времена зарадио две стотине хиљада фунти.

- Зашто... зашто то сада мени приповедаш? - запита она суздржавајући дах. - И какве то има везе с... с Џоном Леслијем? Ох, ујаче Лив, не могу веровати...

- Можеш ли веровати да сам ја некад био крадљивац, да је твој отац био провалник? - запита, а она ћутке протресе главом.

- Знам, то је невероватно. Ипак је Џон Лесли стари кажњеник. Френк га је узео у свој уред да би му пружио прилику. Препоручио га је неки управник тамнице, с којим се Френк упознао.

- Али он је вероватно био недужан...

Лив протресе главом.

- Човек може да буде једанпут осуђен недужан, али не трипут - рече веома логично. - Лесли није лош момак... ја га волим и, заклео бих се, у њему има нешто добро, Али, Берил, нећу да се заносиш икаквим романтичним идејама о Џону Леслију. Френк је добар човек, каква нећеш више наћи између хиљаду њих. Није, додуше, тако привлачан као господин Џон, али је добар човек. Сви га воле. И ја сам врло срећан што смо пошли на оно путовање на Мејдеру и на броду упознали њега.

Она не рече ништа: прилично је волела Френка, али у овај је час, ко зна зашто, била, чини се, склонија оном кажњенику неголи згодном младом трговцу, за којег би се морала удати.

- Понављам да сам заиста срећан - рече Лив веома озбиљно. - Хтео бих те видети удату за пристојна човека, хтео бих да се не морам бојати да ће који лукави скитница икад закупити твоју машту и сломити ти срце. Ја сам живео само за тебе, Берил... одрекао сам се свега што је некад мој живот чинило лепим. Чак се нисам оженио, премда то није твоја кривица, јер сам у души увек био нежења...

Она га прекиде.

- То је страшно... човек као што је...

Он се промукло насмеја, премда му баш није било до смеха.

- Сасвим женски! - прогунђа. - Ти не мислиш на свог јаднога оца. Не мислиш ни на јадног старог Лива и његових пет година у Брикватеру. Мислиш само на оног ветрогоњу!

Она се зарумени као да је изненада спознала истинитост оптужбе.

- Мислим да сам прилично гадна - призна, а онда нагло запита:
- Зна ли то Френк?

- Оно о твојем оцу и мени? Не. И он то не треба никад сазнати. О Леслију, дакако, зна све.

- Дакако - понови она аутоматски. - Кад... како су се упознали?

- Кад је био у затвору... мислим у Вондсворту... Френк му је послао писмо. Написао му је да је чуо да је способан трговац, и запитао га би ли хтео, кад изађе, преузети вођство једнога одјела. Лесли је дошао, а Френк га је испробао и нашао да је веома добар организатор. Кад је Френков директор пошао кривим путем... Френк нипошто нема среће са својим особљем... поверио је тај положај Леслију и уопште је према њему био веома великодушан.

Она је морала да се потруди да би дала израза одушевљењу, и застидела се што није осећала оно што је казала.

- Волим Френка, ти то знаш, Лив.

Често га је називала само именом, испуштајући префикс.

- Он је драг човек и премда нисам веома одушевљена удајом ја ћу се радо удати за Френка, као што бих се удала за било кога.

Оклевајући, ућута.

- Сматрам тако - дода и усиљено се насмеши. - Ти си задовољан, што ћу поћи за њега, зар не?

Он јој положи руку на раме и привуче је к себи.

- Он је, драга моја, мушкарац, којег сам изабрао за тебе - рече једноставно. - Ја сам Френку пружио прилику, посудрио сам му новаца да би могао основати своје предузеће. То није никаква тајна. Рекао сам: „Ако успеш, момче, наћи ћу ти и жену.“ И, Берил, он је успео. У Лондону данас нема предузећа, које би у шест година напредовало као Френково. Да? - то је питање било упућено слузи који је ушао.

- Неки господин жели разговарати с вама.

- Разговарати у ово доба ноћи? - намршти се Лив.

- Ко је то?

Узме с послужавника посетницу и прочита је.

- Господин Џошуа Коли, *Пост-Курир*. Ко је, до ђавола, тај господин Џошуа Коли од *Пост-Курира*? -запита зачуђено девојку.

Али она није знала решење тајне репортерова посета.

Лив изађе у предсобље и затекне љубазног господина Колија како - очито са занимањем, чак одушевљено -проматра неки бакрорез над камионом.

- То је Зоханс, зар не? - рече са страхопоштовањем. - Каква ли расположења! Какве живахности! Прави мајстор!

Уљудно погледа господина Фридмена као да очекује не само одобравање већ и власничково мишљење о слици.

- Да, да - стрпљиво рече Лив - али зацело нисте дошли овамо да са мном расправљате о бакрорезима.

Вилица господина Колија се тужно опусти.

- Забога, не! Дакако, нисам дошао ради тога. Необична ли случаја! Заборавио сам на све посматрајући ове величанствене линије! Дошао сам да вас запитам познајете ли или знате ли нешто о неком господину који се зове... - он се почеша по подбратку, намршти се, посеже у џеп прслука и извади сложени комадић папира -... који се зове Џон Лесли.

Он је знао вешто, попут птице, брзо помицати поглед с предмета на предмет, и тако је неочекивано дигао очи с папира и погледао господина Фридмена у лице, да се Јужноафриканац начас збунио.

- Познајем га... то јест, срео сам га... - исправи се. - Зашто?

- Хтео бих да знам, можете ли ми шта рећи о њему? - љубазно запита. Џошуа и спусти главу као да га заклиње на одговор.

- Знам о њему веома мало. Господин Сутон ће вам вероватно рећи све шта зна о њему. Лесли је директор господина Сутона.

- То већ знам - промрмља Џошуа. - Ту сам чињеницу открио након упорног истраживања. А шта знате о прошлости господина Леслија?

- Не знам ништа - љутито рече Фридмен.

Он се од најраније младости борио против оваква начина испитивања, који је могао да га учини денунцијантом. „Не

брбљај!“ најстарија је и најсветија заповест крадљиваца и Фридмен се још и сада ње придржавао.

- Жао ми је - извини се Џошуа - Сматрао сам да ћете можда моћи нешта да кажете. Инспектор Барабал, кога додуше не могу назвати пријатељем, већ само знанцем с телефона... а и то је прилично много... мислио је да ћете ми можда ви моћи помоћи.

- Барабал? - рече бесно Лив. - То је онај... детектив о коме се сада толико говорило? Поздравите Барабала и реците му да о Леслију не знам ништа, а кад бих нешто и знао не бих му казао.

- Шта је с господином Леслијем?

Берил је стајала на вратима библиотеке.

- Овај би репортер хтео о њему нешто да сазна - рече оштро погледавши Џошуу. - Ви сте већ прилично стар за репортера, зар не, господине... хм... Коли?

Коли се није наљутио због овог суровог питања, већ се анђеоски насмешио девојци.

- Стар и mudar - рече. - То је велика предност што је доносе године... способност расте, а вештина буја!

- Шта сте хтели да сазнате о господину Леслију? - запита Берил.

- Све.

Џошуа замахне руком. Као да је том кретњом хтео обухватити свемир, као да је желео да она с неке тајне скине све печате.

- У Мортимер Стриту - рече - догодио се наине несрећан случај. Неки господин именован Грим нађен је... хм... у прилично лошем стању. И, разуме се, сад скупљамо податке о људима, који би нам можда могли помоћи у тражењу злотвора над злотворима који је извршио то недело.

Упркос тим мелодрамским речима, његов је глас био сасвим обичан и једноставан, као глас детета, које рецитује Антонијев језовити говор над Цезаровим мртвим телом.

- Је ли капетан Лесли... - поче она, али је Лив ућутка погледом.

- Ми не знамо о Леслију ништа - рече осорно - и узалуд сте дошли овамо.

- Није било еасвим узалуд - рече Џошуа, те, отмено се наклонивши девојци, изађе.

Идући стазом према Комону, где га је чекао такси, Џошуа протресе главом и промрмља корећи сам себе:

- Ти си, Џошуа, потрошио четрнаест шилинга и четири пенија за такси! А кад, вративши се у уредништво, затражиш повратак трошкова и наведеш сврху: „ради прегледа ноктију господина Фридмена“, лепо ћеш се провести, посебно кад сазнају да је нокат на левој руци господина Фридмена, који си хтео да погледаш, био брижљиво покривен заштитним завојем.

Џошуа уђе у такси, провири кроз прозор и рече возачу:

- Возите путем кроз Барнес и Хемсмит. Држим да ћу приштедети шест пенија ако пођете тим путем.

Премда се Џошуа Коли и инспектор Барабал никад нису упознали, они су непрекидно били у писменој вези. Почели су кореспондирати након Џошуина мајсторског поступка у случају едмонтонског уморства и закључака што их је створио, а који су, према срдачном писму господина Барабала, „били од веома велике користи Скотланд Јарду“. Џошуа је двапут покушао да посети господина Барабала, али оба пута без успеха. Барабал је наине био најповученији човек који се икад нашао у редарству. Он је додуше само две године провео у редарству, а онда је због својих изванредних способности премештен у Скотланд јард. Али ни тај успех није сасвим уништио његову урођену скромност.

Барабал је седео касно у ноћ у својој канцеларији у Скотланд јарду, а пред њим је на столу лежао извештај од шест страница исписаних машином. У њему је било све што је он већ знао о Грејмовом уморству - заправо је садржај тога списка углавном био његово дело.

Кад је инспектор Елфорд ушао у собу, Барабал је, подупревши чело рукама, по шести пут пажљиво читао тај извештај.

- Нашао сам Леријево склониште - рече Елфорд. - Имао је собу на Тринити скверу у Боругу.

- Јесте ли је претражили? - запита Барабал не погледавши га.

- Нисмо имали шта да тражимо. Он је на дан уморства купио све и спремио у два ковчега. Кукова му је агенција продала карте за пут у Немачку, и, како знате; кофере смо нашли у гардероби станице Викторија.

Барабал се наслони на столицу, протегне руке и зевне.

- Каког ли глупана, каког ли необичног глупана! - рече. - Он је био последњи човек на свету од кога бих очекивао да ће да се упусти у такво обрачување.

- Он је у затвору био веома мрзовољан... нисте ли прочитали управитељев извештај? - запита Елфорд. - Ја сам познавао много таквих људи. Ви сте с њим разговарали оне ноћи кад смо га ухватили, а разговарали сте с њим поново сутрадан ујутро, зар не?

Инспектор Барабал потврди климнувши главом,

- Шта вам је рекао ујутро?

- Прилично много, али је само једно било занимљиво - рече Барабал, који, као обично, није био превише говорљив.

Елфорд поглади своју дугу браду, пође прозору и загледа се према обали Темзе.

- Кад сам јутрос у осам сати завирио у вашу собу, видео сам на столу уобичајени жути коверат с ознаком „лично и поверљиво“ - рече. - Да ли је то била дојава?

- Да, и то значајна - рече Барабал - и прилично занимљива.

Он пође до благајне, извади кутију и показа свом помоћнику најновији прилог збирци писама господина Потказивача.

- Иста мала преносива писаћа машина „ремингтон“, исти папир.

Кртковиди Елфорд примакне папир к светиљци на столу.

Три дијамантне копче, четири прстена са смарагдима и дијамантима, седам наушница (дијамантних, које потичу од провале у драгуљарници у Бернс Стриту, промениће вечерас власника. Сутра ћу вас обавестити где их можете наћи.

- То значи - рече Барабал - да је господин Потказивач понудио за ове предмете своју цену и да његова понуда још није прихваћена. Он чак не очекује да ће бити прихваћена, али он још чека. Ако би ти предмети ипак дошли у његове руке, ми више нећемо о њима ништа чути. Већ су била један или два случаја, у којима је ренитентни крадљивац променио своје мишљење.

- Одакле вам реч „ренитентан?“ - запита задивљено Елфорд.

- Из речника страних речи, значи тврдоглав - одврати Барабал.

Барабал је радио још цео сат, а онда изашао из канцеларије и, дигнувши крагну капута, кренуо у одвратну ноћ.

Испод светиљке уз обалу Темзе примети неког човека, а кад је заокренуо налево уздуж обале онај човек пође према њему. Премда Барабал није могао да види његово лице, знао је да онај човек буљи у њега, па је зато сасвим увукао лице под подигнуту крагну. Изгледало је да је странац желео нешто да каже али је очигледно променио намеру и нагло се окренуо. Барабал га је ипак препознао. Осврнувши се, детектив је приметио да онај човек прелази улицу идући према Вестминстерским мосту. Барабал се врати према Јарду. Срећом је срео неког детектива

наредника који је управо изашао из полицијске станице Канон Ров. Они су пожурили низ улицу и Барабал поново угледа оног човека.

- Пођите за њим - рече кратко. - Хоћу да знам где станује и чиме се заправо бави. Јавите ми сутра ујутру у седам и тридесет телефоном кући.

Задатак детектива наредника био је размерно лаган. Човек који је посматрао Скотланд јард укрцао се на јужној обали Темзе у трамвај, а детектив наредник, уверен да га нико није препознао, пође за њим. На раскрсницу улица Елепант и Кастрл трамвај се заустави и детектив наредник, поново погледавши према својој жртви, задуби се у вечерње новине. Кад је трамвај кренуо, детектив диже поглед с новина. На његово чуђење, човек који је седео у ћошку крај врата, нестао је.

Детектив је одмах искочио из трамваја и осврнуо се. Нигде ни трага од човека, па гласно опсова. А онда, док је неодлучно стајао на крају тротоара, неко га повуче за капут и он, окренувши се, угледа познато лице.

- Хало, Коли! - рече, препознавши репортера, који је био стални посетилац Скотланд Јарда. - Јесте ли можда видели...

- Господин, кога тражите - рече љубазно господин Коли - управо је нестао у утробу земље као, ако смем рећи, неки немирни дух. Другим речима - настави уживајући Џошуа Коли - послужио се подземном железницом.

- Познајете ли га? - запита зачуђени детектив наредник.

Господин Коли климну главом.

- Познајем га површно, али у нормалним околностима могли бисмо бити прилично добри пријатељи. Међутим, овог тренутка ме је веома наљутио.

- Ко је он? - запита наредник Бровн.

Господин Коли му се примиче као да није добро чуо.

- Како сте знали да сам га пратио? - запита љутито полицајац.

- Зато што сам га и ја пратио - одврати мирно господин Коли. - Укрцао сам се у трамвај одмах после вас. Чудим се да ме нисте приметили.

Изгледало је да није уопште разочаран што је његово праћење остало без резултата. Неколико часака касније, сишао је на

перон подземне железнице и, забринуто погледавши велики станични сат, ушао у воз.

Секретарида Френка Сутона је сваке вечери јела у неком ресторану у Хајмаркету, а после представе у кинематографу би поново вечерала у некој јефтиној гостиониди у Конвентри Сгриту. Госпођица Мили Трент била је страствени посетилац кинематографа. Све је то Џошуа открио стрпљивим и тајним истраживањем. Он је сазнао да је љубазном шездесетогодишњем човеку много лакше да се упозна са непознатом женом, него млађем човеку мање недужног израза лица. Али иако је чекао до поноћи, госпођица Трент се није појавила.

Госпођица Трент је била, како је рекла Џошу Леслију, на премијери неке музичке комедије. Отварајући ујутро писма, увек је чаврљала и Лесли се привикао да је слуша а да је не чује.

Она је била жена од четрдесет и четири године, прилично уморна, али згодног лица, лепих очију и тена, и природно риђе косе. Мора да је некад била веома згодна, готово лепа, помислио је Лесли. Мили је то често дала наслутити.

- Чудим се, што ви, капетане Лесли, не излазите чешће ноћу. Никад вас нисам видела у Вест Енду.

- Ха? - упита он изненађено и диже очи са својих списа.

- Рекла сам да се чудим што не излазите чешће ноћу. Вероватно имате породицу?

- Већ сам вам неколико пута рекао да нисам ожењен - одврати кратко Џон Лесли и настави да чита писмо, које је држао у руци.

- То не мора да значи да немате породицу - рече она бесно. - Ако је нежењи такође досадно код куће као... хм, уседелици... онда вас жалим! Ја сам прошли месец видела сваки, па и најлошији филм што га је створио Холивуд, а неке сам гледала и двапут. Рађе бих седела код куће и разговарала с неким или нешто слушала.

- Купите радио-апарат - рече он не погледавши је; иначе би приметио како су јој се усне накривиле.

- Варате се ако мислите да сте ви први који ми је то саветовао - рече она мало огорчено. - То је рекао и господин Сутон, кад сам му се пожалила како се осећам очајно усамљеном у Лондону.

Лесли положи писмо на сто.

- Откад познајете господина Сутона? - упита.

Она се загледа у машину.

- Четрнаест година - одврати напокон. - Код њега сам откад је почео овај посао, а с њим сам радила и у Рио де Женеиру кад је управљао неком продавницом текстила, и наравно, с њим сам била у Ледсу кад је још живео његов отац... стари Вилием Сутон.

Сад је први пут испричала причу својих веза са Сутоновима.

- Згодна стара породица, зар не? Вероватно веома волите Сутона?

Она слегну својим складним раменима.

- Не могу рећи да га волим... свиђа ми се... - рече. - Послодавци нису људска бића, односно ако јесу... онда нећете, ако сте разумни, дуго остати у служби.

Он се насмеши.

- Њему су две године више него мени... то нико не бих помислио. Изгледа много млађи. А у неку руку и јесте млад: свако може да га превари... он ће поверовати свакој причи о несрећној судбини. Мора да га то кошта хиљаде.

После тога завлада дуга тишина, коју она прекиде.

- Знате ли где су Ремингтон Мансионс?... Та се зграда налази недалеко од Хероу Роуда - рече. - Тамо сам у приземљу изајмила нов стан. Прилично је згодан... у кући нема вратара који би надгледао људе који долазе и одлазе.

Он је погледа.

- То је згодно, ако се стидљиви посетилац боји да ће га неко видети кад долази к вама - рече он опрезно и примети како јој се лице зарауменело, а очи у тренутку гневно плануле.

Она сакри свој бес хистеричним кикотом.

- Ви сте необичан човек - рече незнатно нагласивши последње речи.

Неколико минута после тога она одјури из собе, а Џон Лесли себи приушти раскош тихога смеха.

Ипак није био несклон Мили Трент. Нешто га је привлачило: нека сурова срдачност и искреност, иза које се додуше можда скривао много подлости, премда је држао да је она поштена.

Журно је завршио свој посао, јер је био уторак, а Берил Стедман је уторком одлазила у Хајд Парк Кресент на час певања, па је имала обичај да се прошета од Марбле Арча и Грин Парка до Квин Ениз Гејтеа - она је можда могла и да скрати пут кад би се искрцала на некој ближој станици, а могла је и сасвим да се одрекне те изванредне шетње, јер је готово сваки дан играла голф. Али њој се у последње време та шетња чинила веома zgodном и пријатном.

Лесли је стајао међу отпалим лишћем кад ју је угледао како брза корака пролази кроз врата перивоја према њему. Њен поздрав није био природно весео као иначе - некако је готово свечан, помислио је, а срце му се стегну.

- Дакле, је ли свађа непријатна?

- С ујаком Ливом? - упита она и стресе главом. - Не. Он је драг човек, он се никад не свађа са мном.

- Сматрам да је напоменуо како је моје владање одвратно.

Она га зачуђено погледа.

- Напоменуо је нешто о вама - рече. - Заправо ми је испричао низ ствари о вама, које... било би ми драже да их нисам сазнала.

Мора да се разочарала ако је очекивала да ће он задрхтати због те оптужбе.

- То звучи веома злослутно - рече хладно. - Шта вам је рекао?

Она дуго не одговори ништа, а онда је двапут изда глас.

- Мени би било драже да сам то већ знала... то нипошто не би изменило наше пријатељство. Зашто сте то учинили? Зашто... зашто сте, забога, то учинили? Овакав човек!

- Говорите ли о мојој несрећној злочиначкој прошлости? - запита је с неким призвуком ироније, те она задрхта.

- Хтела бих да не говорите тако - рече готово без даха. - Ујак Лив је рекао да сте били у затвору. Је ли то истина?

Он климну главом.

- Истина је... Био сам више пута у затвору, на пример, и у Јужној Африци... кажите то Ливу - одврати он нагло. - И молим вас да верујете да нисам био жртва никаквих зловних сплетки. Крив сам за сваки сат затвора који сам одлежао.

- Ох!

Ништа више није рекла све док нису стигли до Хајд Парк Корнера.

- Мени је страховито жао што вас је то толико збунило и осећам да сам заиста најгора животиња. - Глас му је био необично благ.

- Мени би било драго кад бисте ипак... имали поверења у мене. Знам да много захтевам од вас.

- Желите ли рећи да сте сада поштени?

- Сад сам поштен - потврди, а она сасвим неочекивано прихвати његову руку.

Није рекла ништа, али тај стисак руке, слатка интимност овога часа отме му дах и она осети како је његова рука задрхтала у њеној.

- Веома се радујем - дахне она - и... и... морам вам, Џоне, нешто рећи.

- Сваку је реч изговарала с муком. Његово се срце згрчило, јер је слутио шта ће она рећи.

- Удајем се... идуће седмице - рече. - То је... то је страшно!

8

Ако је дотле и мало сумњао, сад је Џон Лесли знао да воли ту девојку и та га спознаја збуни. Какав ли је био глупан! Он је то одавно знао, али се ругао тој чињеници.

- Удајете се... идуће седмице? – понови аутоматски.

- То је прилично изненада.

Обоје се насмејаше овој бесмисленој реченици.

- Тако хоће ујак Лив - рече на. - Јутрос ме је замолио, а ја сам, дакако... пристала. Рекао је да је о том одавно размишљао, а пре два дана је затражио дозволу.

- Је ли то нека посебна дозвола?

- Да, венчање ће бити пред матичарем... Френк је хтео да буде у цркви... служба божја с певањем и примање и све остало... али Лив се успротивио. Ох, Џоне он је тако добар... дакако, ујак Лив. Ви не знате, шта је све учинио за мене.

Он примети у њеним очима сузе и зачуди се.

- Желите ли да кажете да је ово венчање његова заслуга?

Она нестрпљиво одмахну главом.

- Не, желим рећи... шта је све учинио за мене кад сам била дете. Сва она брига за мене, жртве што их је придонео...

А онда рече сасвим без везе (и то је било сасвим људски):

- Нисте ми не честитали.

- Знам - рече замишљено Џон Лесли. - Венчање! Забога!

Ушли су у Грин Парк. Још је држала његову руку, ходајући сасвим уз њега.

- Уверена сам да ћу бити срећна - рече. - Френк је тако добар и веома је разуман...

Говорила је веома брзо. Њему се чинило да она хоће сама себе да увери у истинитост своје тврдње.

- Такви су бракови често срећни... Сматрам да је већина бракова слична мојем... Жена заправо упозна човека за кога се удаје тек... тек после неколико година. Мени не би било право кад бих била заљубљена у свога мужа... такви бракови увек доносе разочарење...

- То је бесмислица - рече он, а она готово патетично одмахну главом.

- Знам! Ја сам страшно несрећна, Џоне. Ја у ствари не желим да се удам, али ујаку Ливу је толико стало до тога. Још пре два дана рекла бих да се нећу удати ни за кога. Али сад... сад не могу.

- Зар вам је нешто рекао?

Она климну главом.

- О вама? О вашој прошлости?

Хтео је још нешто рећи, али се савлада.

- Ја не бих, на вашем месту, Берил, себи разбијао главу о оном што ће бити - рече необично мирно. - Седмица има седам дана, а седам је дана много времена!

Али она се успротиви.

- Не варајмо сами себе, драги. Ја ћу се удати... мене не може ништа спречити, ништа, баш ништа.

- Седам је дана много времена - понови он, а она извуче своју руку из његове.

- Не говоримо више о томе. Погледајте! - она покретом показа према Бирдкејџ Волку. - Тамо је онај смешни човечуљак, који је недавно увече дошао код нас и хтео да сазна све о вама.

- Који смешни човечуљак? Тамо има много људи - рече немарно.

Она покаже неугледног човечуљка у жућкастосмеђем огртачу.

- Он је репортер *Пост*-*Курира*. Не могу да му се сетим његовог презимена.

- Коли - рече он, допунивши њену инфромацију. - Џошуа му је име. Заслужно криминалистичко њушкало.

- Познаје ли он вас? - запита она изненада задрхтавши.

Он затресе главом.

- Надам се да ме не познаје. Коли се није никад посебно занимао за ситне злочинце. Злочинац мора стајати високо на лествици злочина да би побудио његово интересовање. Али морам рећи да је пас трагач у поређењу с Џошуом обично померанско псетанце!

Ако је господин Коли и приметио њих двоје, он то уопште није показао. Ходао је погнутих рамена, очигледно сасвим заокупљен мислима, прекрстивши руке на леђима и гледајући у земљу, па

га ни проклињање пешака, с којима би се сваки час сударао, није пробудило из сањарења.

- Шта је хтео да зна о мени? Не знам, зашто би се занимао за мене.

Она то није знала. Само је чула неколико Колијевих питања, а Лив није о томе разговарао с њом.

Лесли је отпрати до станице подземне железнице и они се растадоше. Више нису проговори ни речи о његовој прошлости, а она није могла да скупи храброст да почне да разговара о његовој будућности. Чекајући воз, први је пут прочитала реченицу која ће једнога дана нешто значити и њој: „Ко је господин Потказивач?“ Та је реченица била одштампана у *Мегафону*, у веома славним, ако не и веома савесним јутарњим новинама Она из радозналости купи новине и не сањајући да је господин Потказивач у некој вези с убиством у Мортимер Стриту.

Са занимањем поче да чита чланак, који је господина Потказивача доводио у везу с убиством Лерија Грима. Један одломак чланка је узбуди.

Полиција мисли (како јавља наш специјални дописник) да је убиство извршио опасни препродавац, који је у подземном свету познат као „господин Потказивач“. Потказивач је човек који одаје своје саучеснике и нема сумње да су полицајци често увелико помогле такве пријаве при хватању многих злочинаца, укључивши убијеног крадљивца. Сматра се да је Потказивач човек, који купује и препродаје украдене предмете, који ради навелико и плен отпрема из земље. Иако полиција нема никаквих података о његовом идентитету, ипак је прилично сигурна да је тај човек већ био у тамници како у овој земљи, тако у Јужној Африци. Скотланд јард је од полиције у Јоханесбургу затражио фотографије и отиске прстију човека који је под многим лажним именима починио више дела бигамије и био у Преторији осуђен на казну затвора од две године. Чим ови подаци стигну, биће откривен тај архилупеж, а зацело ће бити рашчишћено и убиство Лерија Грима.

Јужна Африка? Џон Лесли је рекао да је био у Јужној Африци...

Она у Вимблдону изађе из воза сасвим болесна. Необично је, рече сама себи, да јој је Лив Фридмен тек пре два дана открио

најневероватнију чињеницу да је њен отац био лопов, а њен старатељ бивши робијаш.

Лив је, читајући после чаја новине, што их је она донела, такође приметио чланак што је заинтересовао њу. Он га прочита лагано, ред по ред, јер није био брз читалац, и онда стави новине у крило.

- Јеси ли читала ово о господину Потказивачу? - запита.

Она климну главом, очекујући са страхом шта ће он рећи, али Лив очито није приметио никакве везе између чланка и Џона Леслија.

- Ако је то истина и ако је господин Потказивач тако опасна звер, како кажу, не бих се изненадио кад би се шта догодило Барабалу.

- Зашто господину Барабалу? - упита она.

- Јер он води истрагу у овом случају, и јер је он према свим гласинама најоштроумнији човек у Јарду. Преостаје да видимо је ли брат Потказивач оштроумнији.

Лив Фридмен је имао способност сличну оној што су је имали пророци његова племена. Господин Барабал је те вечери седео у канцеларији, уморан од напорног посла, кад му донесоше скромно послужење - чај и пржени хлеб. У згради је додуше била кантина, али он је био претерано осетљив што се тиче чаја, па је вечеру наручио у малом ресторану у близини Скотланд јарда.

Послужитељ је донео послужавник и положио га на сточић и сипао чај у шољицу. Барабал је аутоматски измешао чај и узео комадић прженог хлеба. Над главом му је висила јака светиљка и, примакнувши пржени хлеб устима, учини му се да се нешто засветлуцало на површини хлеба премазаног путером, па опрезно положи хлеб опет на послужавник.

Неколико тренутака после озбиљно је телефоном разговарао с Вестминстерском болницом. Последица тог разговора била је да је послужавник с јелом пажљиво однео у такси и брзо га послао у болничку лабораторију. Барабал је, пушећи цигарету, чекао у лекарској соби док није дошао хемичар.

- Засад сам могао извршити само површно испитивање. Не могу дати податке о тачним количинама - рече - али несумњиво

је да су комади прженога хлеба посипани арсеном... у чају нисмо нашли ништа. Сутра ћу моћи да вам јавим тачну количину.

- То је све што сам хтео знати - рече Барабал и, вративши се у Скотланд јард, позвони својој секретарици.

- Ако неко запита за мене - рече зачуђеној девојци - молим вас, кажите да сам умро. Не, боље...

Он седе и поче да пише. Сутрадан су јутарње новине објавиле да се главни инспектор Скотланд Јарда Барабал разболео и да је одведен у болницу. Чланак је овако завршавао:

Не може се претпостављати да ће инспектор ускоро моћи да се врати на своју дужност. У међувремену замењиваће га инспектор Елфорд.

- И - рече Барабал збуњеном Елфорду - ништа није вероватније него да ће сад извршити напад на вас... и веома бих се зачудио кад бисте крајем ове седмице још били живи.

- Не бисте ли радије рекли шта веселије? - замоли га Елфорд.

Нико није посебно волео Сутоновог директора. Он је имао добар нос и увек откривао слаба места у организацији. Како су обично та слаба места људи, нико га није баш волео. Али, истини за вољу, какве год биле његове - а његово особље налазило их је много - Џону Леслију није нипошто сметала атмосфера што ју је створио за време свог кратког просуства у предузећу Сутон & комп.

На неки тајанствени начин прошириле су се гласине да Леслијева прошлост није сасвим чиста. Вероватно је корен тим гласинама био у томе што су пређашњи директор и његов помоћник отишли из предузећа у срамотним околностима, кад је било откривено да су обојица били бивши кажњеници. То је заиста била грешка Френка Сутона, како му је Фридмен често знао да каже.

- Ви сте, мој дечаче, пуни донкихотских склоности, а то ће вас стајати новаца. Једном ћете схватити да је немогуће поправљати старе кажњенике пружајући им нову прилику за недела!

Френк се тужно почешао по глави.

- Ја сам спреман да се извргнем опасности - рече - и уверен сам да ћу једном заиста помоћи којем јаднику, који ће знати да цени срећу што му се пружа.

Експеримент с Џоном Леслијем, рекао је Ливу, показао се успешним.

- Њега особље, додуше, не воли - рекао је - али томе је крива његова необична нарав. Он је способан, марљив и, по мом мишљењу, достојан поверења;

Истини за вољу, Леслија су од срца мрзели. Кад би год ушао у чиновничку собу, завладала би најнеприроднија тишина, а мали су уредски службеници жустро трчкарали, кад би зачули његове кораке.

Онога јутра кад су новине објавиле изненадно обољење инспектора Барабала, Тилмен је мало закаснио на посао - а то би за њега имало озбиљне последице да је вратар вршио своју дужност како треба. Преглед пописа доласка службеника на

дужности био је јутарњи посао генералног директора. Али вратар је био комотан човек - као што је, уосталом, била већина Френкових намештеника.

Тилмен покуца на врата директорове собе и уђе, јер је у његову дужност припадало сређивање списка. Госпођа Трент је седела за својим столом, али Леслија још није било.

- Закаснили сте, Тилмене.

Она га оштро погледа, али Тилмен се нипошто није смео. Он је себи, будући да је био привремено запослен, допуштао много слободе; његово владање према овој жени, која му је могла нанети много неугодности, такође је било неуљудно.

- Време је релативан појам - рече слажући списе. - Можете ли замислити да је у овај час у Кини један сат и да исплаћују добитке на коњским тркама, а да у Њујорку синоћњи гости управо лежу на починак дошавши кући са забаве? Знате ли да Оливер Лоџ каже...

- Мене не занимају ваши пријатељи - рече госпођица Трент заједљиво, а Тилмен се нацери.

- Господин Гунђало је јутрос мало закаснио - напомене Тилмен.

Она њему није замерила ту простоту, пре би се могло рећи да је својим ћутањем одобравала тај његов испад.

- Он је већ био овде... рано - рече она. - Тај човек, чини се, никад не спава! Јесте ли кад шта чули о неком човеку именованом Барабал?

Запитавши то, она није подигла поглед с писма пгоо га је читала.

Тилмен се нагло окрену.

- А... зашто? - упита оштро. - Барабал? Да, чуо сам. Зашто?

- Болестан је... умире - рече Мили Трент.

Тилмен се насмеши. Уживао је у необичним шалама, што их обични људи нису могли разумети.

- Послаћемо му венац - рече, а у очима му је још треперио смешак. - Велики јавни радник... недостајаће нам.

- Познајете ли га?

Она је још читала оно писмо трудећи се да јој глас звучи нехајно.

- Не... ја нисам у посебно добрим односима с полицијом.

У ходнику се зачуше кораца, а онда неко покуца на врата. Тилмен се усправи и радознало погледа к вратима што су се отварала. У собу уђе служитељ и пружи Мили Трент неку посетницу. Она је прочита.

- Господин Лесли још није дошао - рече - али замолите господина нека уђе. Баш бих једном хтела да видим новинског репортера.

- Репортер? - брзо упита Тилмен, кад је служитељ изашао из собе.

Она узе посетницу, што ју је положила на сто, и прочита:

- Господин Џошуа Коли...

- Коли!

Она је први пут приметила да се Тилмен збунио. Дуго му се наборано лице још више продужило.

Поред собе била је мала просторија, у којој је Лесли каткад примао посетиоце. Тилмен дугачким корацама пође према вратима те просторије.

- Зар ви нећете погледати репортера? - зачуђено запита Мили Трент.

Тилмен је нестао пре него што је она изговорила то питање, а неколико секунди после уђе у собу господин Џошуа Коли. Он јој се плашљиво наклони, а она, угледавши га, осети према њему неку наклоност.

- Ви желите разговарати са господином Леслијем, зар не? Њега нема, али ће, сматрам, скоро доћи. Изволите сести.

Џошуа се опрезно спусти на столицу.

- Сматрам да је господин Сутон овде?

Мили му рече да је господин Сутон углавном увек у својој канцеларији, али да је и он у овај час изашао. Он је веома запослен и нема толико слободног времена као неки други људи. Очито је господин Коли знао о коме она говори.

- Господин Лесли је веома згодан човек - рече Коли, као да разговара сам са собом. - Ја сам га већ срео... само не знам где.

Мили накриви усне.

- Зацело се не крећете много у друштву - рече саркастично, а Џошуа одмахне главом.

- Не, на жалост. Највећи део свога живота... то је тужно признање... проводим у нездравом ваздуху кривичних судова. Злочин је... хм... моја најмилија забава. Има људи који сабиру марке, неки узгајају ангорске куниће... ја сабирам злочинце.

У госпођи Трент се изненада пробуди радозналост. Она је веома дбро нагађала где је господин Коли већ видео господина Леслија.

- Не знам по чему би он био згодан човек... Он је прилична свиња, ако хоћете знати - рече она, пакосно се сетивши многих његових зловољних и осорних испада којима је била извргнута.

- Ја веома волим свињетину - рече Коли и гласно се насмеја тој својој јефтиној шали. - То је добра шала, зар не? Уосталом, ако смем да кажем, при избору секретарице показао је веома добар укус.

Она се зарумене због тога једноставног комплимента, а онда се насмејаше. Можда је господин Коли научио у оним великим одгојним заводима, што их је напоменуо, да извесна врста жена спремно гута сваки звучни, јефтини комплимент.

- Ја, хвала богу, нисам његова секретарица! - рече.

- Ја сам секретарица господина Сутона.

Господин Коли уздахну.

- Неки су мушкарци хировити.

- Лесли није хировит - рече Мили злобно - он је немогућ.

Коли скупи усне - то је била његова карактеристична гримаса.

- То ми је жао - рече озбиљно.

Њој се учини да је овај час чињеница да је господин Лесли „немогућ“ закупила све његове мисли.

- Ви желите да разговарате с њим, зар не? Хоћете ли шта да купите?

Џошуа сегну руком у џеп и извади мали замотуљак.

- Не купујем ништа, осим овога - рече и објасни: - Средство за пораст косе.

Обоје се насмејаше.

- Ви сте новинар, зар не?

Коли одмахну главом.

- Не, репортер - рече тужно. - Био сам новинар, али сам се оставио тога посла кад сам добио стално запослење.

Она није разумела шалу, али се ипак придружила његовом смеху.

- Нисам смела да разговарам с вама. Не бих хтела да видим своје име у новинама.

Господин Коли протресе главом.

- Не бојте се - рече веома благо. - Зацело нећете.

- Нипошто не бих хтела да видим своје име у новинама - настави она. - Једном сам га видела и то ми није било драго.

Очекивала је да ће је посетилац запитати којом се приликом њено име појавило у новинама, али он је очито био заокупљен другим мислима.

Природна надареност господина Колија била је веома разнолика, а оштар слух није био његов најнезнатнији природни дар. Док је, наоко заокупљен другим мислима, слушао речити говор Мили Трент о недостацима полиције, његове уши приметише неки сасвим другачији звук.

Он је, пре него што је ушао у собу, чуо неки мушки глас, који му се учинио необично познатим. А кад је ушао, затекао је Мили Трент саму у соби - што није нипошто било сумњиво, јер у оваквим уредима службеници улазе у собу и излазе изванредно брзо. Али као новинар био је по природи сумњичав, а глас што га је чуо...

Сад кад је наоко напето слушао Мили, зачуо је незнатну шкрипу ципела пред вратима, шкрипу коже, што је значило да се неко шуња према вратима. Горња половина врата била је устакљена, а на ходику је горело светло. Он је приметио бледи обрис неке сјене и изненада устао.

- Опростите - рече благо. - Веома сам осетљив на промају.

Узевши у обзир његову доб и иначе полагање кретње, сад је невероватно брзо пришао к вратима и нагло их отворио. Пред вратима је стајао Тилмен спуштене главе и напола склопљених очију.

- Опростите - рече уљудно господин Коли. - Јесте ли хтели дауђете?

Али Тилмен се већ окренуо на пети и брзо пошао низ ходник. Господин Коли затвори врата, блажено се насмејавши.

- Ко је то био? - запита Мили. - Врата су била затворена, зар не?

- Сад су затворена - рече господин Коли.

- Је ли то био Тилмен? Шта је хтео?

- Тилмен, а? - Џошуа се широко насмеши. - Аха!

- Познајете ли и њега?

Он одмахну главом.

- Само ће нескроман човек рећи да кога познаје - рече некако загонетно. - Ја сам већ негде видео овога господина. Можда сам с њим и проговорио коју реч. Тилимен... забога!

Очито је појава тајанственог Тилмена веома збунила господина Колија. Нагло је затрептао очним капцима као да га је изненада обасјало веома сјајно светло.

- Боже! - рече. Његов је речник био веома биран. - Чудновато!

Њена радозналост порасте, а онда се досети.

- Знам шта сте хтели рећи! И он је експеримент господина Сутона, а ви сте зацело и њега видели на оптуженичкој клупи у судници Олд Белија!

Џошуа поново протресе главом.

- Ја сам, додуше, њега видео у Олд Белију - рече брижљиво бирајући речи - али не... на оптуженичкој клупи! Не... он није седео на оптуженичкој клупи!

10

Долазак Џона Леслија спречи је да изусти ново питање. Он је нагло ушао у собу и, угледавши Колија, изненађено застао. Онда је, затворивши врата, пришао к столу, а Џошуа, уставши, пошао за њим. Проматрали су један другога који тренутак, а на Лелијевом лицу није било ни трага љубазности.

- Чекате ли мене? - упита кратко,

- Да, хтео бих да разговарам с вама.

Лесли погледа према девојци.

- Само неколико часака - дода Џошуа - о ствари од општега интереса.

Било је необично што га Лесли није ни упитао је ли ствар поверљиве природе - чинило се да је он то претпостављао.

- У реду, госпођо Трент - рече, а то је био његов уобичајени начин, кад би хтео да она изађе из собе, те жена поцрвени.

Џон Лесли је знао у њој пробудити ђавола. Било је тренутака кад би га најрадије убила. А опет је било тренутака кад јој се чинио сасвим подношљивим.

- Бојим се, господине Лесли, да још не могу отићи - рече она осорно, готово неуљудно. - Морам прочитати сва ова писма...

- Прочитајте их другде - рече Лесли.

Џошуа Коли, који је све примећивао, опази да су јој од беса задрхтале руке док је скупљала списе, и готово је истрчала из собе. Очито између секретарице господина Сутона и енергичног генералног директора није било ни труна љубави. Ту је чињеницу добро упамтио, јер је познавање непријатељских односа много корисније неголи пријатељских.

Он пружи своју посетницу Леслију, који је погледа и баци на сто.

- Седите, господине Коли - рече, а кад је Џошуа сео, настави: - Дакле, о чему желите разговарати? Ја нисам видео убиство... сматрам да сте дошли због онога убиства... чак нисам чуо хице, и, уопште, не знам ништа, што би који репортер нашао вредним да запише у своју бележницу.

Џошуа се накашља.

- Дошао сам због неке прилично деликатне ствари - рече. - Заправо не знам јесам ли се икад нашао у овако неугодној

прилици.

У очима Џона Леслија се појави искра смешка. Нешто га је забављало - можда стидљиви репортер.

- Мене нећете збунити - рече. - Ако сматрате да хоћете... не смета ништа! Дакле, није у питању оно убиство?

- Не - рече Џошуа и поново се накашља. - Ја, господине Лесли, заправо желим написати репортажу... сасвим другачију репортажу... она би, додуше, могла бити у вези са злочином, на који обојица мислимо. Наше је уредништво сазнало да у Лондону живи неки човек, који је... нећу рећи мајстор злочина, јер тај израз неће употребити ниједан поштен новинар. Али у Лондону постоји, рецимо, веома снажна злочиначка организација. Потребн је да ја уђем у бит ове ствари што пре, јер нас је *Мегафон* већ претекао у једном или два незнатнија случаја. Према нашој информацији, тај бриљантни злочинац...

- Ви зацело читате сензационалне романе - прекиде га Лесли, кратко се насмејавши.

- Никад не читам романе - насмеши се господин Џошуа Коли - осим метеоролошких извештаја.

Он задовољно закикота.

- То је добра шала, зар не? - рече.

Лесли га радознало погледа.

- Ви нисте налик на репортера - рече, а Џошуа се широко насмеши.

- Ниједан репортер није налик на репортера - рече.

- По том су репортери у бољем положају од музичара и славних књижевника: они никад нису налик на што заиста јесу.

- Шта, дакле, желите од мене? - упита нестрпљиво Лесли. - Зар сматрате да ја знам шта о препродавцима великог стила?

Џошуа лизне усне. Ствар је била деликатна, а сада је дошао до најделикатнијег дела своје мисије. Он је за време разговора с Леслијем разбијао главу, покушавајући да се сети, где га је већ видео и када.

Каткад, наиме, кад репортери чекају у Олд Белију коју расправу о убиству или о којем заиста важном случају, расправе о незнатним случајевима пролазе непримећено. Можда се Џон Лесли појавио на оптуженичкој клупи за које такве расправе, па

је Коли само начас видео ово тврдо, обријано лице и задржао га у бледој успомени.

- Бићу сасвим искрен, господине Лесли... или треба ли рећи капетан Лесли?

- Мени је сасвим свеједно - одврати Лесли.

- Пре неколико дана успоставио сам везу с инспектором Барабалом - настави Коли и примети да се Лесли намрштио. - Писао сам му о том предмету, а он ми је одговорио, препоручивши, да посетим вас.

- Зашто мене?

Џошуа је оклевао. Онда му његова жртва прискочи у помоћ:

- Зацело вам је рекао да сам био у тамници и да вероватно знам све шта се збива у подземном свету?

- Хвала - рече захвално Коли.

- И да бих вас, будући да сам можда интелигентнији од осталих злочинаца, вероватно могао упутити на траг тога великог препродавца?

- Веома сам вам захвалан - промрмља Коли.

- Али ја то не могу - рече одлучно Лесли. - Кад опет сретнете Барабала, или ако разговарате с њим, кажите му да ја...

- Не говорите ружно о мртвацу - промрмља Коли.

- Он, додуше, још није мртав, али новински извештаји дају наслутити приличну забринутост. Не би ли било ипак могуће, капетане Лесли, да ми дате бар незнатно обавештење, како бих могао да дођем у везу с господином Потказивачем?

Лесли одмахну главом.

- Нема никакве могућности - рече.

Џошуа устаде.

- Ја нећу видети Барабала, јер њега нико не може видети.

Он погледа према вратима што су водила у ходник и растресено се загледа у њих.

- Барем нико од важнијих људи. Жао ми је што ми не можете помоћи. Морам да пронађем некога ко ће то моћи. Заправо, господине Лесли, ја ћу тако дуго да чепркам по Лондону док не пронађем господина Потказивача, јер осећам у костима да ће чланак о господину Потказивачу бити највећа сензација, што смо је досад штампали.

Говорећи, оштро је гледао Леслија, али пристали директор није ни трепнуо.

- Ја се вама дивим - рече хладно. - Од срца бих вам радо помогао при овој занимљивој репортажи! И зацело ћу провести много непреспаваних ноћи од туге што вам не могу помоћи.

Али као да Џошуа није приметио овај сарказам.

- Не можете ми, дакле, дати никакве информације... о господину Потказивачу?

Лесли дигне руку да би сакрио зевање.

- Господин Потказивач постоји вероватно само у плодној машти новинских репортера - рече заједљиво, а Џошуа спусти главу.

- Рекли сте „у плодној машти“. Хвала вам! Надам се да вам нисам сметао.

- Мени ништа не смета - рече Џон, седнувши за сто, и поче да листа списе.

- Добро! Срушили сте ми сву наду. Према мојим информацијама, ви бисте мене могли упутити на траг своје пријатељу... кад кажем „своје пријатељу“, говорим симболично... Кад би ми пошло за руком да о њему напишем репортажу, ја бих њега заувек сматрао својим пријатељем.

Лесли га погледа.

- Сањате ли каткад о томе? - запита.

- Ја не сањам никад - одврати Џошуа задовољно. - Ја сам нежења.

Завлада тишина.

- Кажу да господин Потказивач, кад није у затвору, своје послове сакрива иза неког наоко чистог предузећа... као власник или као директор.

Лесли га не поштеда. Репортер је непомично стајао.

- Је ли вам и то рекао Барабал?... Чини се да је он прилично говорљив човек. До виђења, мистер...

- Коли - рече Џошуа широко се насмешивши. - Добар дан, капетане Лесли. Он пође према вратима, али се заустави напола пута.

- Ваши су запослени веома занимљиви - рече, говорећи полагааније него обично. - И премда се то мене не тиче, осећам дужност да вас упозорим. Код вас је запослен неки господин

именом Тилмен. Боже сачувај, да бих хтео шта да кажем против њега. Али...

Џон Лесли га погледа.

- Хвала на упозорењу... ако је то упозорење. Ја знам све о Тилмену. Јутрос сам оценио његову вредност.

Пошто је репортер отишао, Лесли је пола сата диктирао у диктафон, што је стајао крај његовог стола, одговарајући на писма, што их је примио тога јутра. Он је био брз и вешт радник, а сажети стил и небично богат речник омогућили су му те је јутарњу пошту решио у веома кратко време. Завршивши посао, отвори *Тајмс*, што је лежао на столу, и прегледа вести. Неколико је пута прочитао чланак о инспектору Барабалу.

Нико није знао боље од Џона Леслија да је Барабал у овај час не само сасвим здрав, већ и веома радан. Он поново окрете прву страницу и поче да тражи стубац с огласима о изгубљеним стварима. Ускоро примети у половини странице ову једноставну вест:

У петак у 10.30 сати ноћу изгубљена је зелена и бела ташна са четири или пет новчаница; вероватно је изгубљена у доњем делу Фиццонове Авеније.

Дуго је читао тај оглас, а онда сложио новине и положио их на сто. Неко ће у петак ноћу у десет и тридесет чекати да се реши драгуља, дијаманата и смарагда, вредних четворознаменкасте или петорознаменкасте своте. Пре непуну седмицу дана извршена је провала у Ројхамптону, а дијаманти и смарагди су били најлепши комади плена. Календар на столу га подсети да је петак.

Он пође рано на ручак и врати се тек после два сата. Дошавши, сазна да га је тражио Френк Сутон.

- Није било ништа посебно важно - објасни Мили Трент необично љубазно. - Господин Сутон је имао два места за велику борбу у дворани Националог Спортског Клуба и хтео је да зна не бисте ли ви пошли тамо сњим.

- Нека му буду обе карте - рече Лесли.

Али госпођица Трент се, с обзиром на тренутно расположење, не увреди.

- Господин Сутон је рекао да ће борба почети тек између девет и десет сати.

Лесли одмахну главом.

- Између девет и десет бићу запослен другим стварима - рече весело сам себи.

Ноћ је била једнака оној које се Лери Грејм састао с господином Потказивачем на Путни Канону: кишовита и олујна ноћ, ветар је завијао уздуж уских улица, а на изложенијем делу Хампстед Херта рушио с крова плочице од шкриљаца и ломио гране снажних стабала,

Фиццонова Авенија, она дуга и богаташима настањена улица, што води од Св. Џона Вуда до Херта, веома је стрма, те се аутомобили уз њу успињу веома бучно. У десет и тридесет овакве ноћи ова улица није место, на којем би ко беспослено постајкивао. Али човек у аутомобилу, што се појавио кад је сат откуцавао половину сата, очито је имао времена и није се посебно журио.

Аутомобил је полагано и бешумно возио низ брежуљак уз плочник, а човек за управљачем посматрао је улицу кроз отворени прозор с леве стране. Ускоро је угледао оно што је тражио - неки висок лик стајао је у сенци малога стабла уз крај тротоара. Иначе није у близини било никога, те возачева нога чвршће притисне кочницу. Али аутомобил се није сасвим зауставио: кретао се пужеvim кораком кад је стигао до човека који је чекао.

- Добро вече! - рече весели глас. - Хтео бих с вама да склопим послић...

Човек у аутомобилу одлично је све знао подземном свету и добро је знао да је провалу у Ројхамптону извела низоземска дружина и да је њен повереник био Џон Брил - већ је често од њега купио плен. А овај је човек, који га је сада ословио, био Енглеz.

- Не знам шта желите рећи - рече господин Потказивач и, говорећи, неприметно скиде с куле малу јаку светиљку спојену жицом с плочом пред управљачем.

- Не будите смешни - рече странац. - Добро знате, шта хоћу...

Само толико је казао, кад га заслепи млаз светла обасјавши му лице. Возач га је одмах препознао. Пре него што је запрепашћени човек схватио шта се збило, аутомобил затутњававши појури. У тај час скочише иза ниског зида пред

кућом три човека, али прекасно. Аутомобил је полетео низбрдо брзином од шездесет миља на сат. Два полицајца потрчаше на средину пута дајући светиљкама знакове. У последњи су час скочили у страну, премда је једног од њих ипак захватио блатобран и срушио. Полицијске су звиждаљке продорно јечале иза аутомобила, а возач је, мало смањивши брзину, на два точка заокренуо око угла у следећу улицу...

- Промашили смо га - рече жалосно Елфорд. - Јесте ли видели број, наредниче?

- Прочитао сам једну бројку - рече опрезно наредник. - Аутомобил је био мали „панахард“...

- До ђавола! - промрмља Елфорд. - Требао је да има тенк.

- Јесте ли га наручили, сер? - запита наредник, којем је сасвим недостајала машта.

Елфорд одврати нешто сурово.

На подножју брежуљка брзо се посаветоваше с локалним инспектором, чија је била дужност да са својим људима заустави аутомобил ако би покушао да побегне. Аутомобил је примећен на Авенији Роуду, прошао је крај Хајд Парка и сад је вероватно јурио кроз Кемден Таун. Полицајци на подножју брежуљка видели су само плочицу без броја. Очито је возач помоћу неке једноставне направе могао уклонити бројеве, па се полиција више није надала да ће још шта чути о бегунцу. Уто стиже вест с Холовеј Роуда да је аутомобил, што је одговарао опису, склизнувши на трамвајским шинама насупрот Холовеј Присону, ударио у уличну светиљку и разбио се. У часу судара није било никога у близини, али је неки полицајац чуо прасак и пошао на место судара, те је на плочнику нашао разбијена кола. Возач је вероватно побегао, премда је морао бити тешко рањен. Свакако, нигде га није било.

Полицијски је аутомобил довезао Елфорда на место судара, где је затекао гомилу радозналих људи, којима није сметало ружно време. Стајали су око остатака малог аутомобила.

- Вероватно ћете открити да је украден - рече Барабал кад му се Елфорд јавио телефоном.

И показало се да је његова теорија била тачна. То је био аутомобил што је пре девет месеци нестао из Воркестера.

Елфорд је веома брижљиво испитао унутрашњост аутомобила и открио две важне ствари. Прво, пронађена је мала, чврста смеђа омотница на којој је била отиснута адреса лондонске подружнице Банке Мидленд, а друго мала сложена карта Лондона, на платненој полеђини које је у једном крају било име и адреса неке књижаре. Већ је само то могло послужити као траг, али је откривено уз то још нешто много важније. Карта Лондона очито је послужила као подлога при писању човеку који је неку поруку писао тврдом оловком. Откривени су јасни знакови слова, која међутим није било могуће прочитати. Елфорд је ставио карту у омотницу и однео је у Скотланд Јард, предавши је стручњаку, који је сат поле донео инспектору Барабалу и његовом помоћнику фотографију оних знакова међу којима је било празнина:

„Можете ли се са мном састати... парку од 3.30 до... веома журно. Ј. Л.“

Барабал погледа Елфорда.

- Ј. Л. - рече замишљено. - Ко би то могао бити?

- Можда Џон Лесли? - запита Елфорд.

Барабал се загледа у још влажну фотографију.

- Очито Џон Лесли - понови - и очито је ова порука упућена госпођи Берил Стедмен. Какве ли животиње!

Али прилично је чудновато да он у тај час није мислио на Џона Леслија.

12

Џон Лесли појавио се сутрадан у фирми повезане леве руке и премда је Мили Трент стрпљиво чекала да ће шта казати о некој незгоди, он је ћутао, а кад га је запитала шта му је на руци, зарезао је: „Ништа!“ После је попустио утолико што јој је рекао да му је јутрос за време бријања бритва пала на судланицу.

Сутон је као обично био љубазан, али његов директор није у њега побудио никаквог сажаљења.

- Не чини ли вам се да је оно веома необична незгода? - запита Мили.

- Како то? - зареза Сутон, а она не одговори ништа.

Чудновата је чињеница да је секретарица била једина особа према којој Френк Сутон није био љубазан. Знало се догодити да је он својим владањем надмашио Леслија. Он је знао да буде осоран према њој, чак суров, и у присутности других особа. А није била најнезначајнија ствар да је она његов укор примала кротко.

Лесли је тога дана био с чиновницима готово љубазан, а разлог је био тај што је требао ручати с Берил Стедменом. Тај је састанак био по могућности још тајнији него што су били пређашњи.

- Мрзим лаж, али ја сам Ливу хотимично лагала - рече она тужно, кад су кроз покретна врата ушли у неки ресторан у Пикадилију.

- Сматрам да бих и ја морао себе да мрзим, јер варам свог племенитог послодавца... - поче он, али, приметивши у њеним очима бол, ућута. - Опростите - рече готово скрушено. - Само небо зна зашто се пред вама подругујем Сутому!

Она помисли да то зна и она, али не рече ништа.

Јео је веома мало те се чинило да се не осећа добро. Она га запита боли ли га рана, али он брзо рече да то нипошто није разлог његова расположења.

- Данас сте другачији. Јесте ли због чега забринути?

Дуго је потрајало док је одговорио.

- Да. Забринут Сам због вас... због вас и нашега венчања.

Она покуша мало неспретно, како јој се учинило, навести разговор на друго. Срце јој је куцало брже, јер је нагонски осећала шта ће он рећи.

- Нећу допустити да се удате за Френка Сутона - рече.

Говорио је разговетно и јасно.

- Драги Џоне! - она беспомоћно протресе главом. - Каквих ли бесмислених речи... немојте тако.

- Ви се не можете удати за Френка Сутона без обзира на то што је он можда диван човек, што би он можда био згодан супруг.

Говорио је сасвим озбиљно. Очи су му блистале сјајем, што га она никад није приметила.

- Али... зашто?

Он заусти, али реч му запе у грлу. Уплашио се, спознавши величину улога за који игра.

- С различитих разлога.

Он покуша променити тон, ублажити драматичност својих речи и све преокренути у шалу.

- Ви сте предобри за било кога мушкарца.

Али она се не насмеши. Није приметила нови тон, што га је хтео дати разговору.

- Зашто?

Уплашио се да је није престрашио - још се више бојао да она не би посумњала у његову искреност. И зато ућута.

- Вама се не свиђа мисао да бих се удала за...?

- Ни за кога! - излане. - Кад то не би био Френк Сутон... а сам Бог зна да ја не желим да се удате за њега... или: кад би он по свим мерилима био најзгоднији човек на свету, ја не бих пустио?

Он примети како је она за време његовог говора пребледела. Приметио је како њене усне безгласно понављају његове речи.

- Ја вас волим - рече он.

У тај се час нехотице окренуо. Лив Фридмен се готово надвио над њега, а у очима му је сјао хладан гнев.

13

Лесли је био сасвим миран. Ниједан се мишић његова лица није помакнуо под овим погледом пуним мржње.

- Изволите сести - рече немарно. - Јесте ли сами?

Лив Фридмен не одговори ништа. Намести столицу и седе.

- Ми чекамо колач. Желите ли да наручим шта за вас?

- Нећу ништа друго - рече Лив оштро - осим да се мало поразговарам с вама.

Чинило се да се не може одлучити да погледа девојку, али кад ју је ипак погледао, смеђе су му очи биле тако пуне прекора да је она готово заплакала.

- Мени је веома жао, ујаче Лив... - поче она.

- Оставимо то, драга - рече, погладивши јој руку. - Она прича што си ми је исприповедала била је недужна лаж. Хтела си се састати с овим... господином, и ниси ми то, разумљиво, хтела рећи. Заборавимо то.

Идућих пет минута биле су за ово двоје људи неугодне и мучне. Лесли је јео колач и очито се није журио. Чак је чаврљао о сасвим неважним стварима. Берил је седела хладна и укочена, чекајући неминовну провалу олује. Напокон је Лесли појео колач, а Берил, као да је то чекала, брзо устаде и пружи му руку. Онда се окрете к Ливу и, ухвативши га за руку, одведе мало у страну.

- Ти нећеш бити... нељубазан, зар не? Ја сам свему крива... замисао је била моја.

Он је потапша по рамену.

- Бићу љубазан... без бриге, драга моја. Кад сам угледао вас двоје, прилично сам се разбеснео, али овај хладнокрвни ђаво је мудрији од мене. Неће бити никакве галаме.

Није је отпратио до врата него је сачекао док је изашла, а онда се окренуо на столицу, погледавши Џона Леслија у лице.

- Сад морам вама, младићу, рећи неколико речи.

Лесли се наслони, пажљиво обриса уста убрусом и запали цигарету.

- Што мање, то боље, ако желите наставити овим тоном - рече.

- Ја сам прилично осетљив за звукове.

Лив стисне усне као да је желео спречити да не одговори истом мером.

- Знате ли да је моја синовица заручена с пристojним... поштеним... беспрекорним човеком?

Нагласио је сваки придев.

- Чуо сам нешто о томе - рече Лесли. - Али мени би било драже кад не бисте тако наглашавали његову беспрекорност и поштење... наглашавање тих речи садржава прекор и поређење које мене вређа.

Лив Фридмен пригуши бес.

- Ви, дакле, знате да је она заручена. То је довољно, зар не? Разумете ли?

Лесли климне.

- Такође знате да она вас воли... ја се не устежем то рећи, ја вам говорим отворено, као мушкарац мушкарцу! Она вас воли па не би ни за шта жртвовала своју животну срећу, све што сам ја замислио, и с вама пошла и у пакао!

Лесли полагаано одмахну главом.

- Мени би било драго кад би било тако.

- Ако то не знате, онда сте глупан! - распали се Лив Фридмен. - И ја ћу вама, Лесли, нешто рећи... ја ћу вас радије устрелити него да видим, да морам да гледам, како ће она упропастити свој живот удавши се за човека какав сте ви! То нису празне речи, то је света истина. А ако случајно наговорите моју девојчицу да остави Френка и да своју судбину повеже с вашом, гонићу вас крај света и ухватити вас. Сматрате ли да је то празно брбљање?

Лесли стресе пепео с цигарете и тихо се насмеја.

- Сматрам да говорите веома озбиљно и ја се вама због тога дивим. Можда бих ја могао урадити исто Френку Сутону... кад помислим да ће је унесрећити.

Лив се загледао у његово лице као да проба да открије мисли човека што је седео насупрот њему,

- Чујте, Лесли, бићу искрен с вама. Хтео бих да оставите место код Сутона и отпутујете у иностранство, и то још данас! Даћу вам две хиљаде фунти... то је довољно да почнете наново. Ја знам о вама све, Лесли... ви сте стари кажњеник и рећи ћу вам

шта сам испричао и девојци. И ја сам много прошао! Ја познајем овакав живот какав је ваш, јер сам и ја био такав, и ја бих радије да сте ви и она мртви него да допустим да мојој девојчици једнога дана пукне срце, као што је некад пукло њеној мајци. Ви ми се свиђате, Лесли... ја вам говорим искрено. Ви сте човек и, надам се, разуман човек. И знам да не трошим узалуд речи. Ја ћу вам одмах дати чек. Банке су отворене до три. Још ове ноћи можете отпутовати из Енглеске...

Капетан Џон Лесли одмахну главом.

- Ни говора - рече брзо. - Мене нећете ни за какав новац добити да одем из Енглеске, а за то постоји веома добар разлог. Ја ћу се погодити с вама - рече нагнувши се над сто. - Обећавам да више нећу покушати да се састанем с Берил све до предвечерја њеног венчања. Када ће бити венчање?

- Она ће се венчати у следећи четвртак - рече Фридмен мало размисливши.

- Добро! - потврди Лесли. - Допуштате ли да у среду навече дођем у Хилфорд?

Лив Фридмен је оклевао.

- Да - рече најзад.

Није поставио никакве услове зато што би то човеку Леслијева искуства било сумњиво.

- Што се пак тиче ваших две хиљада фунти, Фридмене, задржите их. Ви сте добар момак. Ја сам упознао много добрих Јевреја, али ви сте најбољи међу њима. Одржите свој део погодбе, а ја ћу одржати свој. Нећу се састати с Берил до среде навече.

Чим је Лесли изашао из ресторана, Фридмен је теле фонирао Френку Сутону и они су разговарали десет минута. Лив је после тог разговора, којим је био сасвим задовољан, позвао свој аутомобил и одвезао се у Вимблдон.

Кад је стигао, Берил је била у својој соби. Сишла је на чај мало забринута. Али сав се њен страх због Фридменовог владања и резултата оног разговора распрншо, кад ју је готово срдечно поздравио.

- Да, Берил, ти си мала неваљала девојчица - рече наливајући чај.

Он је наине сматрао да једини зна тајну приређивања чаја.

- А што се тиче своје мале лажи... мене је стид!

Пре него што је изустила иједну покајничку реч, он настави:

- Разговарао сам с оним младићем... мени се Лесли свиђа, Берил. У њега има нешто што мене привлачи упркос његовој поквареној прошлости. Та не замишљам да ће Френку поћи за руком да га поправи, али кад бих ја одлучио да поправим неког лупежа најпре бих покушао да поправим Леслија.

Она се тргне: једино на шта није хтела да мисли била је срамотна прошлост Џона Леслија.

- Јеси ли према њему био веома гадан? - запита сркнувши чај.

- Био сам веома љубазан - насмеја се задовољно. - Заправо, понудио сам му две хиљаде фунти да би могао да оснује властито предузеће. Али није хтео да их узме.

Срце јој поскочи од радости.

- Шта си хтео да учини... за тај новац?

Он положи шољицу на сто, обриса марамицом усне, а онда одговори.

- Хтео сам да оде из земље и да омогући теби и Френку да се смирите.

Завлада дуга тишина.

- Он није хтео да узме новац. Не само да није хтео да прими новац, већ није хтео оно што сам захтевао, осим што је обећао да ти неће писати ни с тобом да се састане до идуће среде навече... заправо до предвечерја твога венчања.

Она је знала да он увек говори гласно кад му је шта тешко рећи: и сад је говорио гласно.

- Предвече твога венчања је сутра. Берил... хоћу да се то заврши. Телефонски сам разговарао с Френком и он је био несклон промени датума, као што си и ти, јер је све уредио да би могао да отпутује у четвртак. Али он може отићи из свог предузећа, кад год му се свиди. Хоћеш ли то, Берил, учинити мени за вољу?

- Прекосутра?

Он климну главом, гледајући је у лице. Видео је да се бори у срцу, а кад је изненада изустила „да“, он олакшано одахне.

- То ће бити боље и за Леслија... мислим, ако те озбиљно воли, јави му да је све завршено. Тако ће бити лакше и теби и њему.

Он је нежно пошади по руци.

- Можда си у праву - рече она аутоматски и оде у своју собу.

Шта да уради? Да телефонира Џону Леслију? А ако телефонира, шта би му могао рећи и шта би могао да уради? Она се не удаје против своје воље. Чак се не удаје за човека, кога мрзи. Она воли Френка Сутона, као што би волела свакога мушкарца - осим мрког строгог Френкова директора. Он је воли - тако јој је рекао. А она се није усудила себи признати истину, није се чак усудила размишљати о својим осећајима нити пробати и испитати своје срце. Стиснула је зубе. Њени су изгледи били тужни и болни.

Чула је кад је стигао Френков аутомобил, али је потрајало дуго док се одлучила да сиђе у библиотеку и поздрави га.

Фридмен је био страствен читалац новина и обичавао је, што чине многи људи, све што би прочитао, да исприча другима као најновију вест што ју је сам открио стрпљивим истраживањем.

- ...Полиција сматра да је то био аутомобил господина Потказивача. Мора да се посклизнуо на трамвајским шинама, јурећи ђаволском брзином, и чудим се што се момак није убио. Полиција сматра да је рањен и води истрагу у болницама... крв на разбијеном стаклу. Вероватно му је рањена рука.

Она је укочено стајала, држећи руку на кваки. У тај се час сетила рањене руке Џона Леслија!

Лив Фридмен је био добар посматрач и одмах је приметио њено узбуђење, али нипошто није могао наћи објашњење које би га задовољило.

- Уђи, драга моја. Френк би хтео разговарати с тобом.

Њој се учини да је Френк мало збуњен и, кад је њен старатељ необично брзо изашао, чинило се да је Френку тешко да објасни узрок те сметености. Посумњала је (с неправом, како се показало) да му је Лив причао о њено делу.

Френк је једанпут или двапут изашао из собе, јер је чуо, или му се учинило да чује, телефонско звонце. Очекује, рекао је важан телефонски позив.

- Прошетајмо се вртом - рече неспретно, пошто су изговорили толико отрцаних фраза, да се и њој смучило.

Иза куће била је пространа поплочана тераса и они пођоше горе-доле уз њу.

- Шта мислите, Берил о овој промени плана? - запита напокон. - Мени то прилично смета.

- Зашто?

Он је нагло погледа, запитавши се није ли њено питање било саркастично. Никад није право знао шта та девојка мисли, премда ју је познавао пет или шест година. Њихови веренички односи развијали су се сасвим неприродно. То је била (како је он рекао Ливу малопре него што је она ушла у собу) „полагана пловидба у брак“.

- Бићу искрен с вама, драга Берил. Нас двоје се веома волимо, знам. Што се мене тиче, ја вас волим од свега срца, и дан, кад се оженим вама биће најсрећнији дан мога живота. Али ја нисам глупан: знам да ви посебно не чезнете за браком и сматрам да је Ливов предлог морао вама задати приличан ударац. То је његова замисао... ја сам га пробао одвратити од ње и нипошто не могу замислити зашто он хоће померити дан венчања.

Очито Лив није говорио о Џону Леслију и она му је за то била захвална.

- Ја сам све своје планове средио тако да бисмо могли отпутовати у четвртак, и, премда то није посебно важно, ја ћу се

морати чврсто прихватити посла да бих сад све наново средио. Ствар је још тежа, јер Лив, не знам зашто, неће да било коме у уреду кажем када ће бити венчање. Хтео бих да ми искрено кажете своје мишљење о томе.

Она је дуго размишљала, али није могла смислити ништа што би могло помоћи њему или њој.

- Ја сам пристала - рече.

То, чинило се, нису биле прве речи што би их жена смела рећи нестрпљивом заручнику, али њој није ништа друго пало на памет.

Он је прихвати за руку. Како је необичан био ток њихова заручништва, показује и то што ју је сметао и тај мали знак присности. Можда је он то осетио, јер је одмах повукао своју руку.

- Сматрам да би било најбоље да пођемо у Шкотску. Познајем у северном делу Шкотске згодан хотел, заправо сам тамо резервисао собе почевши од идућег четвртка.

Још једна необична чињеница: она је први пут помислила - запрепастивши се - да још никад нису разговарали о свом свадбеном путовању. Морала се присилити да покаже занимање.

- Свеједно је... Шкотска или који други крај - рече, а њен је одговор био узрок што је ућутао.

Шетали су горе-доле пошљунчаном стазом, не изустивши ни речи. Најзад он рече:

- Лив је био изванредно великодушан. Он се веома лепо побринуо за вас, а мени ће дати чек на двадесет хиљада фунти да бих проширио свој посао. Наредије бих суботу прогласио даном радости и сав тај новац поделио својим запосленима. Могао бих се опкладити да би јадноме Леслију добро дошао део који би отпао на њега.

Он се насмеја, али његово расположење није нашло одјека у њеном срцу и она се обрадује кад је чула Ливов глас, који ју је кориио што је у то хладно поподне тако дуго остала напољу.

Френк није остао на вечери, а она му је за то била од срца захвална. Чим је могла, пошла је у своју собу, отворила своју малу писаћу машину и почела писати писмо Џону Леслију. Али

није налазила жељене речи, па је после четвртог покушаја сишла у библиотеку к Фридмену.

Једно је хтела рашчистити, и кад јој се пружила прилика, запита:

- Јеси ли рекао Френку о Леслију?

Он је скинуо наочаре и положио новине на колена.

- Да. Рекао сам му само толико колико сам сматрао да треба знати, наиме да је Лесли пристао да се неће састати с тобом до предвечерја твога венчања.

- Је ли запитао за разлог?

- Није - рече Лив Фридмен. - Он не зна зашто мени смета твоје пријатељство с Џоном Леслијем, а сад није било време да с њим расправљам о томе.

Његов ју је одговор мало збунио.

- Френк је рекао да не разуме зашто нећеш да било ко у фирми зна када ћу се венчати.

Лив се насмеши.

- Онда је глупљи него што сам сматрао - рече весело и том је напоменом разговор био завршен.

Кад је изашла у предворје, слуга је код улазних врата разговарао с достављачем телеграма. Чувши да је она затворила врата библиотеке, окренуо се.

- Телеграм за господина Сутона - рече. - Хоћете ли га преузети госпођо?

У први је час хтела да однесе телеграм Ливу, али онда отвори омотницу. Можда је то вест што ју је чекао да је чује телефоном.

„Кабине резервисане за Џексонове. Пацифик.“

Она однесе телеграм Ливу, који га прочита и протресе главом.

- Можда се ради о резервацији кабина за... којег Франкова клијента. Телефонираћу му у фирму.

Она се попе у своју собу и заборави Џексонове, Френка и његове послове - све, узалуд настојећи по пети пут да напише писмо Џону Леслију.

Мегафон су биле веома разумне новине с веома паметним сарадницима, а њихов је власник вероватно био најсјајнија звезда на новинарском небу. То је он веома често признавао. Ако су његове новине можда и имале коју ману, онда је то зацело био недостатак издржљивости. Новине би изашле у понедељак ујутро с каквом великом узбудљивом вести, а у уторак ујутро би догађај што се јуче појавио масним словима у наслову већ био заборављен, а његово би место заузела друга још већа вест, углавном сасвим супротна јучерашњој „сензацији“.

Али у погледу Потказивача новине су биле веома доследне. То је била приповест што је се није смело напустити, и једва би прошао који дан а да се не би у њеним блиставим ступцима појавио који мудри чланак о Потказивачу, о његовим великим и уносним пословима и о његовом великом богатству.

Једини човек кога је уистину сметала ова доследност био је господин Филд из *Пост-Курира*.

- Они нас туку, Коли - рекао је љутито сутрадан. - Крај њих се ви и *Пост-Курир* не чините живљима од комадића смрзнутог сира.

Коли уздахне, поче кришом по џеповима тражити цигарету и, кад је није нашао, узне кутију с уредникова стола и извади цигарету.

- Смрзнути сир... - поче.

- Не тумачите то дословно - зарежа Филд. - Пођите у Скотланд Јард и захтевајте да вас прими Барабал.

- Он нипошто не жели да га ко интервјуише, и кад бих захтевао да ме пусте у његову собу, зацело би ме избацили. Глупо је с рогатим се бости.

- *Мегафон* каже... - поче Филд узевши новине, а Коли стрпљиво склопи очи.

- Чудим се што читате овакве новине - рече. - То је лош пример младим репортерима.

- Знате ли, где је Леопард Клуб? - упита Филд без икаква повода, а Коли га оштро погледа.

- Не само да знам, већ сам и почасни члан тога клуба. Друштво је лоше, али пиво је добро. Зашто питате?

Филд је дуго размишљао пре, него што је изложио неочекивану занимљиву мисао.

- Ох, да... неко је у Новинарском клубу рекао да је Леопард Клуб најсумњивија јазбина у Лондону. Ко зна не би ли чланак о том клубу примамио читаоце.

- Ловачки изрази - промрмља Коли - доказују да се говорник креће у најбољим круговима у земљи. Ја сам већ претражио ту јазбину, и премда сам тамо видео и истерао многе лисице, господин Филд, још нисам открио лисца, кога тражим. Нисам сигуран је ли то уопште лисац. Ништа није неугодније, него терати лисицу, а истерати тигра.

- Пођите к Барабалу - рече господин Филд.

Али Коли није ни покушао интервјуисати Барабала. Радије се упутио према уреду Френка Сутона. Необично је желео разговарати с мрзовољним Тилменом, а ево зашто је више волео састати се с Тилменом неголи с Барабалом:

Џошуа Коли је наиме био уверен да му ни Барабал не би могао рећи оно што не зна Тилмен.

Да је истакнути репортер *Пост*->*Курира* и предвидео све околности, не би могао доћи у канцеларију господина Френка Сутона у боље време.

Било је тренутака, кад је госпођица Мили Трент била прилично неподношљива. Џон Лесли је, дошавши то јутро у уред, приметио да је нешто узбудило ту лепушкасту горопадицу, да је она веома лоше воље - како су то већ открили и млађи чиновници и служитељи. Она би обично своју зловољу искалила на одређено особље и ретко би намерно изазвала генералног директора. Али то јутро, једва што је ушао у уред, она га дочека наругавши се:

- Јутрос, капетане Лесли, немате онај љупки завој.

Он погледа своју руку: уздуж надланице протезала се танка црвена бразготина.

- Јутрос ми више не треба онај љупки завој - рече готово бесно, јер је он обично био добре воље, кад би она била лоше

расположена. - Јод и здраво тело учинили су своје. Требају ли вам кључеви благајне?

Она је редовно ујутро од њега узимала кључеве да би из благајне извадила неке књиге, у које је бележила своје дописе. На његово чуђење она одврати:

- Не.

Доста су дуго ћутећи седели сваки за својим столом, заокупљени мислима, које нису имале никакве везе са списима и рачунима што су лежали пред њима.

- Хоћете ли присуствовати венчању? - изненада запита она.

Он диже главу.

- Којем венчању? Ох, мислите ли Сутонову? Мислим да нећу.

- Зар нисте позвани? - упита она.

У њеном је гласу било мало злобе и он је боље погледа. Већина жена није посебно лепа кад су лоше воље, али Мили Трент је била необично створење, којем је пламен срџбе давао извесну ђаволску драж. Она је била прилично згодна и кад је била смирена, а узбуђена се чинила готово лепом.

- Из вас јутрос готово исијава гнев. Шта се догодило? - подбоде је он.

- Вредно је мало срџбе да бих од вас чула који комплимент - рече она насмејавши се. - Питала сам вас јесте ли позвани на венчање?

- Мене никад не позивају на венчања - рече он доброћудно.

- Онда ћу поћи к Сутону и рећи му да вам пошаље позивницу - рече она, а он опет примети онај злобни смешак.

- Ви, дакако, нећете на венчање?

- Зашто „дакако?“ - зарежа она.

Он одгурне столицу од стола, дубоко гурне руке у џепове и накриви главу - то је била његова уобичајена кретња. Она је мало задрхтала.

- Синоћ сам се прилично касно вратио у фирму - рече он значајно, а њој начас запне дах.

- Били сте овде? Какве то има везе са мном?

- И ви сте били до касно ту. А судећи по посебном мирису египатских цигарета, и Френк Сутон је био овде.

- А зашто не би био? И зашто не бих била и ја? - глас јој је дрхтао од срџбе. - Нисам ли ја његова секретарица? Шта је у томе лоше?

Он не одговори ништа.

- Откад познајете Френка Сутона? Низ година зар не? Мора да сте били веома згодна девојка кад сте ступили у његову службу.

Она скочивши устаде бледа и дрхтећи.

- Шта, до ђавола, хоћете рећи? - запита без даха.

Али преварила се ако је мислила да ће га збунити срџбом.

- Хоћу рећи - рече полагаано - да ви с њим овде проводите две ноћи седмично, а чини се да за то нема никакве потребе. Прилично добро познајем посао у овом уреду и није посебно нужно да се заручени мушкарад тајно састаје са својом секретарицом у уреду...

- Сматрам да мислите да би се требало тајно састајати у којој рестаурацији, зар не? - глас јој је дрхтао од беса. - Или у парку с туђом заручницом... скривајући се инастојећи је преотети. Јесте ли то мислили?

Али он се не смете.

- Не говорим о себи, већ о вама - рече. - И говорим вам, желећи вам добро. Случајно нешто знам о приватном животу Френка Сутона. Љуто се варате ако сматрате да сте ви једина девојка с којом се он састаје у овом уреду после радног времена.

Помислио је да ће она скочити на њега. Лице јој више није било лепо: било је тако изнакажено бесом да је готово није препознао.

- Ви сте лажљивац! Лажљивац! - викну. - Нема ниједне друге... мислим, он се не састаје ни с којом другом... ви подли крадљивче!... Он вас је дигао са дна, извукао из затворске ћелије и дао вам поштен посао... ви крадљивче!

Она умукну хватајући дах, а он искористи тренутак тишине.

- Рећи ћу вам нешто... можда ће вас занимати. Френк Сутон се жени или сматра да ће се оженити добром девојком. Можда је он заиста онакав каквим га сви сматрају... недужан, како се чини да јесте. Али ако није, и ако икакво зло снађе Берил Стедмен, мораћете се огледати за новим љубавником, драга моја, јер ћу

се ја докопати његова живота, макар морао, да га нађем, провалити у ћелију за осуђенога на смрт!

У тај час, док је она без речи буљила у Леслија, док јој се лице нервозно трзало, а руке дрхтале, уђе Френк Сутон. Он погледа мушкарца и девојку и, чинило се, одмах је погодио шта се збива.

- Хеј, хеј! - рече оштро, говорећи жени. - Шта се овде збива? Зар вас је опет спопало, ха? Шта је, Лесли?

Џон Лесли слегну раменима.

- Госпођица Трент је мало неугодна - рече прилично неправедно.

Она хтеде поново нешто да каже, а онда, без речи, излети из собе, залупивши вратима.

- Драги пријатељу... - Френков глас је био пун боли, али у очима му је засја искра задовољства - зашто се препирете с мојом Мили?

Леслијеве се усне грчевито стиснуше.

- Ваша Мили! Управо сам то тврдио и то је био узрок свему! Заправо сам јој рекао да не би требало да она касно у ноћ остаје с вама у уреду ако цени свој добри глас.

Френк прасну у необуздани смех.

- Заиста? - рече готово задивљено. - Боже, завидим вам на храбрости!

- И онда сам јој рекао нешто што можда није истина, али она је мене изазвала, па сам је хтео наљутити - рече капетан Лесли, али не објасни какав је то био изазов.

- Забога, не дирајте је! - рече Френк још се смешећи. - Она је прави ђаво, кад побесни. Јадна стара Мили! Како сте глупи, Лесли! Она је, дакако, била овде... не само ноћас, већ много ноћи! Spreмам се да после венчања проширим посао, а то није могуће без много организационог рада изван редовног времена. Кад план буде сасвим израђен, показаћу вам га. Јадна стара Мили! - рече поново климајући главом, али на лицу му је, док је излазио из собе, затитрао широк смешак.

Џон Лесли би, завршивши посао, обично листао новине, што их је свако јутро доносио са собом, и пажљиво читао поједине чланке. Њему је то, после јутрошње мале буре, особито годило живцима. Стубац с огласима о изгубљеним предметима није

открио ништа корисно, али је на страници домаћих вести нашао две занимљиве белешке.

У Лондону су у то доба биле четири међународне дружине крадљиваца драгуља, што су деловале на подручју од Абердина до Плајмота. Заправо, колико је знао, само су три биле значајне: низоземска дружина, која је извршила недавну провалу и две мешовите америчке и енглеске дружбе, које су често и прорачунато радиле. Најновији подухват једне од тих дружина - њему се чинило да су Низоземци отишли из земље или се управо спремали да отпутују - привукао је његову пажњу. У Парк Лену извршена је провала кроз прозор и, док је породица седела за вечером, украдена је огрлица вредна 8000 фунти, власништво удовице леди Креторне. Како су новине извештавале, огрлица је била веома несавременог облика, израђена пре осамдесет година, али су дијаманти били леви.

Друга белешка била је кратка - укупно два ретка - и јављала да се инспектор Барабал полагао опоравља.

Провала кроз прозор извршена је пре два дана и на захтев полиције новине нису о њој много писале. Објављена је само фотографија огрлице и потанки опис сваког већег камена, али он је то прочитао само летимице.

Сложивши новине стао је уз прозор, гледајући на улицу као оне ноћи, кад је Лери Грејм нашао смрт. Уто уђе у собу Мили Трент. Ко би је год погледао, не би помислио да је то она свадљивица која је пре непуних пола сата изашла из собе. Она погледа Џона Леслија, покајнички се насмешивши.

- Бојим се да сам се прилично распалила, капетане Лесли - рече - и надам се да ћете ми опростити. Јутрос се не осећам најбоље, па се узбудим због сваке ситнице. И ви сте били неугодни!

- Чини се да је тако - рече Лесли насмешивши се.

- Ниједна жена не воли кад је ко оцрњује и прави алузије о њеном карактеру.

Говорила је веома брзо и очито је опет била сасвим нормална, јер је говорљивост била знак њених доброћудних тренутака.

- Молим да ми опростите све што сам рекла о госпођици Стедмен. Она ће за неколико минута доћи у уред и ја не бих

хтела да јој кажете...

- Долази у фирму? - упита он не верујући. - Јесте ли сигурни? Она климну. Он није приметио њен нагли, кратки смешак.

- Она је у граду и господин Сутон је замолио њу и господина Фридмена да дођу овамо...

То је била вест што ју је Лесли најмање очекивао. Ако је он обећао да се неће приближити девојци, нипошто није очекивао да ће се она мање савесно клонити ове зграде.

- У колико сте сати ноћас дошли овамо, капетане Лесли? Ми смо отишли после једанаест и тридесет.

- Око једанаест и четрдесет и пет - рече. - Пет минута после вашег одласка.

- Због чега сте, до ђавола, дошли у уред? - запита она мало злобно. - Зацело не на љубавни састанак... не љутите се.

- Не љутим се - рече хладно Лесли. - Враћајући се из позоришта, дошао сам по неке списе. Зашто вас то занима?

- Питала сам само - рече госпођица Трент.

Сутоново звонце је позове и она изађе. Вратила се после неколико минута с неким високим, мршавим човеком густих црних бркова, којем је на целом лику писало „полицајац“ - од угластих ципела до уредно почешљане косе.

- Овај господин жели да разговара с вама - рече она, а уто уђе Френк Сутон.

- Хеј, пријатељу - рече забринито - овај човек приповеда необичну приповест... овај полицајац, хоћу рећи, наредник Валентин из Мерилебона.

- Наредник Валентин из одељења за кривичне истраге - исправи га одрешито високи човек. - Хтео бих да вас питам о неким стварима, ако допустите, капетане Лесли. - Он се обазре. - Не знам је ли нужно да ова млада дама буде у соби.

- Боље је да она остане овде - рече Сутон - ако је тачно, шта сте мени рекли.

- Тачно је, тачно - промрмља полицајац.

Његово је владање било готово свечано језовито - он је у овај час представљао утеловљење свега страха што га је људима уливало његово величанство закон.

- Примио сам једну притужбу, капетане Лесли... уосталом, случајно нешто знам о вашој пријашњој... каријери.

- Дакако, будући да сте детектив наредник, ви знате све - рече хладно Џон Лесли.

- Истражујем крађу, што је извршена у Парк Лену 804, у којој је удовици леди Креторне украдена дијамантска огрлица. Према мојој информацији, огрлица је у вашем поседу.

Лесли га је непомично гледао,

- Заиста? - рече.

- Могу вам рећи да је јутрос ухваћен човек који је украо огрлицу... барем један од крадљиваца. Рекао је да је огрлицу предао синоћ у једанаест сати човеку кога сви називају господин Потказивач.

- Капетан Лесли био је овде у једанаест и четрдесет и пет.

Ту вест дала је Мили Трент не настојећи да сакрије нескривено задовољство у гласу.

- У једанаест и четрдесет и пет? Па онда сте имали довољно времена. Огрлица је предана на обали Темзе у једанаест сати. Прималац је за њу платио оном човеку девет стотина фунти у америчким новчаницама.

Оне су сада у поседу полиције. Према мојој информацији, ви сте купили огрлицу.

- Ваша информација мало шепа - рече Лесли. - Хоћете ли ме претражити?

Полицајац га замишљено погледа.

- Дошли сте овамо у једанаест и четрдесет и пет. - Он се огледа по соби. - Ко има кључ благајне?

- Ја.

- Има ли још ко кључ?

- Нико - рече одмах Мили Трент.

- Ох, глупост! - упаде Сутон у разговор. - Ја имам негде кључ. Никад га не употребљавам, али...

- Зар је заиста кључ код вас, господине Лесли?

- Капетан Лесли - исправи га Џон. - Да, ево га.

Он извади свежањ кључева и скиде с колута дуги кључ. Детектив га узме, окрете га у брави и отвори оба крила благајне.

Све три челичне полице биле су празне, осим што је на њима лежало неколико књига рачуна и...

Неки предмет замотан у сребрнасти свилени папир појави се на светлу дана. Френк Сутон изненађено кликну кад су одмотали папир. На длану полицијског наредника заблиста на сунчаној светлости дивна удовичина дијамантска огрлица.

Френк појури к вратима и широм их отвори.

- Лив! - викну промукло, а Лив Фридмен и девојка уђоше у собу.
- Лив, ово мора да је страховита забуна. Оптужили су Леслија да је он... господин Потказивач! Ово су наиме нашли у њега.

Он показа блистави предмет у наредниковој руци.

- Јесте ли ви из Скотланд Јарда?

То је запитао Лесли чврста гласа. Једини је он био миран: као да је непристрано проматрао несрећу неког непознатог човека.

- Није важно одакле сам - рече достојанствено наредник. - Мораћете се са мном прошетати до Мерлбург Стрита.

- Како би било да узмемо такси? - запита Лесли. - Не волим ходати.

Берил Стедмен, бледа као смрт, зурила је у човека, који је укочено стајао крај стола, и, окренувши главу, Џон Лесли јој се насмеши стресавши главом.

- Ја сам господин Потказивач - рече намерно. - Није ли то страховита новост?

Она не одговори ништа, чак није чула последње речи. Једва је и приметила да су биле упућене њој. Изненада јој попустише ноге, а Лив ју је у последњи час ухватио око паса пре него што је пала у несвест.

Берил се сасвим мутно сећала вожње кући. Лив јој је рекао да се готово одмах освестила чим ју је сместио у аутомобил. Али она је седела у дубоком наслоњачу у библиотеци у Вимблдону, удишући свеж ваздух, што је продирао кроз отворена крила прозора, не сећајући се готово ничега.

Тргула се, прилично се зачудивши, кад је чула саму себе како жестоко говори:

- ...Не данас, не данас.

- Моја драга девојко! - зачу Левов глас као да допире из даљине, али је приметила да је он веома узрујан и увређен и била је уверена да је узрок томе она. - Френк сматра да је најбоље... с обзиром на све. Ја те хоћу спасити од овога... Френк је све уредио... код матичара, у два сата.

Ућутао је.

- Злато моје, слушај.

Он је нежно продрма. Отворивши очи, она примети да у дрхтавим рукама држи неку дугу кутију љубичасте боје. Видела је да је кутија љубичасте боје, украшена златним цртама и затворена лепом бравицом. Она је, ништа не мислећи, отвори, погледа бисере, а Лив Фридмен рече да је то венчани дар. Није разумела значење тих речи.

- Јутрос сам све уредио.

Сад је почела разумевати.

- Јутрос си уредио... пре... пре него што су ухватили Џона?

Он климну главом.

- Да, и то ми је драго. Све се развија како треба.

- Али не данас! - рече она узбуђено. - Не мислиш данас, Лив, зар не? Рекао си да ће то бити у суботу.

- Данас... сматрам да је то боље - рече.

Био је упоран као човек, који је одлучио да изврши неугодну дужност. Она се опирала још коју секунду, а онда почела размишљати о стварности. Џон Лесли је у затвору... он је господин Потказивач... препродавац украдених предмета, издајица својих другова, издао је људе, који су у њега имали

поверења. При тој јој помисли готово позли. Она испружи руку, а Лив јој поможе да устане, јер су јој ноге још биле несигурне.

- У реду - дахне. - Свеједно... како ти хоћеш. Данас... било кад.

Донеше јој јело, али она није могла јести. Лив је отворио боцу шампањца, али она је отпила само гутљај. Кад је дошао Френк измучена и забринута лица, она је већ била сасвим мирна, премда још потресена.

- Где ће то бити? - упита.

Није се ни зачудила својем миру. Венчање је слично смрти - страховита свакидашњост, коју треба знати дочекати и поднети.

Он јој рече да ће венчање бити обављено у матичаревој канцеларији у Вимблдону, а њој се учини да је то већ чула у сну - у страшном сну, из којег се пробудила енергично негодујући.

Одвезли су се у „ролсу“ господина Фридмена, и десет минута после она се нашла пред ограђеним столом, за којим је седео неки брадати човек. Неко је нешто напоменуо о сведоцима.

- Доведите шофера - рече нестрпљиво Лив. - Чекајте!

Он отрча из собе. Нигде није било аутомобила: неки је полицајац, наиме, забранио да кола стоје пред вратима и шофер је одвезао аутомобил у следећу улицу. Али пред зградом је Лив угледао неког човека, којег се нејасно сећао - неког човека тамна лица и црних брчића.

- Еј? - упита. - Нисте ли ви Тилмен?

Тилмен се насмеши откривши беле зубе.

- То ми је име.

- Дођите - Лив га пограби за руку. ~ Треба нам сведок при венчању моје... моје синовице. Хоћете ли?

- Дакако - рече весели Тилмен.

Премда је њена моћ посматрања била ослабљена, и премда су јој извесна осетила била напетии неважне јој се околности чиниле гротескно претеране, девојци се учини да се њен будући супруг није посебно обрадовао угледавши свог службеника и сети се да Френк није имао посебно добро мишљење о Тилменовом поштењу.

- Пожуримо се - рече нестрпљиво Лив, погледавши немирно према вратима.

Њој се учинило да се Лив Фридмен боји да ће у последњи час у собу ући Џон Лесли и спречити венчање. И сама је та помисао нагна у хистеричан смех.

Ускоро је све било завршено. Чинило се да је обред био завршен готово пре него што је и почео и она се дрхтавом руком потписала у матичној књизи. И сад је била госпођа Френка Сутона. Била је за цели живот повезана с овим доброћудним човеком, који ју је, храбрећи, тапкао по руци. Она пружи руку господину Тилмену. Стисак његове широке руке био је снажан. Она помисли како би тај човек могао бити суров.

- Нећу вам честитати, госпођо Сутон - рече - а вашем ћу супругу честитати у згоднији час.

Госпођа Сутон?

Ово је име одјекнуло као пљуска. А ипак није било разлога томе. Удала се за добра човека - човек, кога је волела, био је одвратан злочинац и затворен у ћелији... Она затвори очи да би избрисала ту слику, а кад их је поново отворила, ништа није видела од суза.

Ниједна невеста није из смеђе обојене матичареве канцеларије изашла овако болна срца. Њен је живот изгубио све шаренило и драж, а свет се претворио у туробну пустињу.

- ...Сматраш ли да ће ти се свидети Шкотска?

Френк Сутон је говорио брзо, нервозно.

- Свиђаће ми се.

Берил Стедмену се учини да је то одговорила нека друга жена.

Господина Потказивача су ухватили. Неке су вечерње новине опрезно донеле само ову лаконску вест:

У вези с провалом у Парк Ланеу 804 притворен је у полицијској станици у Мерлбор Стриту неки човек.

Само то и ништа више.

Џошуа Коли није баш седео на степеницама полицијске станице у Мерлбору Стриту - то би који претерани полицајац приметио и човеку, који је, као Џошуа Коли, био у одличним односима с полицијом. Али он је лутао по Мерлбору Стриту као немирни дух, откопчавајући и закопчавајући свој огртач - то је био знак његовог узбуђења - и при том све више потезао увис једну страну огртача. Случајно се нашао близу улаза у станицу кад је изашао из таксија Елфорд.

- Хало, Џошуа! - рече весело инспектор. - Баш сам јутрос разговарао с Барабалом о вама... то јест, он је мени говорио о вама. Он вас веома цени и не бих се зачудио кад бисте ви пре ваших мрских колега добили обавештење о овом случају.

- Ко је онај момак, Елфорде? - Коли показа главом према отвореним вратима станице. - Лесли?

- Зар то не знате? Сутонов директор. Ухватили смо га, момче, с украденом робом.

Био је добре воље, а зацело је имао разлога да буде радостан.

- Је ли он господин Потказивач?

- Није невероватно - рече Елфорд - али навече моћи ћу вам рећи више.

Џошуа је чекао пред станицом. Елфорд је изашао после пола сата и звиждећи кренуо према Рецент Стриту, машући кишобраном са златном дршком. Очито је био срећан и радостан као што су полицајци кад у ћелију стрпају човека, верујући да ће „одседити“ најмање десет година.

- Хоће ли доћи Барабал? - упита Џошуа, достигавши га.

- Већ је био овде - гласио је одговор. - Био је овде пре један сат и потанко испитао Леслија.

Изненада се заустави и погледа човечуљка.

- Даћу вам податке за репортажу, Коли, какву нисте још написали - рече. - Познајете ли госпођицу Берил Стедмен?

Коли климну.

- Дакле, онога дана, кад ће се она венчати, не мичите се из њене близине, јер сматрам да ћете видети најзанимљивије убиство, што је икад почињено.

- Забога! - рече Коли уплашено.

Он откаса у свој уред с вешћу о Леслијевом хапшењу, а Филд му дође у сусрет.

- Познајете ли госпођицу Берил Стедмен? - упита, несвесно починивши плагијат.

- Познајем је. Зашто?

- Она се венчала данас поподне. Пођите у Вимблдон, можда ћете о том моћи написати какву репортажу.

Господин Коли скиде сламнати шешир с главе и обриса чело.

- Венчала се? - рече мукло. - То је чаробно!

Господин Тилмен није био позван у дом у Вимблдону. Али он је ипак дошао - такав је био човек. Кад је Мили Трент дојурила у таксију, затекла га је где седи у предворју, положивши руке на колена. Чинило се да спава.

- Шта ћете ви овде, Тилмене? - упита срдито. - Вас није нико позвао.

- Мене никад нико не позива - рече тужно Тилмен.

- Најгоре је бити подређени службеник. С вашег узвишеног положаја поверљивије особе генералног директора зацело се чиним незгодним гостом на овој срећној свадбеној свечаности.

- Мени би било драго, кад се не бисте служили оваквим дугим реченицама - зарежа она.

- Тако су ме васпитали - рече весело Тилмен.

Она се није макнула. Била је веома сумњичава жена. Он јој објасни:

- Донео сам неко писмо у фирму за господина шефа. Тамо су ми рекли да је отишао у матичну фирму, па сам узео такси и стигао баш на време да будем сведок овог романтичног венчања. Позван сам на свадбену вечеру, па сам дошао.

- Ко вас је позвао? - упита госпођица Трент.

- Сам сам се позвао - рече он мирно. - Нико се није сетио да ме позове... па сам морао да полавим тај пропуст. Господин Фридмен, онај племенити јеврејски господин, приметио је да сам веома користан. Нипошто се није могао одлучити би ли требао сести за сто с послугом, или бих требао вечерати за свечаним столом, па смо се сложили да ћу појести тањир остатака меса у соби за билијар.

Његова говорљивост је збуни.

- Још вас никад нисам чула овако говорити.

- Прикраћен вам је ужитак - рече.

- Шта још чекате?

- Господина Фридмена. Он је, зачудо, власник ове куће, и његово је право да позове кога жели у предворје ове згодне виле. Чак ни поверљива секретарица генералног директора не може променити његове налоге.

Она није била сасвим сигурна не руга ли јој се Тилмен па је та неизвесност била узрок њеној раздражености.

- Где је господин Сутон?

- Још се није вратио.

Она запрепашћено отвори уста.

- Није се вратио? - рече не верујући.

- Морао је, не знам због чега да дође у град. Пошто је отишао, зазвонио је телефон, а ја сам се јавио. Порука је прилично песничка. Бисте ли је можда ви хтели њему предати?

Ово је био нови Тилмен. У уреду је био, додуше, неугодан, али мање или више уљудан - углавном не баш посебно уљудан. Али барем није био дрзак, и никад још није себи узео право да говори овако с висока. Она је милостиво допуштала да с њом разговара као са себи равном. Његово ју је садашње безобразно владање разбеснило. Она је, међутим, била радознала да чује ону поруку, Колико је знала, Френк Сутон није очекивао никакву поруку, ни песничку ни икакву другу.

- Каква је била порука? - запита намрштивши се.

Он извади из џепа кожнату бележницу и окрете неколико листова.

- Царица ће испловити за јутарње плиме - прочита драматски. - Јесте ли икад чули овакву песничку поруку?

- Царица ће испловити за јутарње плиме - понављајући поруку, она замишљено намршти чело. - Рећи ћу му. Бисте ли хтели истргнути овај лист из бележнице?

- Радо ћу вам дати целу бележницу - рече пријатно.

Она га је највише мрзела, кад је био овако љубазан.

Ускоро кад је отишла, сиђе низ степенице господин Фридмен. Саставио је неколико брзојава, а господин Тилмен, који је био веома услужан човек, понуди му се најспремније на услугу.

- Узмите их и вратите се у фирму, момче. И ево вам петице...

Господин Тилмен негодујући дигне руку.

- Не, хвала. Ви сте мене, господине Фридмен, наградили угодном успоменом, можда посљедњом у мом животу. И ако допуштате, ја бих радије остао, док младенци... хм... не оду, ако се смем послужити овако страшном речју.

- Добро - рече Лив и запита: - Јесте ли телефонирали у фирму... има ли каква вест о Леслију?

Тилмен стресе главом.

- Никаква, осим што пише у вечерњим новинама да је Барабал преузео случај, Али у то - он се насмеши - сумњам.

Лив га погледа неверљиво.

- Зашто то кажете? - упита. - Шта знате о Барабалу?

- Ко ишта зна о свом ближњему? - гласио је неодређени одговор. - Али човек на таквом положају, човек који се лудо боји публицитета, једва ће себи разбијати главу због Леслија. То је сасвим логичан закључак.

А онда се врати на разговор, с којег је застранио.

- Ако вам није незгодно, ја бих хтео да останем овде, господине Фридмен. Можда вам могу бити од какве користи.

- Добро - рече Лив мало размисливши. - Можете се вратити, али заиста не знам шта ћу с вама. Можете се, ако хоћете, позабавити у соби за билијар... играте ли билијар?

Тилмен с веома мало одушевљења одврати да кадкад игра билијар, те пође да обави посао. Лив Фридмен је неколико минута без циља тумарао из собе у собу, а онда се пошто је оклевајући застао на дну степеница, полагао успео и покуцао на врата Берилине собе. То је заправо био мали стан -

спаваоница је била отвореним надсвођеним пролазом спојена са салоном.

Кад је ушао, она је седела уз прозор, гледајући у врт.

- Дакле, драга моја?

- Дакле, драги мој?

Храбро се нашалила с њим, премда јој је срцу било тешко, а живот се чинио празним и безизгледним.

Он седе крај ње уз прозор и прихвати је за руку.

- Све ће бити како ваља. Хтео бих ти нешто рећи, чему ћеш се обрадовати.

- Рекао сам својем адвокату нека одбрану нашег несрећног непријатеља повери најбољем адвокату - рече и примети како су јој засјале очи, а онда се напуниле сузама.

- Ти си диван, Лив! - рече тихо. - То не би учинио нико други! - Она му обема рукама стисну шаку. - Нипошто није могуће да би човек као што је... Џон Лесли био тако неописиво... покварен, зар не? Сматрам да мене боли... не толико што је крадљивац, већ што је... - она оклевајући ућута - ...која је оно ружна реч?... потказивач. То је страховито. Људи имају у њега поверење, а он их одаје кад то год одговара његовој сврси.

Њене су очи неко време проматрале врт, а онда га поново погледа.

- Ја то не верујем - рече.

Он се збуни.

- Не верујеш? Али, моја драга, признао је да је он господин Потказивач... сама си чула!

Она одмахну главом.

- Не, сад се сећам... сећам се сарказма у његовом гласу. Он увек тако прима туђе мишљење о себи. Где је мој... супруг? То звучи страховито необично, зар не?

- Морао је да пође у град - пожури се Лив да јој објасни, - Знаш, моја драга, све је то тако нагло дошло, а он, откад нема Леслија, има толико посла. Френк мора одредити некога ко ће га заменити.

Падала је киша, ситна истрајна кишица из тмурних облака. Падаће целу ноћ... док ће она путовати у Шкотску... док ће се

Џон Лесли неугодно намештати на дрвеној постељи. Она затвори очи. Ливу је одмах било јасно на шта она мисли.

- Не мисли на то - рече, а онда шалећи се дода: - Знаш ли, моја драга, колико ме данас кошташ? Мали иметак! Знаш, како ми Жидови нерадо трошимо новац... зацело си о томе читала у којим шаљивим новинама...

Она положи руку на његово колено и потапша га.

- Не буди смешан, молим те.

- Четрдесет хиљада фунти! - рече драматски. - И то без твоје опреме. Френку сам дао чек на двадесет хиљада, а он је послао своју секретарицу у банку... Френк је мудар момак. Показао ми је свој план проширења посла. Он ће зацело умрети као милионер.

Он је даље чаврљао, кад га она прекиде показавши руком:

- Ко је оно?

Они су с прозора видели иза живице пут што се орајао од главног пута. Неки јадни човек с промоченим сламнатим шеширом, у дугом жућкастосмеђем огртачу, стајао је проматрајући кућу.

- Богами, мислим да је то онај мали репортер из *Пост-Курира*!

- Чини се да је јадник сасвим мокар! - рече она. - Позови га унутра и понуди му мало чаја, Лив. Зацело је дошао да шта сазна о венчању.

Глас јој је био живахан. Лив се мало зачудио њеном одушевљењу али, како је био мудар, одмах је помислио да жели разговарати с репортером и чути најновије вести о Леслију.

Лив сиђе низ степенице и пошаље слугу да путника позове у кућу. Џошуа је био сасвим мокар, али очито му то није сметало. Сламнати шешир, казао је нежно га гледајући, срећно је пребродило већ пет зима и издржаће још пет. Овај пут му је вероватно неко помогао при облачењу, јер су сва дугмад на огртачу била уредно закопчана.

- Ништа вам друго не могу рећи, драги човече, осим што већ вероватно знате... да се господин Сутон оженио. Ако желите сазнати шта опширније, мислим да ће вам Тилмен све моћи рећи.

- Тилмен.

Тешко је рећи је ли Џошуа ускликнуо од запрепашћења или од радозналости. Глас му је звучао некако промукло.

- Је ли он овде? Забога, то је чудновато! То је, заправо, необично!

Берил прекиде овај разговор. Она ухвати Џошуу испод руке, поведе га, готово га одвуче, у мали салон крај предворја, и тако је била расположена да је Фридмен од захвалности готово загрлио Џошуа Колија. Али он је разумео њено одушевљење, па их је мудро оставио саме.

Она је брзо запитала за Леслија, готово још пре него што се удаљио њен старатељ.

- Не, нисам видео капетана Леслија - рече Џошуа.

- Господин Коли - настави она нагло - бисте ли мени, молим вас, учинили услугу? Бисте ли хтели њему однети нешто новаца? Можда ће му требати за бољу храну или шта слично. Можда бисте га могли посетити и рећи му да му је господин Фридмен узео адвоката? Немојте му, молим вас... рећи да сам се венчала. Има још довољно времена да то сазна. Бисте ли то хтели да учините?

Џошуа замишљено протрља подбрадак.

- Свакако ћу учинити све што могу. Можда неће допустити да га посетим због мојег, како знате, несрећног звања. Највећа је невоља у репортеровом животу што му никад не допуштају интервјуисати занимљиве злоч... хм... затворенике.

- Али можда бисте могли јавити му писмом. Хоћете ли се вратити овамо и обавестити ме? - запита брзо.

- Можда ће он шта мени поручити.

Она отвори торбицу, извади свежањ новчаница и пружи му их.

- Једна ће достајати - рече Џошуа-и ја ћу је предати инспектору. Колико знам, допуштене су мале посебне повластице. Је ли господин Тилмен присуствовао вашем венчању?

Она климну.

- Да, био је сведок. Познајете ли га?

Џошуине очи су лутале по соби.

- Познајем га - рече. - Јесте ли с њим разговарали о капетану Леслију?

- Ја? - одврати она изненађено. - Не. Зашто? Сматрате ли да би он могао бити од какве користи?

Али као да је Коли пречуо ово питање.

- На вашем месту, госпођице Стедмен - (она га благослови, што ју је назвао тим именом) - рече промукло, поверљиво шапћући - не бих нипошто с њим разговарао о капетану Леслију. Можда бисте га могли запитати... не, сматрам да га ни ја то не бих запитао. Страховито ми је тешко, што сам вам то саветовао, али знам да сте забринути за капетана и, знајући то, сматрам да би било у корист свију... разумете ли?

Она климну.

- Добро, дакле - рече победоносно Џошуа. - Ни речи!

Отишао је пре него што се вратио Тилмен. Берил је Сутоновог службеника посматрала с новим занимањем. Очито је био веома способан човек: он није, како се чинило, уживао у „прилици“, што му је пружио Френк. У њега је било неке тигровске окретности, а у тамним, живахним очима приметила је искру немирне животне снаге.

Имала је довољно времена да га проматра, јер се Френк још није вратио из града, а Лив је, чинило се, допустио Тилмену да се слободно креће по кући.

Мили Трент, која је са собом донела велику торбу пуну списа, запосјела је салон. Берил је није волела и забављао ју је непомирљиви однос између Френкове секретарице и Тилмена. Кад би се год срели, чинило се да ће се шчепати, премда је, истини за вољу, увек почињала Мили.

Тилмен је заузео положај у предворју, а то је, чинило се, сметало жени.

- Зар не можете наћи које друго место? - зачула ју је Берил.

- Ја бих сео у салон кад ви не бисте били тамо - брзо је одговорио Тилмен.

Кад је Мили поново ушла у предворје, Тилмен рече:

- Нико није телефонирао.

- Шта значи „нико није телефонирао?“ - упита Мили.

- Ви очекујете неки телефонски позив, а још нико није звао - гласио је хладнокрван одговор.

Берил је све чула кроз отворена врата библиотеке.

И радовала се што је у томе нашла забаву, јер је било неких ствари о којима није хтела размишљати.

Телефонски апарат је стајао на другом крају предворја и Тилменова је претпоставка очито била тачна, јер је жена, кад је зазвонио телефон, а он се дигао да се јави, дотрчала из собе и прва уграбила слушалицу.

Френк Сутон је јавио да долази.

- Ох, које ли радости! - промрмља изазовно Тилмен кад је Мили прошла крај њега и она се нагло окрете.

- Не разумем вас - рече љутито.

- Мене нико не разуме - рече Тилмен.

- Изгубићете своје добро запослење - плану она, а Берил зачу како се он весело насмејао.

- Запослење није баш тако добро како се вама чини - рече. - Мени је већ прилично досадило збрајати низове бесмислених бројака о количини извезене робе које нема.

Берил се намршти. Очекивала је оштар одговор, али узалуд. Чула је само, како су залупила врата салона.

Међутим после три или четири минута опет се зачу глас Мили Трент, али овај је пут био знатно ближи.

- Шта сте хтели да кажете оно о „количини извезене робе, које нема?“ - упита.

- Извезене робе нема дотле док је не можете видети - рече мирно Тилмен, - Бројке не значе ништа: ја немам маште и, како сам материјалист, ја бих морао видети свежњеве и кутије, али, како рекох, робе нема.

- Ви сте глупан! - гласио је одговор.

До доласка Френка Сутона више није било никаквих сукоба, а Берил је, чувши звук аутомобила, осетила, како јој је срце болно закуцало.

- Хало, Тилмене! Шта ћете, до ђавола, ви овде?

- На дужности сам, господине - рече Тилмен, а Френк се насмеја.

- Ускоро ћу вас именовати за директора.

- Боже сачувај! - рече побожно Тилмен, а Сутону се то учини сјајном шалом, те се, ушавши к Берил, још грохотом смејао,

- Ужасно поподне, моја драга - рече седнувши крај ње и обухвативши је око рамена. - Не можеш замислити каква збрка влада у уреду. На срећу, госпођица Трент познаје моје послове, па ће некако моћи одржати ред. Да би све било још горе, један од мојих не баш посебно поштованих клијената захтева да се састанем с њим у Леопардсу...

- Леопардс? - зачу се зачуђени глас Лива Фридмена. - Ваљда не у Леопардс Клубу?- упита напола насмешена лица ушавши у собу.

Френк потврди.

- Забога!

- Познајете ли тај клуб? - упита Френк.

Берил није могла разабрати је ли се ужаснуо или изненадио.

- Па... да - рече оклевајући Лив. - Познајем човека, који управља клубом... неки испужени војник именом Анерлеј. Пре много година помагао сам му мало.

Френк радознало упита:

- Јесте ли били у клубу... у последње време?

Лив очито није очекивао ово питање.

- Срео сам Анерлеја у Јобургу пре рата... добар момак, премда зна бити страховито неугодан. Пре неколико година срео сам га поново. Пружила му се прилика да купи Леопардс... клуб је запао у неку неприлику, па су га затворили. Бил је сматрао да би с обзиром на своју војничку каријеру могао добити дозволу рада и имао је право.

Али Френк понови питање:

- Јесте ли били тамо у последње време?

Лив је опет обишао питање.

- Да, први пут сам био тамо пре двадесетак година! Клуб је на трећем спрату, зар не? У кући је лифт, а из клуба воде и згодне пожарне степенице, којима човек може побећи полицији, која се тамо зна појавити готово сваке друге седмице.

Берил је желела да наставе разговор о томе, стрепећи да не почну разговарати о њеној удаји или о оном страховитом путовању.

- Да, оно зацело није сјајан локал - рече Лив.

Онда се сети телеграма што је синоћ стигао. Можда је хтео разговор да скрене другим смером.

- Не могу га наћи - рече тражећи у столу у библиотеци. - Али гласио је отприлике овако; „Лежајеви осигурани за Џексонове. Пацифик.“

- За кога су осигурани лежајеви?

Чувши тај оштри глас, он се изненађено окрете и угледа Мили Трент, која је управо ушла у собу. Њено је држање било, благо речено, мало дивље.

- То се вас не тиче - рече сурово Френк. - Још вас не требам, госпођице Трент.

Ливу се учинило да је она страховито бесна и да се свом снагом воље настоји савладати.

- Бићу у салону ако ме затребате - рече и изађе.

- Хм! - рече озбиљно Лив. - Необичне ли жене!

Френк слегне раменима.

- Она је код мене четрнаест година - рече беспомоћно. - Кадкад је мало неугодна.

- Да - рече зловољно Лив.

Пошто је Берил пошла у своју собу, рече Френк:

- Хоћемо ли партију билијара, Лив? Веома сам нервозан.

- То није право расположење за билијар - одврати Лив.

Он диже прст: чекао је, док није чуо да су се затворила врата Берилине собе, а онда запита:

- У каквим сте односима с овом женом?

- Ја? - као да је Френка, чувши ово питање, погодио гром. - Мислите ли с Мили Трент?

- Да, с Мили Трент.

- Какве везе има она...? Забота, ваљда не замишљате...

- Не замишљаам ништа, само питам - строго рече Лив. - Чујте, Френк: ако између вас и госпођице Трент постоји икакво... пријатељство, данас му мора бити крај! Ја познајем мушкараце и знам, како и најбољи мушкарац зна полудети због најнемогућније жене. Ако је у томе какав проблем и ако вам треба новаца да се искупите, даћу вам колико вам треба. Али знајте да је мени стало само до Берилине среће.

Френк му срдечно стисну руку.

- Мој драги Лив! - рече. - Ја бих вас мрзео кад не бисте били такви! Данас је био веома тежак дан за моју драгу Берил и за вас. Ах, хтео бих да могу помоћи оном Леслију!

- Да, то је опет вама слично - насмеши се Лив пошавши у собу за билијар.

Пролазећи кроз предворје, Френк угледа Тилмена, који је седео на свом месту.

- Треба ли вам још овај човек?

- Замолио ме је да му допустим да још остане. Могао би бити од приличне користи.

- Не знам у чему - насмеја се Френк, одабирајући билијарски штап.

Играли су неких пет минута, кад се Фридмен сети разбеснеле секретарице.

- Нека чека - рече безбрижно Френк. - Морао бих, додуше, прегледати целу хрпу одвратних папира, али има још времена напретек.

Госпођица Трент није била створење које би могло стрпљиво чекати. Двапут се појавила на вратима собе за билијар олујно намрштена лица, и двапут је сазнала да се њен пословни разговор одгађа. Звук гонга, који их је позвао на вечеру, једној је особи донео олакшање.

Та вечера...! Лив неће никад заборавити напетост што је владала за столом. Чинило се да је свака изговорена реч била усиљена и неприродна. Френкови су живци очито били напети докраја и наскоро је сличном нервозом заразио свога домаћина.

Управо су појели колач и попили кафу кад најавише господина Џошуу Колија. Девојка скочи од стола.

- Сматрам да жели разговарати са мном - рече и одјури из собе.

Али Лив није ништа препуштао случају: одмах је пошао за њом у предворје. На његово чуђење, Тилмен је нестао, и у предворју није било, осим слуге, никога до Џошуе Колија, чији је сламнати шешир био још страшнији, него пре.

- Дакле, господине Коли? - запита Лив. - Какве су новости... добре или лоше?

Он затвори за собом врата библиотеке, чекајући да репортер свуче огртач. Берил је прозрела његову намеру: ако је Џон Лесли шта поручио, она то неће сазнати, и због тога се начас разљутила. А онда је спознала беспомоћност целе ситуације. Је ли то још важно?... Је ли уопште шта важно?

На њено изненађење Фридмен не оклевајући кратко запита:

- Је ли, дакле, Лесли шта поручио?

Џошуа се накашља.

- Не - рече веома забринуту - нема никакве поруке од капетана Леслија... ни за кога.

Лив задовољно прмрмља:

- То је добро...

- Нема никакве поруке - настави Џошуа - јер нисам никога нашао, коме бих предао вашу поруку. Капетана Леслија су наине, уз кауцију пустили из затвора.

На Ливовом се лицу одрази сметеност.

- Пустили из затвора уз кауцију? - рече не верујући. - Човека, који је већ једном био у кажњаван, а сад је ухваћен под сумњом тешког злочина... пустили уз кауцију?

- Сматрам да сам се и ја томе зачудио - рече Џошуа. - То јест, рекао сам инспектору, који је био у служби: „Није ли то прилично необично?“

- Он није у затвору? - упита Берил. - Богу хвала!

- Он није у затвору... није ни у Мерлдбору Стриту, где је био притворен. Он није у свом стану, није ни у уреду. Заправо - рече стидљиво се насмејавши - не знам где је.

Сутон је изашао за њима у предворје и чуо необичну вест, која га се чудновато дојмила. Лице му је пребледело, очи као да су му упале у очне шупљине.

- Лесли пуштен? - запита нагло. - Ви се зацело варате!

- Ја се никад не варам - рече Џошуа увређено. - Ја знам или не знам. Знам само чињенице, а чињеница је да су капетана Леслија уз кауцију пустили из затвора. То је необичан случај. Како сам рекао инспектору, који је био у служби...

- Да, да - рече нестрпљиво Лив - знамо шта сте рекли инспектору. Али кад се то догодило?

- Очито - одврати Џошуа - након посете инспектора Барабала. Или га пак инспектор Барабал уопште није посетио - настави раздражено - или се господин Елфорд, чија је непоузданост скандалозна, са мном... хм - он неодлучно погледа Берил - нашалио на начин о којем се не могу изразити. Једино знам да је Лесли изашао из полицијске станице у Мерлбору Стриту и узео такси, одвезавши се у непознатом смеру.

Дубока, готово мучна тишина је завладала након овог трећег и последњег објашњења.

- Необично! - рече Лив.

Он је једва говорио, напрезао се као да жели погледати у очи каквој неугодној чињеници. Погледа на сат и климне.

- Желите ли пгга попити, господине Коли?

Коли одврати да би му годдио који гутљај.

- Пођите у салон. Послаћу вам Тилмена.

- Сматрам да морам рећи - рече Коли зауставивши се на пола пута - да је инспектор у Мерлбору Стриту рекао да још никад у својој пракси...

- Уверен сам да је тако - рече нестрпљиво Фридмен и готово гурне репортера у салон к госпођици Трент, која се, очекујући некога другога, једва сабрала.

- Хало, шта желите? - запита нељубазно.

- Гутљај пића - рече Џошуа протрљавши руке.

У затвореном стакленом ормарићу стајала је боца, сифон и чаше. Очито се госпођица Трент већ сама послужила пићем, јер је једна чаша била употребљена.

- Зашто сте дошли? - запита.

- Ја сам оно, што је некад био Меркур... весник богова... - рече Коли насмејавши се. - Другим речима, разносим вести, добре и лоше.

Она га пажљиво погледа.

- Шта је лоше? - запита.

Господин Коли је био необично говорљив. Оно, рече, што је једном човеку храна другоме је отров. Оно што се једноме чини добра вест, у другога изазива страх.

- Забога, не млатите празну сламу - рече жена. - Шта се догодило?

Он је замишљено погледа.

- Капетана Леслија су уз кауцију пустили из затвора.

Она клону, посрне као да ју је ударио.

- Не верујем - рече, али долазак одвратног Тилмена је спречи да још шта запита.

- Дајте, господини Колију чашу пића - рече и укочено изађе из собе.

Тилмен је очито знао, где стоји пиће, али пре него што је наточио чашу, затвори врата, што их је Мили оставила отворена.

- Дакле, шта ћете овде? - запита строго, готово заповеднички. - Траћите време у Вимблдону.

Џошуа се сметено насмеши.

- Заправо сам овде истим послом као ви - рече. - И ја водим малу приватну истрагу за свој рачун. Али то је моје занимање. А кад се Вимблдон чини zgodним вама, зацело је добро ловиште и за мене. Можда не знате...

- Ох, већ знам - прекнде га Тилмен и наточи виски у чашу. - Реците кад вам је довољно.

- Не разумем ту реч - рече Коли. - Напуните по вољи.

А онда, кад је Тилмен у чашу уштрцао соду, рече:

- Препознао сам вас чим сам вас угледао... ја никад не забрављам лице које једанпут видим.

Узме из Тилменове руке чашу и критички је дигне према светлу.

- За срећу срећне невесте! - рече. - Ако је срећна.

Тилмен га је нељубазно проматрао.

- Питао сам се јесте ли ме препознали. И мени се чинило да смо се већ негде срели.

- На расправи због Кортурстова убиства... видео сам вас на суду - промрмља Џошуа. - У Шелмсфорду, пре три године... или је можда томе четири године?... Код „Црвеног лава“ точили су веома добро пиво. Јесте ли икад били у Херефорду? Тамо сам пре неколико година присуствовао некој расправи због убиства. Мислим да познајете то место. „Митре“ је одличан хотел. Њихов је подрум прилично добро опремљен портским вином.

- Питао сам се сећате ли се мене и надао се да се нећете сетити - рече Тилмен.

Он себи наточи гутљај вискија, дода одока соде и сласно сркне.

- У оно време нисте имали бркова - настави да размишља Коли - али ја никад не заборавам човеков ход... Вама су познате моје методе, Вотсоне, зар не?

- Ха? - запита Тилмен, не верујући ушима. - Мени можда није име Тилмен, али зацело није Вотсон.

- Онда не познајете моје методе - рече мирно Коли. - То је штета.

Тилмен му узе чашу из руку.

- Изволите још један гутљај... пиће није моје.

- Оппростите - промрмља Коли. - Вечерас је неко био прилично радознао... хтео је такође сазнати јесам ли вас већ где видео. Чекајте, ко ли је то био?... Да, Мили Трент. Бићете отпуштени; мислим да то знате.

Обојица се насмејаше.

- Мени ће то бити драго - рече равнодушно Тилмен.

Џошуа се огледа и приђе ближе својем саговорнику.

- Не бисте ли мени рекли шта сте открили? Ах, видим по вашем растуженом лицу да нећете рећи. - Он ућута, а онда настави: - Можда бих ја могао вама рећи малу новост... капетана Џона Леслија пустили су из затвора.

Он је све ове речи изговорио мало драматски, али њихов га је учинак разочарао. Тилменов је бледи смешак јасно казивао зашто.

- Верујем - рече. - Веома бих се изненадио да се то није догодило.

Он зачу буку у предворју, отвори врата и погледа напоље.

- Отпремају невестину опрему - рече, уклонивши се с врата да би пропустио у собу Берил.

Она пође равно к Џошуи.

- Господине Коли - рече тихо - ако вам пошаљем писмо на адресу *Пост-Курира*, хоћете ли га добити?

Џошуа се жалосно насмеши.

- Да. Напишите на коверти „приватно“, па ће га отворити само двапут.

Још је нешто хтела рећи, али је Лив Фридмен, који није хтео да је остави насамо с репортером, ушао у собу.

- Дакле, господине Коли - рече великодушно - не знам можемо ли вам пружити још какве обавести. Нема ништа сензационално.

Џошуа се увреди.

- Ја такво обавештење не бих ни примио од вас, кад бисте шта и знали - рече. - Ми сами прибављамо сензационалне вести.

Он несташно погледа Лива.

- Пре десет година није била незнатна сензација у нашим новинама... кад је полиција ноћу изненада ушла у Леопорд Клуб, а неколико је госпoде средњих година побегло низ пожарне степенице.

Ливово се лице укочи, а онда се он насмеја.

- До ђавола, ви одлично памтите лица! Јесте ли онда дошли онамо с полицијом?

Џошуа одмахне главом.

- Не, ја сам дошао мало пре полиције. И отишао сам пре него што су ме препознали... сећам се, како сте се спуштали низ пожарне степенице.

Лив заклина главом.

- То су били луди дани, зар не? Леопорд Клуб? Смешно, управо сам вечерас разговарао са својим... с господином Сутоном о том клубу. Он је још члан тог клуба. Рекао је да клуб добро послује.

Берил је отишла. Тилмен се на неки тајанствени начин ишуњао из собе и они су били сами.

- Да, још добро послује - рече господин Коли. - Поставили су нове пожарне степенице... сад могу четворица побећи наједанпут.

Они изађоше у предворје и тамо затекоше Френка Сутона. У позадини стајала је бесна Мили Трент. Сутон се намршти угледавши репортера.

- Зацело нисте дали никакве изјаве за новине, Лив? - упита нагло. - Мислим, о венчању?

А онда упита Колија:

- Шта намеравате да напишете о овом венчању?

- Ништа - одврати Џошуа. - Можда ћете о томе наћи коју вест у *Вимблдон Жозете*, али уз огласну пристојбу, Венчања у Вимблдону - рече замишљено - нису привлачљиве новости... венчања су неминовна као годишња количина кише.

Мисли Џошуе Колија драматски прекине слуга, који се појавио на вратима.

- Да? - упита Фридмен.

- Неко би хтео разговарати с вама, господине... капетан Лесли!

Завлада гробна тишина. Коли се загледа у Сутона. Видео је, како је пребледео.

- Уведите га - рече Лив Фридмен равапим гласом.

20

- До ђав... - заусти Френк, али га Лив кретњом руке ућутка.

- Уведите га. Боље би било, Коли, кад бисте сад отишли.

Господин Коли изађе без речи.

Опет завлада дуга тишина, а онда полагано уђе Џон Лесли. Погледа једнога, па онда другога.

- Дакле? - упита господин Фридмен.

- Хтео бих разговарати са Сутоном, Леслијев је глас био тврд, пун претње.

- Ево га, овде - рече гласно Фридмен. - Ја сам вас примио, Лесли, јер имам поврења у вас. Али нећу у кући допустити никаквих испада. Иначе ћу се ја умешати.

- Ви сте заиста добар момак, Фридмене! Мислим да сам вам већ рекао да се моје мишљење о Жидовима стубоком поправило откад сам упознао вас.

Фридмен кратко климне.

- Пустимо то... али никаквих испада. Имали сте срећу, што су вас пустили. Закон се мало променио, зар не?

Лесли је непомично гледао Сутона.

- Нипошто се није променио... казне за препродавце украдене робе и неприлике за потказиваче остале су исте.

Фридмен је пажљиво слушао. Пазио је да не буде никаквих испада.

- Мислио сам да полиција воли потказиваче - рече доброћудно, Лесли климну.

- Да, неко време. Полиција ће искористити потказиваче. А једног ће дана рећи: „Сад смо од тог момка извукли све, што смо могли... хајдемо, притегнимо га.“ И онда се сазна све о њему.

- Чујте, Лесли - рече Лив. Ја бих вам хтео помоћи. Може ли вам хиљада фунти бити од какве користи?

Онда проговори први пут Сутон.

- Ја вама, Лесли, не замерам ништа... - поче, али га директор прекиде.

- Ви сте се сасвим намирили, зар не?

Он се полагано окрете Фридмену:

- Сад је на вама ред. Ако имате коју сувишну хиљаду фунти, дајте је Сутону! Омогућите му да брзо отпутује из земље. Сутра ујутро полази брод у Канаду... још има времена да стигне на воз.

Лив Фридмен тешко уздахну.

- Ох, чини се да нисте сасвим при памети, ха?

Лесли диже прст и упре га у Сутона, који је пребледео.

- Знате ли ко је ваш зет? Он је господин Потказивач... највећи препродавац украдене робе у Лондону!

Фридмен се насмеши и одмахну главом.

- Подлац, који је више јадника спремио у затвор него икоји полицајац. Бићете срећни, ако прођете читаве коже.

- Је ли он вас спремио у затвор? - запита Фридмен.

- Ја сам себе сам отпремио у затвор - рече Лесли осорно. - Томе сам само ја крив.

- Чујте Лесли - покуша Лив Фридмен поново спречити провалу буне. - Нећу се препирати с вама. Ви се на Сутона љутите због друге ствар. Нећемо напомињати имена. Ви знате, шта мислим. Ви сте мени симпатични. Али ја се морам бринути за нечију срећу.

- И ја - рече нагло Лесли. - Сутоне, ако се венчате с Берил Стедмен, пазите... ја ћу вас, богами убити!

Он закорачи према Френку, али Фридмен стаде међу њих.

-Ви сте лудак! - опсује Лив. - Ви сте изгубили паМет! Како би било да и ви мало припазите? Ја сам до извесне границе стрпљив човек, али ви, Леси, прелази-те границу. Ваљда ту имам и ја право нешто да кажем, или мислите ли да немам?

-Џон Лесли је први пут видео Лива бесног. Лице му је било бледо и напето.

-Нека говори Сутон... зар је изгубио језик? Зар се ви цело време морате бринути за њега? - запита љутито.

Сутон се насмеја, али његов је смех био некако неприродан.

-Не брините се за мене : ја се сам знам бранити за себе.

- Заиста? - рече подругљиво Лесли. - Ви сте се бринули за се откад сте почели свој преварантски посао. Ви сте сепобринули за се кад сте жртвовали мене, као што сте жртвовали и своје бивше директоре.

-Ви сте проклети лажљивац! - зарежа Сутон.

Лив Фридмен беспомоћно протресе главом.

-Хајдете, Лесли, олакшајте срце и идите.

-Преварантски посао с преварантским књигама! – оптужи га Лесли. Ваш се прави посао склапа у вашем малом аутомобилу или у Леопардс Клубу.

-Он примети како се Фридмен тргнуо.

-Тамо се састајете с лупежима и од њих купујете *дијаманте*... Чувајте се, Сутоне.

Лив зачује са степеница неки звук, брзо пође к вратима и отвори их. Онда се окрете.

- *Сад је доста* - рече. - Завршено!

Али Лесли још није завршио.

- Одустаните од тог венчања, Сутоне! Останите верни својој старој непоштеној заради.

А онда се Фридменова рука спусти на његово раме. Глас му је био узбуђен.

-Изађите кроз врт Лесли... молим вас. Тамо су, с оне стране куће, врата за послугу.

Џон је неодлучно стајао.

- Ја вас молим за ту услугу.

- У реду - климну Лесли. - Мислим да долази госпођица Седмен, зар не?

Он пође к балконским вратима, отвори их и заста-де.

- Ви не слутите шта чиним због вас, Сутоне - рече и нестаде у мраку.

Сутон је тешко дисао, али кад је пошао према балконским вратима, Фридмен испружи руку и задржа га.

- Доста је - промрмља. - Било је довољно времена да будете ратоборни док је био овде. Насмешите се.

- Јесте ли чули... шта је рекао? - дахтао је Френк Сутон. - Мене је оптужио! Боже, какве ли живце има тај момак...

Лив га уштину за руку да је зацвилео. Берил је ушла у собу. Гледали су је. Она је положила на сто торбу што ју је донела собом, и села. Отворила је фиоку, очито тражећи каква стара писма да их уништи. Била је већ обучена за путовање, а израз лица био јој је такав да је Лива заболело срце. Никад још није видео тако јасан одраз трагедије на чијем лицу.

- Могу ли ти шта да помогнем, злато? - запита мало промукло.
Она одмахну главом.

- Не, ја ћу то радије обавити сама.

Она, дакле, није чула Леслијев глас. Лив одахну. Барем ју је минуо тај ударац.

- Још је времена напретек, Берил - рече. - Тек за два сата мораш поћи од куће.

Она климне, узме лист папира и сачека. Сутон је разумео да она жели осгати сама.

- Не можеш ли да оставиш то, Берил? - запита, а у гласу му се одразио унутрашњи немир.

Био је раздражен, нестрпљив. Али како се год трудио, није могао сасвим да врати свој стари љубазни начин говора.

- Хајдемо - повуче га за руку Лив. - Хајдемо и отерајмо Тилмена. Не требају нам у кући ни чиновници ни репортери.

- Мислим да би Берил морала знати... - поче Сутон.

Изгубио је живце. Хтео јој је рећи како му је Лесли претио.

- Језик за зубе! - бесно шапну Лив. - Шта то говорите, глупане?

Пре него што је Френк Сутон ишта могао да изустити, он га изгура из собе и затвори врата, оставивши девојку саму.

Она је гледала за њима. Лице јој је било зачуђено. Шта би морала да зна? Онда очајнички слегну раменима и умочи перо у мастило. Ово је био шести покушај и сад је морала да напише писмо. У срцу је осећала захвалност што је човек, којег је волела бар био на слободи. Бар је ту мисао могла одавде да понесе у себи.

Написа неколико редова, престаде писати, те их прочита, а онда осети неодољиву жељу да поцепа папир, али надвлада ту напаст. Написавши једва још једну реч, задрхта, чувши шкрипу балконских врата.

На тренутак није могла веровати својим очима, а онда тихо крикнувши устаде и зачас се нађе јецајући у загрљају Џона Леслија. Он чврсто загрли њено дрхтаво тело, шапућући јој у ухо нежне речи.

- Ох, драги, мој драги! - зајеца она. - Јесу ли те пустили?

Он погледа према вратима. Из предворја се није чуло ништа.

- Да. Нису били сасвим уверени у моју кривицу.

- Била сам тако забринута, тако несрећна. Управо сам ти писала писмо. Хтела сам да га пошаљем господину Колију да га преда теби.

Његове су очи још биле упрте у врата.

- Хоће ли можда ко ући? - запита.

Она протресе главом.

- Не. Отишли су у собу за билијар.

Она се нагло ослободи из загрљаја, пође к вратима, и отворивш их, прислушне. Чула је звук билијардских кугала. Затвори врата.

Оклевајући тренутак, гурне мала врата.

- Госпођица Трент је овде, али она је у библиотеци. Ох, Џоне, ти не знаш како си ме усрећио.

Он је прихвати за руке.

- Зато што сам дошао?

Она климну.

- Што си дошао и што си... слободан.

А онда се патетично насмеши;

- Ти си страховит човек! Как можеш бити такав, Џоне? Мене то тако боли.

Он положи руке на њена рамена и чезнутљиво је погледа у очи.

- Човек, као што сам ја мора бити такав - рече. - Берил, морам ти нешто рећи.

Она је знала шта јој жели рећи, покуша се ослободити његова загрљаја, али он ју је чврсто држао.

- Не, молим, не! Не реци ништа.

- Морам... Већ сам једном рекао. Знаш, ја... ја те волим! Ја тебе нећу дати без борбе, разумеш ли?

- Немој... - промрмља она тихо.

- Морам - рече. - Био бих луд кад ти не бих рекао, Берил... шта год учинила, макар се и удала... али нипошто не смеш поћи за онога човека.

Он је на њеном лицу приметио очај и срце му се стегну. Он је све разумео пре него што је она проговорила.

- Ја сам се венчала - шапну, а он спусти руке.

21

- Венчала? - упита ужаснуто. - Шалиш се?

Она протресе главом.

- Кад си се... венчала?

Она му исприповеда.

- Добили смо посебно одобрење. Све је било спремно за сутра... али Лив је хтео да се то што пре заврши, јер... дакле, због онога, што се збило јутрос, Џоне. Он зна... шта осећам према теби.

Венчана! У његовим је очима засјао убојни пламен кад је пошао према вратима, али она га ухвати за руку.

- Немој, немој! Шта ћеш урадити?

- Рашчистићу ствар с Френком Сутоном - промрси.

- Не смеш! Џек, нећеш, зар не?

Она га очајно загрли.

- Немој, забога! Не размеш ли, да ти ниси нипошто у горем положају од мене? Зар не знаш, шта то мени значи? Ја сам сасвим свесна... ја сам мислила да је све било само површно познанство, да су сви они наши састанци били само згодна мала међуигра, а сад знам... знам...

Она је тихо јецала на његовим грудима и у његовом се срцу стишала сва срџба. Он је хтео да је поштеди тога, рекао је... он је окрутан. Наједном она престаде да јеца и одгурну га.

- Ја те волим, то је истина - рече тихо. - Не користи претварати се и тврдити да те не волим. Ја бих убила ујака Лива... кад бих... кад бих учинила оно што желим. Али сад се морам помирити с тим, Џоне, зар не? Ја се морам помирити с тим.

Он полагаано стресе главом.

- Не губи снагу, драга. Сви се ми... морамо помирити с тим. Кад одлазиш?

Она марамицом обриса очи.

- Нешто после десет с Кингс Кроуза - рече равнодушно. - Џек, ти нећеш предузети ништа, ни казати ништа... зар не?

- Нешто после десет - понови климнувши главом.

- Нећеш учинити ништа, чиме би наудио себи или мени, зар не, Џек? Зашто не одговараш?

Он рече напола замишљено:

- Удала си се... за онога лупежа! Можда бих га некако поштедео да то није учинио!

Те је речи уплашише. А онда се зачуше брзи коради низ степенице.

- Иди у врт, неко долази... молим, молим те!

Она диже главу и пољуби га, а кад је нестао кроз балконска врата, потрча к вратима, тихо повуче завесу и пође к столу. Тек што је села, уђе Мили Трент. Носила је велику торбу за списе и очито је била спремна за одлазак, јер је носила шешир и дуги кишни огртач. Угледавши Берил, изненади се.

- Хало! Нисам знала да сте овде, госпођице... госпођо Сутон. Уплашили сте ме - рече мало у неприлици.

- Јесте ли можда хтели разговарати са господином Сутоном?

Мили климну, а девојци се учини да је госпођицу Трент, издао глас.

- Цело сам поподне покушавала да разговарам с њим.

Глас јој је био резак и необичан. Да је Берил познавала ту жену, знала би да је Мили Трент била напола луда од беса.

- Кад сам год покушала да разговарам с њим, он је пошао у собу за билијар - рече, а онда настави очајно:

- Мени би било драго, кад бисте га ви, госпођице... госпођо Сутон замолили да дође овамо.

Берил устаде са столице.

- Добро, радо ћу га позвати.

- Много вам хвала... Мислим да бих вас морала називати „госпођо“.

Берил презирно накриви усне.

- Мислим да бисте требали!

Жена је чула како је она с врата собе за билијар позвала Френка, па, положивши торбу на сто, седе на место, с којег је устала Берил те погледа она три ретка започетог писма и кисело се насмеши.

Очито се Френк Сутон сада морао одазвати позиву. Ушао је у собу нагло и затворио врата.

- Јеси ли видео ово? - запита на пруживши му писмо.

Он га узе и прочита:

*Мој драги Џек,
Никад те више нећу видети, али морам ти рећи да никад
нећу заборавити...*

- Драги Џек? Мислим да је то Лесли.

- Она ће га зацело поново видети - рече љутито Ми-ли.

Атмосфера је била набијена струјом: он је то осећао, па је постајао све нервознији.

- Где је новац? - запита.

Она отвори торбу и извади три свежња америчких новчаница.

- Стотину и две хиљаде долара - рече. - Готово је било неприлике с уновчавањем Фридменова чека... дошла сам у банку једва четврт сата пре затварања.

- Надам се да си преостали новац послала у Рим?

Она климну.

- Штета што ниси могао да продаш предузеће.

- Заиста је штета - рече.

Њихов је разговор текао нагло. Приближавала се експлозија.

- Куда ће доћи аутомобил по мене? - запита она не гледајући га и играјући се с ножем за папир, и који је лежао на столу.

- А? Ох, Аутомобил? Да, доћи ће по тебе на угао Лувер Рецент Стрита. Стићи ћеш на време на брод из Ли Хевра.

- Сгићи ћу на времена брод из Ли Хевра? - понови она. - Зар ти нећеш са мном?

- Наћи ћемо се у Сутемптону. Требаће ти нешто новца.

Његови су прсти брзо пролистали свежњеве новчаница. Извади неколико новчаница и баци их пред њу, а она их спреми у ручну торбицу.

- Ти ћеш, дакле, доћи за мном, зар не? - рече, а онда изусти веома промишљено: - *Царица* ће испловити за плиме!

Он је погаеда.

- Не знам шта хоћеш рећи,

- *Царица* ће испловити за време плиме... лажљиво псето! - Очи јој бесно плануше. - Чујте господине Потказивачу! Ја сам много претрпела због тебе. Због тебе сам била у затвору! Помагала сам ти у твојим прљавим преварама, подржавала те и гледала

како се жениш с пет различитих девојака... али њих си оставио код црквених врата.

Он навлажи суве усне, али не рече ништа.

- С тобом сам суделовала у овој превари, продавала сам украдену робу и откуцавала препродавце. Свако *писмо*, што си га послао *полицији*, ја сам за тебе написала на машини! Ја сам носила твоје дијаманте у Антверпен и Париз и за тебе се излагала опасности казне доживотнога затвора!

- Не знам пга желиш казати - рече дрхтавим гласом. - Шта је теби, Мили?

Они нису приметили лик који је изронио из таме и стајао у сенци балконског прозора. Џон Лесли је слушао спуштене гааве, окрутно се смешећи.

- Рећи ћу ти шта мислим - засикта Мили. - Мене шаљеш у Сутемптон. Зар мислиш да ћу ја насести на овакав трик? А куда ћеш ти? Ти нећеш с девојком у Шкотску... ти је водиш у Канаду! Резервисао си кабину на име Џексон. Твој воз полази ове ноћи из Еустона готово у исто време, кад полази воз с Кинџ Кроуза у Шкотску. Ја сам ти помагала у бигамији, кад си девојке пред црквом остављао на цедилу, с чековима њихових очева у џепу, али у овом ти нећу помоћи!

- Пст! - опомене је бесно. - Говори тихо, проклета глупачо! Може те ко чути.

- Ускоро ће се све ионако чути. Ти нећеш у Канаду, а нећеш ни у Шкотску... упамти то, господине Потказивачу! Ја сам твоја жена, твоја једина законита жена, и ти ћеш поћи са мном у Саутемптон, или ћу позвати Тилмена.

- Тилмена?

- Ах! - она се промукло насмеја. - Ти не знаш, ко је Тилмен, али ја слутим.

Он је дрхтао као лист на ветру, лице му је било бледо као креда.

- Ти си полудела, Мили - дахне. - Ти не можеш са мном одиграти овако прљву игру...

- Хоћеш ли поћи са мном?

Господин Потказивач је био брз мислилац и сад му је мозак бесно тражио решење.

- Воз полази тек после десет - рече брзо. - Морамо о томе разговарати. Овде не можемо разговарати. Дођи за један сат у Леопардс Клуб.

Он примети у њеним очима сумњу, те је стаде жестоко уверавати.

- Ако не дођем онамо, лудо, можеш још на време доћи на колодвор. Имаш готово два сата времена да ме ухватиш ако не одржим обећање.

- Кажем ти... - поче она.

Он јој изненада руком затвори усга.

Врата према предворју била су притворена и он готово потрча да их затвори. Вративши се, примети на њеном лицу да је победио.

- У Леопардс Клубу за један сат. Кунем ти се, Мили, да си ме криво судила. Нипошто нисам канио...

- Ти си лажљивац - рече она мирније - али покушаћу. Ако не будеш тамо за шездесет минута, чекаћу на станици у Еустону с двојицом полицајаца и с довољно доказног материјала да те доживотно спремим у Дертмур. И сви ће знати... Џон Лесли и Лив Фридмен...

- Пст, пст!

Он опрезно отвори врата и погледа напоље, онда готово потрча предворјем до улазних врата и изађе с њом у ноћ.

Његов аутомобил чека на крају пута, казао јој је.

- Наћи ћу неки изговор да одем у град. Одвези се до колодвора у Вимблидону и тамо узми такси. Ти ниси, Мили, озбиљно мислила оно што си казала, зар не? Ти не би свог старог друга послала у Мур...

- С уживањем! - зарежа она. - А и ти би био срећан.

- Шта мислиш рећи?- запита.

- Шта мислим рећи?- она му се готово сасвим примакну. - Ако то пре сазна Џон Лесли, још ћеш се вечерас наћи у паклу!

Господин Џошуа Коли се те вечери рано вратио у своју канцеларију, а Филд га је дословце дочекао раширених руку, погрешно претпоставивши да је репортер донео чланак, који ће оживети прво издање новина. Али познавајући добро свога Колија, морао је знати да је то веома невероватна могућност. Коли је, наиме, био од оне посебне врсте људи, каквих има у Флит Стриту прилично много, који воле сакупљати вести, али им се гади да напише црно на бело. Готово као да се не желе оделити од своје вољене тајне. Коли није готово никад до последњех минута написао ни ретка, премда му је џеп огрточа био крцат белешкама и чудноватим знаковима, које није могао нико да прочита.

Кад се господин Филд, испитујући га, сасвим изморио, Џошуа рече пророчански:

- Новинска репортажа је као загонетна слика, што је треба саставити од изрезаних делова. Треба саставити поједине делове. Можда ће ко саставити приближно сличну слику, али док сви делови нису на својем месту...

- Нећу да ми држите предавање о репортажамарече очајни уредник. - Хоћу репортажу. Не мора чак бити написана без правописних грешака... имамо човека, који се брине за правопис. Можда је ваш енглески језик мало небичан... и то можемо уредити. Али нама треба вест с главом и репом, коју ће рука вештија од ваше обрадити у читљив чланак од пола ступца.

Џошуа га погледа жалосно и јадно.

- Не од тог ступца, господине Филд - рече достојанствено - већ од три ступца! Идем по завршетак репортаже у Леопардс Клуб.

- У ону прљаву јазбину?- запита Филд.

- Овај пут сте - рече господин Коли - казали истину: то је прљава јазбина. А ова приповест води онамо. Не знам, шта ће се догодити... немам пророчанскога дара... али појешћу свој шешир, ако то неће бити нешто значајно.

Филд намршти свој велики нос.

- Није потребно да вас подсетим, господине Коли - рече неугодно - да она врста животиња, што се храни сламом, није од

велике користи у уредништву добро уређених новина. Узимам на знање вашу исприку, али ја хоћу репортажу до десет. Ако је не бисте могли написати, телефонирајте је. Ако не бисте могли телефонирати, послаћу к вама човека, било куда, да му је издиктирате. *Мегафон...*

- Ђаво однео *Мегафон!* - рече хладнокрвно Џошуа.

Џошуа се још није никад послужио овако страховито ружним изразом.

Као сви добри репортери, Џошуа је имао непроцењив дар: имао је њух за значајне догађаје. Посебно је био задовољан што његов велики супарник *Мегафон* још није открио ниједну чињеницу од посебне важности.

Изашавши из зграде *Пост-Курира*, најпре је пошао у уред Френка Сутона. Био је уверен да ће и у ово касно доба у уреду затећи двојицу или тројицу службеника, то више пгго се примицало обрачунско полугодиште. И није се разочарао сазнавши од вратара на улазу за службенике да у књиговодству раде два службеника и заменик директора.

- Кажите, господине Коли - запита вратар - шта се то приповеда о Леслију? Чуо сам да су га затворили... а он је поподне био овде... посебно се појавио у уреду.

То Џошуа није знао.

- Колико се дуго задржао у згради? - запита.

- По прилици пола сата, како је рекао заменик директора. Рекао је да је дошао по своје списе.

- Је ли поподне био још ко овде?

Вратар узме књигу улаза и прочита да је Мили Трент стигла мало после три, а Френк Сутон пре кратког времена и одмах отишао.

- Сутон? - изненади се Џошуа.

- Он је дошао и одмах отишао - рече вратар.

Коли се попе уза степенице и пође према расветље-ној соби, у којој су радили службеници. Заменик директора није га познавао и прилично се наљутио што је дошао. Али сазнавши да је Џошуа новинар, казао је да ради прековремено да би саставио обрачун за Бомбај. Предузеће Сутон извезло је наиме велику количину старих аутомобила у Бомбај, а заменик директора је то поподне на основу посебног налога морао обрачунати све до последњег

пенија, што га потражује предузеће, наплатити потраживања и готовину ставити на располагање Френку Сутону.

- То нећемо моћи завршити пре дванаест - потужи се заменик директора. - Да је Тилмен обавио свој део посла, завршили бисмо до десет. Али он је дошао тек пре пола сата и опет отишао као да га се ништа не тиче.

- Можда је Тилмен још овде? - нагло запита Коли.

- Кад би био овде, зацело би радио - рече огорчено заменик директора. - Ја сам казао господину Сутону...

- Страшно је - прекиде га Џошуа поучно - кад се човек мора на свој венчани дан бринути за овакве прљаве ствари!

- Господина Сутона је болела глава - објасни заменик директора - њега често боли глава. У фирми има мали закључани ормар с посебним делотворним лековима. Морам признати да сам вечерас сазнао о господину Сутону више него икад досад. Био је прилично говорљив. Мислим да сте дошли да бисте шта сазнали о Леслију?

Џошуа заправо није дошао због тога, али је ово објашњење оберучке прихватио. Међутим, рекао је, страховито га занима главобоља Френка Сутона. Не може на дан венчања да замисли ништа горе.

- Нисам знао да га боли глава све док то није рекао - рече заменик директора, а то је баш било оно, што је Коли хтео да сазна.

Заменик директора се распричао о Сутону и о његовој необичној љубазности, сусретљивости, бризи за особље.

- Лесли је, у поређењу с њим, нечовек - рече. - Девојке, које овде раде, имају свој клуб... неку врсту клуба... купују цвеће за његов сто. Увек украшавају његову собу...

Коли није никад видео собу господина Сутона. Он натакну заменику директора да би му при писању намераваног чланка веома добро дошло кад би начас могао завирити у то светилиште.

- У ово доба невоља с радницима - рече - свет мора што више сазнати о послодавцу, који са својим особљем поступа као с људским бићима.

Такође је напоменуо да би можда требало фотографисати собу у којој седи овако узоран послодавац.

- Терате ме на зло - рече заменик директора извадивши кључеве из џепа.

Поведе Колија низ мрачни ходник и отвори врата на крају ходника.

Соба је била веома zgodна. Међу намештајем истицао се велик и леп писаћи сто. Красан четвороугаони меки тепих покривао је већи део пода, а иза Сутонова тапациранг стола висио је на зиду ормарић од махагонија. Џошуа је без журбе прегледао собу, приметио леп камин, дубоке наслоњаче, баршунасте засторе на прозорима. Растресено је покушао да отвори врата ормарића, али су била закључана.

- Не дирајте ништа, старче - замоли заменик директора.

- Веома лепа и беспрекорно уредна соба - промрмља Џошуа. - Као какав дворац!

Сто је био празан, а ни у корпи за папир није било ништа, осим комадића згужваног белог папира. Али репортер примети на папиру комад црвеног печата... Угледавши сломљени печат, одгонета да је господин Сутон вероватно отворио нову кутију прашкова и бацио омотни папир. И Џошуа зајеле да сазна врсту овог чаробног лека.

- Како се повлаче ови застори? - запита.

Заменик директора му показа дугу свилену узицу, сакривену у наборима баршунастог застора. Треба је повући - показао је како - и застори се склопе. Пре него што се поново окренуо к посетиоцу, корпа за папир била је празна, а папир се нашао у џепу огртача мистера Колија међу његовим белешкама.

Он се опрости од заменика директора и пође низ ходник према степеницама. Дошавши до улаза у Леслијеву собу, стаде и покуша отворити врата. На његово чуђење врата нису била закључана. А још се више изненади кад је упалио светло. Камин је био пун пепела од спаљеног папира, а врата благајне не само широм отворена, већ је у брави био и кључ.

- Забога! - рече Џошуа.

Завири у благајну: била је сасвим празна. Ни комадића папира. Све три полице биле су празне. Замишљено затвори благајну,

закључа је а кључ положи на Леслијев сто. Неко се нагло спремао на одлазак и уништио... шта?

Стао је чепкати по пепелу, али није нашао ништа. Тек на дну нађе два комадића већим делом изгорела папира исписана писаћом машином. На једном листу прочита:

Џон Лесли, бивши кажњеник у... сумњива владања већ дуже... дијамантна огрлица, власништво... у благајни у његовом уреду.

Други комад папира био је готово идентичан, али на оба примети једнаке грешке у писању. Он пажљиво сложи папире и гурне их у џеп.

Овде је, дакле, било седиште господина Потказивача. Њему је наиме Елфорд неком приликом, с посебним одобрењем Барабаловим, показао једно од типичних писама што их је господин Потказивач слао Скотланд Јарду и одељном инспектору.

Он погледа на сат: још је имао времена да вечера - Џошуа није волео да жури при јелу - пре него што почне да пише репортажу, којој још није знао завршетак. Господин Џошуа Коли свесрдно се молио да би догађаји почели брзо да се развијају, јер га је Мегафон помало почео нервирати.

Иза зграде Емпир Театра било је мали ресторан, куда је радо залазио. Тамо је, свукавши огртач, сео, унапред се радујући ужитку при јелу.

А онда се сетио Сутонових прашака против главобоље, па пође у мало предворје да из џепа огртача извади онај папир.

Нашавши шта је тражио, врати се за сто.

Изравнавши папир, установи да се заменик директора збунио - према облику папира није се радило о кутијици, већ некој бочици. На папиру је било отиснуто име произвођача и назив лека. Испод тога стајало је упозорење: „Отров!“

Џошуа је у правом смислу речи зазвиждао, јер му је назив лека био познат - радило се о најделотворнијем наркотику у медицинској науци. То је опојно средство било веома на цени код извесне врсте безобзирних злочинаца, који су га називали

„нови нокаут“ због тога што је његово деловање било снажније од дотадашњих опојних средстава.

Конобар је Џошуи управо донео супу, кад је репортер устао од стола.

- Оставите је на столу - рече и пође к телефону.

Џошуа је познавао много лекара који су њему били спремни да учине услугу. Први, кога је назвао, није био код куће, али је при другом позиву добио спој с једним од најугледнијих лекара у Харлеј Стриту.

- Овде Коли од *Пост-Курира*. Хтео бих знати, какво је деловање ових лекова?

Он прочита с папира назив лекова и зачу како се лекар насмејао.

- О чему се ради... јеси ли на трагу неком новом злочину, Џошуа? Какво је деловање? Лек је без мириса и укуса. Ако узмете пола кашичице, нећете осетити ништа све док не направите нагли покрет... дигнете руку или прилично брзо окренете главу. Онда ћете се онесвеетити, као да вас је неко ударио по глави металном шипком, и спаваћете много сати... и биће вам прилично лоше, кад се пробудите! Зашто вас то занима?

- Пишем чланак - рече Џошуа - под насловом „Треба ли отровати невесту?“

Кад је Берил Сутон изашла из салона и кренула уза степенице, намеравала је да оде у своју собу да закључа врата, и сачека, док јој се не среде мисли. Болела ју је глава, у коленима је осећала необичну слабост. Док је улазила у собу, учини јој се да чује како је одоздо дозива Лив, али није хтела да се закључа, присетила се нечега. Имала је само још сат времена -један сат самоће, можда последњи сат, што га је могла назвати својим.

Поред спаваће собе налазила се мала гардероба, што ју је она претворила у пријатну собицу, додуше много мање угодну од њенога салона, али је собица зато пружала непроцењиво уточиште у самоћи.

У собици се налазио дуг и раскошан диван, те се она, уверивши да је затворила и закључала врата, и повукла параван на улазу у собицу, спусти на мекани лежај и уронивши главу међу јастуке свом се снагом потрудила да среди мисли.

Џон Лесли је био слободан... а она удата. За сат-два с Френком Сутоном ће отпутовати у Шкотску... Она је гопођа Сутон. Неколико пута је поновила те речи, покушавши да се увери у стварност. Али мисли јој се нису покоравале. Била је венчана, а ипак није била венчана. И негде доле у мрачном врту чека човек, којег воли, којем је срце празно као и њено.

Хтеде да устане и да пође ка прозору. Можда ће га видети. Али била је необично трома. Није могла да се макне. Осећала је неки смртни умор. Борила се против сна, али је, губећи свест, најзад утонула у сан без снова.

Није чула ни Ливов глас испред спаваће собе, ни шкрипу аутомобилских точкова.

Пробудио ју је пљусак кише који је ударао у стакло и нагло се усправи. Соба је била мрачна, али у њој је био мрак и онда кад је ушла, те је пипајући дошла до кревета. Клико дуго је спавала? Чинило се невероватним да је уопште спавала.

Задрхтала је од хладноће и брзо устала. Пипајући по зиду, нађе прекидач и притисну га, те собу обасја благо светло. На столу је стајао мали француски сат; казаљке су показивале десет и четрдесет и пет.

Десет и четрдесет и пет! Воз је кретао с Кинџ Кроуза у десет и двадесет. Она узе у руку мали сат и прислони га уз ухо: сат је ишао. А онда погледа ручни сат: показивао је исто доба. Шта се догодило?

Она пође у спаваћу собу, упали светло и изађе на степенице. Чула је слугу како доле разговара са служавком.

- ...Нисам видео кад је отишла. Кад сам је видео последњи пут, носила је шешир... Он је сасвим изгубио памет. Можда мисли да је отишла за оним човеком.

Она помисли да је време да се јави. Одоздо се зачу усклик изненађења:

- Јесте ли то ви, госпођице? Боже мој, како сте нас све преплашили, госпођице!

Он сиђе до половине мрачних степеница.

- Шта се догодило? Где је господин Фридмен?

- Не знам, госпођице. Мислим да је отишао да вас потражи. Био је прилично збуњен.

„Можда је она пошла за оним човеком“, понови она у себи. Нагађала је, ко је онај човек о којем је говорио слуга.

- Зар је господин Фридмен мислио да сам отишла? Је ли телефонирао?

- Није, госпођице.

У том тренутку стари сат у предворју удари трећу четврт сата.

- Је ли то десет и четрдесет пет?

- Да, госпођице. Пре један сат одвезли су ваш пртљаг на станицу.

Слуга је радознано очекивао да нешто сазна, али она није испунила његово очекивање.

- Нисам знао шта бих с ова два ваша ковчежића, госпођице.

Њена два ковчежића стајала су у предворју. Она их, наслонивши се на ограду степеништа, замишљено погледа.

- Да ли се вратио господин Сутон?

- Није, госпођице... мадам.

Сетио се да се венчала.

- А мистер... - запита оклевајући - Лесли?

- Не, госпођице, пи он се није вратио. Овде, заправо, нема никог осим послуге.

- Да позовем такси, госпођице?

- Зашто?

Очигледно је слугино питање било оправдано. Њој је било место уз мужа - како то звучи отрцано! Чула је такву реченицу у неком не баш успелом позоришном комаду који је гледала с Ливом.

- Да, молим - рече у неприлици. - Мислим да ће бити најбоље да позовете такси. Аутомобили су већ отишли?

- Да, госпођице, нема никаквог аутомобила, осим вашег малог двоседа.

Он вероватно није ни помислио да би се она послужила двоседом. Госпођи, која полази на свадбено путовање у Шкотску, двосед би само био на сметњи, чим би стигла на станицу Кинц Кроуз. Али на његово запрепашћење она одмах прихвати његов предлог.

- Молим вас - рече нагло - довозите га.

Слуга је био мотоциклист, па је нешто знао о аутомобилима. За десет минута довезао је мали аутомобил у трем.

- Подигао сам кров и затворио бочне поклопце, госпођице... мадаме ~ рече. - Киша лије као из кабла. Ја бих се на вашем месту топло обукао.

Она се насмеши.

- Вероватно мислите, Роберте, да сте in loco parentis?... да ми замењујете родитеље...

Ведрина његова гласа била је заразна, премда је било тешко открити разлог те изненадне среће. Можда то не би било тако тешко кад би самој себи искрено признала разлог. Била је срећна што је закаснила на воз за Шкотску. Шта се год догодило, путовање је одложено до... вероватно до сутра.

- Ако назове господин Фридмен, кажите му да сам заспала у гардероби, и да ми је страховито жао. И господину Сутону можете рећи исто. И, Роберте, реците господину Фридмену да сам се одвезла у Лондон...

Она ућута. Зашто жели у Лондон? Морала би да буде поштена бар према себи. Хоће код Леслија, жели да га пронађе. А шта ће бити онда, то не зна... није важно. Хтела је само некуда... где је Френк Сутон неће моћи да нађе. Више је није мучила мисао да

ће Ливу задати бол. Пријао јој је осећај себичности. Тог тренутка једино је била важна њена срећа, њена осећања.

Сигурно још морално спава, помислила је док је улазила у аутомобил и кренула уз лондонску улицу. Ни јака киша, ни ноћна хладноћа нису, наиме, у њој могли пробудити хладни одвратни осећај дужности. Сада је била себи најважнија. У грозничавој безбрижности појави се сазнање да један тежак проблем није решен. Заборавила је на Лива и своју дужност. Френк је био сасвим неважан - или био би неважан кад би она могла да спозна своја осећања према њему.

Ако га не воли, понашање јој је логично. Ако га толико воли да јој га је жао, не би се усудила на њега мисли. Али она га није ни волела ни мрзела. Био је равнодушан као Тилмен... Коли... десетак људи које је познавала. Занимљив човек, уз кога није била тако везана да не би без потешкоћа могла да прекине ту везу.

У таквом расположењу Берил Сутон је стигла у Лондон.

Зауоставила је аутомобил пред *прилично* суморном кућом у Блумсбурију, у којој је становао Џон Лесли. Она заправо није знала шта ради. Није размишљала, није јој стало какве ће бити последице њене посете. Приближавајући се Лондону, њено је расположење, из неког необјашњивог разлога, постајало све ведрије. Имала је новаца и, ако затреба, преноћиће у хотелу. Одлучила је - неће се вратити ни у Вимблдон, ни код Френка Сутона.

Вратар куће у Блумсбурију био је сувласник зграде. Он климну главом кад му је рекла кога тражи.

- Капетан Лесли долази овамо веома ретко, осим понекад на спавање - рече на њено изненађење. - Нисам га видео од среде.

- Зар синоћ није спавао овде? - упита.

- Већ две или три ноћи није спавао овде, госпођице.

- А шта радите с писмима, кад стигну?

- Он не добија никаква писма - насмеши се благо.

Запрепашћено је слушала те вести. Надала се да ће бар наћи Леслија. Уопште није помислила да ће њен први покушај бити безуспешан.

- Он ради у предузећу *Сутон & комп.* Могу вам дати адресу.

- Хвала, знам је - одговори она одсечно. - Можда је отишао тамо.

И мада то баш није било вероватно, одлучила је да пита и тамо. Кад је стигла тамо, портир јој је поновио само оно што је већ рекао „неком репортеру“.

- Господин Колију? - упита она брзо.

Он би јој могао помоћи. Чудно, како се тога није сетила пре. Није се попела у канцеларију, већ је окренула аутомобил према Ситију и после десет минута затекао ју је Филд у чекаоници Пост-Курира.

- Госпођица Стедмен? - рече док је улазио. - Јесте ли ви дама која се данас венчала?

- Да - климну главом мало збуњено - али још се нисам сасвим навикла на ново презиме.

- Коли, нажалост, није овде - рече Филд љубазно.

Филд је био човек, који је, упркос седој коси и годинама, знао да цени лепоту. Уредници су, наиме, понекад такође људи.

- Не знам где бисте га могли наћи, осим... - он неодлучно климну главом. - Вероватно је у неком клубу, у прилично незгодном локалу названом Леопард, а ја вам, госпођо Сутон, не бих препоручио да идете тамо. Позваћу га телефоном.

Он изађе и врати се за пет минута.

- Још није тамо - рече - али ако се јави после неког времена, обавестићемо вас где га можете наћи.

Она није знала шта да ради. Само јој је Коли могао помоћи, он би могао да је одведе код Џона Леслија. Можда Филд зна, где би могла наћи капетана Леслија, али он је на ово питање одмахнуо главом.

- Не, ја знам само оно што је писало у новинама... да су га данас ухватили. Је ли вам он пријатељ, госпођо Сутон?

- Да - одврти она тихо - веома добар пријатељ.

- Пустили су га уз кауцију. То је необично. Барабал је то учинио... мада, зашто га је Барабал пустио...

А онда, сетивши се да говори о дрском злочинцу, који је и њен пријатељ, он скрете разговор на друго.

- Не бих се изненадио ако затекнете Леслија у оном клубу. Чланови клуба су сумњиви људи...

Он опет запе, али она није размишљала о оним људима вреднима сажаљења. Срце јој поскочи при помисли на могућност да ће га тамо наћи.

- Да ли могу овде да оставим аутомобил? Видела сам да доле на тротоару има много аутомобила.

Господин Филд упита телефоном и доби обавештење да аутомобил може без проблема да остане пред зградом. Пошто је аутомобил угурала међу два новинска полутеретна возила у следећој улици, пође у Флит Стрит, пронађе такси и возачу рече адресу.

- Леопардс Клуб, госпођице? - запрепасти се возач таксија. - У реду.

- Знате ли где је тај клуб?

- Да, госпођице, знам где је, а и знам какав је то клуб - нацери се возач. - У реду, госпођице.

Киша је тако лила да је већ била мокра до голе коже, али није на то обраћала пажњу. Кроз мокри прозор угледа два човека који су трчали и, упркос брујању таксија, зачу продоран звиждук полицијске пиштаљке. А онда је обузе страховит страх. Нагло отвори врата и искочи из таксија.

- Сачекајте ме! - викну преко рамена и потрча низ уску улицу.

Није знала где је Леопардс клуб. Видела је групу људи, који су трчали, и знала је да се догодило нешто страшно. Продорни полицијски звиждук надгласао је топот ногу.

А онда је неко ухвати за руку и повуче, и она угледа Тилменово мршаво лице.

- Куда ћете, госпођице Стедмен? - упита је сурово.

Она га дивље погледа.

- Не знам. Нешто се догодило...

Једва је говорила од узбуђења.

- Заиста се нешто догодило. Боље ће бити да одете.

Два полицајца пројурише крај њих. Видела је како се група људи гура пред вратима једне зграде. А онда неко страховито завришта. Она рукама зачепи уши.

Тилмен је начас испустио њену руку, а она импулсивно потрча. Чула је како је дозива, али није марила за то. Дотрчавши до оног

малог скупа људи, угледа неку жену што се вриштећи отимала док су је двојица полицајаца односила из близине зграде.

То је била Мили Трент!

- Убица, убица! - крештала је. - Он је мртав!... Лесли га је убио!

Берил затетура. Срушила би се да је није прихватила снажна Тилменова рука.

Мртав? Френк Сутон је мртав. Она инстинктивно схвати да је после неколико сати брака постала удовица. Џон Лесли је одржао обећање.

Леопардс Клуб се некад с времена на време појављивао у репортажама из полицијског судишта, али у последње време тај сумњиви локал постао је пристојан. Чак је тај локал у најновије време био монденско састајалиште младих авантуриста, који су, у жељи да својим радозналим дамама покажу делић подземног живота Лондона, резервисали столове у Леопардсу и проводили ноћи плешући уз звуке саксофона, виолина и бубњева клупског оркестра.

Клуб се, као многи овакви клубови, налазио на најгорњем спрату неке високе зграде недалеко од Шафтерсбурија авеније, а био је регистрован као друштвени клуб и рестаурација. Осим тесне трпезарије с још тешњим простором за плес, у клубу је било посебних соба, у којима су чланови могли неприметно да примају госте.

Господин Вилием Анерлеј, власник и вратар клуба, називао је највећу од посебних соба „собом за седнице“, оглашавајући како у новинама, тако на клупској огласној табли да ту собу могу унајмити сазивачи јавних састанака. Али није познато је ли се то икад збило.

У Леопардсу су се догађале необичне ствари, али оно што је занимало полицију, било је строго забрањено. Наиме, у забрањено доба није се могао добити ни гутљај алкохола, са знањем власника није се смела играти ниједна игра осим безазленог соло-виста. Међутим, било је сигурно да су чланови играли у клубу и узбудљивије игре од брица не само у соби за седнице, већ и у мањим просторијама. Али Бил Анерлеј је достојанствено могао показати записнике свога одбора, који је искључиво из чланства Џоа Грила и Херија Манкса, јер су прекршили та правила.

Клупски одбор био је изабран по прописима, али како су се седнице обично одржавале у ране јутарње сате, кад је већина чланова још спавала, и како су клупска правила предвиђала да је за доношење правоснажних закључака довољна присутност двојице чланова, послове Леопардс Клуба водили су господин Анерлеј и његов будаласти син Џим, који је, кад није био

запослен напорним радом у одборским седницама, управљао лифтом, којим су се чланови и њихови пријатељи довозили у клуб.

Бил се није зававао у погледу врсте свога локала или угледа клупских чланова. Једном је, остентативно прецртавши са листе чланова некога господина, који је са собом довео неког глупана у намери да га очерупа, изразио уверење у неколико заједљивих речи.

- И ви тај клуб сматрате господским клубом? - упитао је увређени члан.

Велики Бил га је погледао хладним модрим очима.

- Кад би то био господски клуб, Хери, ваше име не би било на листи чланова.

Једном га је Џим у сезони слабијег пословања запитао куда чланови одлазе на одмор. Бил није дигао главу с књиге, у коју је бележио извесне трошкове.

- Има их који одлазе на Лидо, дечаче, или у Остенде, а неки проводе одмор у Дертмуру. Све зависи од њиховог занимања.

Он је био човек тврда лица, снажних чељусти, а ипак је имао једну слабост - и то је, зачудо, била наклоност према двојници људи, од којих једнога није ни познавао.

Бил је у сезони слабијег пословања Џиму испричао своју најдражу успомену.

- Називао ме 'Перии'. Срео сам га у некој рупи од топовске гранате с оне стране коте шездесет, и тамо смо провели три дана. Он је био часник, а ја обични војник... и називао ме Перки. 'Хало, Песи!', казао би, кад би изнад нас пролетела која граната. 'Ова вас је готово погодила!' Он ми је повезао ногу и спасао живот, појећи ме водом, што је требала и њему. Дао бих хиљаду фунти, кад бих га поново срео. Да сам се само могао на време искрцати из аутобуса онога дана...

Реч је била о неком спомена вредном јулском поподневу, у које су он и Џим удисали свежи ваздух возећи се на горњем делу аутобуса. Пролазећи Пикадили Циркусом, Бил је препознао свога јунака и махнито му стао махати, али није привукао његову пажњу, па је брзо сишао с аутобуса. Узалуд га је тражио. Пикадили је веома прометни део града, па је незнанац нестао.

А други човек, о коме, додуше, није никад говорио -није било готово ништа на свету што не би за њега учинио - имао је новац и у критично време помогао је Билу Анерлеју да купе клуб. Према господину Левису Фридмену осећао је дубоко поштовање - непознатог часника, међутим, готово је обожавао.

Било је девет сати, а вече је било веома мирно - тако мирно да је млади Анерлеј добио одобрење да иде у кинематограф на прву вечерњу представу. Кад се вратио, затекао је оца веома замишљеног.

Бил је имао неких неприлика с оркестром, па је у плесну дворану наместио електрични грамофон, кога се крештање и шкрипање чуло кроз отворена врта.

- Зар вечерас нема никога у плесној дворани, оче? -упита Џим, стојећи у лоше скројеној униформи крај излаза из лифта.

- Нема никога, дечаче - рече Бил погледавши га изнад наочара. Његова тамномодра вратарска униформа блистала је златом.

- Мени би било драго, дечаче, кад би се одучио од тог запиткивања.

Џим уздахну. Био млад и његова радозналост била је разумљива.

- Не бисмо ли могли шта да предузмемо да побољшамо пословање? - упита.

Отац га строго погледа.

- Мислиш ли... да купимо неколико дечјих балона и да објавимо свечани плес? - запита подругљиво. - Не, Џиме, то нема сврхе. Сви су отпутовали из града.

На тезги zazвони телефон. Он подиже слушалицу. Нека узрујана госпођа желела је обавештење.

- Не, госпођо Летит, ваш муж није овде... не, данас није био у клубу... нисам га видео. Да, госпођо Летит, казаћу му.

Он спусти слушалиду, позвони и онда се појави неки низак конобар.

- Реците господину Летиту да га је тражила жена - рече. - Он је у броју четири... не, не у броју три. Не сметајте госту у броју четири... он хоће да спава.

- Ко је то? - упита Џим.

Господин Анерлеј намести наочаре, премда је то било непотребно, јер је младића погледао изнад њих.

- Шта? - запита.

- Ко је у броју четири?

- Господин Алберт Алфред Хенри Џон Џонс - рече Бил. - Станује у Непознатој улици девет стотина и шест.

Џим је ћутао. Отац му одмах објасни,

- Ако баш желиш да знаш, то је члан који је не жели да га ко види. А ако питаш да би знао рећи полицији ако те шта запита о њему, натегнућу ти уши.

Џим је управо хтео да одговори истом мером, кад одјекну звоно лифта и он сиђе. Вратио се за минут, пропуштајући посетиоца у предсобље.

- Добро вече, господине Сутон.

Бил је љубазно поздравио придошлицу. Сутон, додуше, није био чест гост, али је би великодушан клупски гост. Он погледа дечака, који је стајао, а Бил, приметивши тај поглед, да му кретњом главе знак нека нестане - и дечак уђе у лифт.

Сутон је ћутао све док није утихнуло зујање лифта који се спуштао, а његов оштроумни саговорник је разумео да ће жеља бити посебна, јер се није ретко догађало да је господин Френк Сутон захтевао посебне услуге. Једном је приликом Бил морао тако да уреди посебну собу да је Сутон могао да разговара с посетиоцем, а да га овај није видео ни знао с ким разговара.

Бил Анерлеј се није никад превише занимао за звање или послове својих чланова. Клуб је, често би говорио, служио интересима чланова. Он је ту реченицу покупио у огласу неког чувеног трговачког предузећа. Али реченица је звучала лепо и, у неку руку, помагала је олакшању његове савести.

Сутон није баш био његов љубимац, али је био богат човек, дарежљив платилац, и зато га је поштовао.

- Потребна ми је соба. Је ли соба за седнице слобод-на?

- Да, господине - рече Бил. - Очекујете ли кога? Примакао је руку звону, али га Сутон задржа.

Окренувши се изненађено, судари се с њим, а Френк Сутон опсује и опрезно се ухвати за кваку.

- Ништа, ништа - рече болно се тргнувши - недавно сам доживео аутомобилску незгоду и прилично се озбледио.

Бил поче да се извињава, али га Сутон прекиде.

- Немојте звати конобара - рече. - Мени би било драго кад бисте се ви за све побринули. Треbam коју боцу шампањца, две чаше... и не желим да ми ико смета.

Ово није био никакав посебан захтев.

- Дама, господине Сутон?

Френк Сутон замишљено климну главом.

- Да... ви је познајете. Већ је била са мном овде.

- Госпођица Трент? - упита Бил.

- Да, госпођица Трент.

Бил је очекивао даље жеље. Знао је да то још није било ништа важно. Сутон не би тражио да удаљи дечака само зато да наручи шампањац и посебну собу.

У великом је предсобљу владала тишина. Само се чуо звук грамофона из плесне дворане, где су се три усамљена пара трудила да створе дојам забаве.

- Ја сам заправо у страховитој неприлици, Биле. Бил љупко накриви главу. Већина се његових гостију од времена до времена нађе у страховитој неприлици. И често су њега позивали у помоћ да их извуче из незгодних и замршених ситуација. Али њему није било јасно како се човек несумњива богатства и утицаја, као што је господин Френк Сутон, могао наћи у неприлици, осим...

Он је чуо да Сутонови послови нису били сасвим чисти. Кадкад је тај угледни трговац одржавао састанке у соби за седнице с људима, за које је Анерлеј знао да су крадљивци драгуља. Је ли имао неприлика с полицијом?

- Рећи ћу вам - рече Сутон. - Мало сам се поречкао са својом пријатељицом... ви сте, Анерлеј, светски човек, па ћете разумети шта желим рећи. »

Речкање је за Била могло значити све - од благе препирке до праве свађе.

- Ја сам се, наиме, данас - рече Сутон - венчао.

- Ох! - зачуди се искрено Бил.

- И то је госпођицу Трент, која је моја веома добра пријатељица, прилично дирнуло. Ја јој нисам ништа рекао све док ствар није била завршена. Ове ноћи путујем у Шкотску, а она је запретила да ће доћи на колодвор и направити гужву. Разумете ли, шта то значи?

- Она би морала бити разумна - рече Бил протресавши главом, замерајући неприсутној Мили. - Уверен сам да господин, као што сте ви, може лако уредити ту ствар. Неколико стотина фунти...

- Не ради се о новцу - рече Френк нестрпљиво. - Ви не разумете. Нажалост, открио сам да је госпођица Трент из неког разлога мени силно привржена. Разумете ли, шта желим да кажм?

- Разумем - рече Бил, радознало очекујући наста-вак.

Би ли он требао умирити разбеснелу Мили? Зацело не.

- Она ће доћи овамо за четврт сата - настави Сутон - и ја ћу поразговарати с њом. Кад одем - он ућута и погледа Била у очи - она ће вероватно мало одспавати.

Не желим да је ко узнемири пре јутра... рецимо пре четири сата.

Сад је Бил Анерлеј разумео, па климну главом.

- То је мало опасно, господине Сутоне - рече. - Ја себи не могу допустити такву опасност. Претпоставимо да она то пријави... Шта ћу ја?

Сутон није ни трепнуо.

- Претпоставимо да ко други нешто о клубу откуца полицији... - рече полагао. - Не разумем, зашто бисте ви били одговорни за оно што ја учиним. А не би било први пут да се ко у клубу пробуди с главобољом.

- То би била прва жена која би се у клубу пробудила с главобољом - рече хладно Бил. - Жао ми је, то не моогу допустити.

- Не можете допустити? А шта ће се догодити кад ја одем, а ви нађете даму како спава? Хоћете ли позвати полицију? Мислим да нећете, Биле. Није требало ништа да вам кажем. Могао сам да одем и њу оставим, а вама рећи да ћу се вратити за сат или два, па ви небисте чинили никакве неприлике.

- Не могу допустити да ко буде омамљен у овом клубу - рече непопустљиво Бил. - Али ако она намерава да направи гужву... па ја разумем како се осећате, господине Сутон.

Сутон извади из џепа свежањ новчаница, извади три комада и положи их на тезгу.

- И, свакако - рече Бил гледајући новчанице - ако јој то неће наудити...

Он механички покупи новчанице, сложи их и гурну у џеп.

- Кад ћете се вратити? - упита, кад је Сутон позвонио по лифт.

- Можда пре ње, а можда после. Уведите је у собу за седнице, ако је слободна.

Бил климну главом.

- Ако дође пре мене, кажите јој да ћу скоро доћи.

Пошто је Сутон отишао, Бил седе на високу столицу иза тезге и прође прстима кроз седу косу. Џим га, вративши се, затекну како зуре преда се.

- Шта је оче?

- Ха?... Ништа - рече осорно Бил. - Не запиткуј!

- Чиме се тај човек бави... тај господин Сутон?

- Он је џентлмен - зарежа Бил.

С напором се усправи, спусти се с високе столице и, пришивши малом бару, извади неколико боца шампањца, постави их на послужавник с чашама и малом сребрном кутијом с кексом и све однесе у собу за седнице. Соба за седнице била је пространа, прилично раскошно уређена просторија. Запали светилке, огледа се и упали плинску пећ.

- Неко ће доћи овамо. Не мотајте се овуда! И, Адолфе... пошто господин оде, не желим да улазите у собу да је средите... јесте ли разумели?

- Oui, monsieur.

- Кад кажем да не желим да улазите у собу да је средите - рече Бил, употребивши ову прилику да са себе скине сваку одговорност - хоћу само рећи да је тај господин собу унајмио до времена затварања локала.

- Oui, monsieur - рече Адолф, који је био навикао на овако тајанствене налоге. - И у броју четири...

- Он спава... то сам вам рекао! - зарежа Бил. - Не смете га ометати. У овом клубу може свако да спава докле год му је воља.

Бил се врати за тезгу и наслони се.

- Често се питам, Џиме - рече меланхолично - шта би рекао он, кад би знао каквим се послом бавим?

- Ко? Бог? - упита Џим, који се безазлено преварио због оне побожно изговорене заменице.

- Знаш о коме говорим - рече његов отац замишљено. - О човеку који ме је називао Перки.

- Он је можда мртав - рече Џим. - Многи су људи погинули у рату.

Бил га срдито погледа.

У ходнику који је водио према посебним собама, иза пролаза застрта застором, зачуше се љутити гласови. Онда се из ходника појави неки младић у вечерњем оделу, прилично црвеног лица и рашчупане косе, а за њим изађе неки здепаст човек.

- Хеј, хеј шта се догодило? - запита строго Бил.

Заправо није ни требало питати: није било тешко погодити. Волтер, човек окретних прстију, и његов савезник „забављали“ су младог господина Ветербија.

- Ова млада свиња... - поче бесно Волтер.

- Разбићу му...

- Ох, заиста? - Смешак Била Анерлеја био је прилично невесео.

- Ти нећеш овде ништа разбијати, Волтере.

- Добро, а како он сме мене оптуживати? - запита дебели човек. Бил га и не погледа.

- Колико сте изгубили, господине? - запита млади-ћа.

- Двадесет и пет фунти. Али то није важно...

- Изгубили сте двадесет и пет фунти. - Бил испружи руку према намрштеном Волтеру. - Пљуни! - рече лаконски.

- Шта то значи? - запита Волтер.

- Чуо си! - заурла Бил Анерлеј, а Волтер веома неодлучно и полагаано стави руку у џеп, извади пет новчаница и преда их Билу, који их пажљиво погледа. Онда их пружи назад.

- Фалсификат су - рече.

- Ха? - недужно запита Волтер.

- Пст. Никакве расправе.

Волтер извади друге новчанице.

- Ево их, господине.

Бил сложи новчанице и преда их рашчупаном го-сту.

- Хвала, Биле!

Ветхерби пружи једну новчаницу Билу, он је спреми у џеп и отвори врата дизала.

- Џиме, шешир господина Ветербија.

Владао је тишина, док Џим није донео шешир и лифтом одвезао очерупану жртву.

- Зашто си морао гурати у то свој нос? - промрмља Волтер.

- Желиш да знаш зашто? - запита Бил. - Нећу да ико шта откуца о овом клубу. Настој да госте не узрујаш, па нећу ништа рећи. Ако им даш прилику да што пријаве, ја се морам умешати.

- Дај ми ону новчаницу, што си је добио - рече Волтер, а предсобљем заори Билев смех.

- Даћу ти шаком по носу, ако хоћеш - рече мирно.

Те су речи изазвале неминовно питање:

- И то да је господски клуб? Пријавићу те одбору.
- Одбор сам ја - рече Бил и дозове га прстом. - Дођи амо!
Волтер, као хипнотисан, послуша.
- Врати се у собу и испиј своје пиће - рече Бил злослутним миром. - Ако се каниш препирати са мнош, бацићу те у овај отвор за лифт и пребити ти ту проклету кичму.
Волтер невољно пође у собу к својим друговима.
- Леп клуб! - промрмља.
- То је једини клуб у којем можеш бити члан, осим клуба бивших пентонвилских кажњеника - рече Бил.
Џим се пожурио назад да би присуствовао призору каквome је често био сведок, али који га је увек забављао. Осим тога је носио занимљиву вест.
- Сећаш ли се, тата, оног господина, кога си мени показао с аутобуса... онога часника, о ком си говорио мало пре?
Бил скиде наочаре и положи их на тезгу.
- Да. Шта је с њим?
- Управо сам га видео - рече Џим.
- Није могуће.
- Видео сам га.
- Где?
- Пред вратима.
Бил Анерлеј презирно глимну главом.
- А, глупости.
- Кажем ти, видео сам га - упорно понови Џим. - Стајао је с друге стране улице, кад сам одвезао онога младога кицоша. Добро сам га погледао, а кад сам хтео да пођем преко, он се окренуо и отишао.
Бил се загледа у свога потомка.
- А шта си хтео да му кажеш?
- Хтео сам да кажем: „Јесте ли ви онај господин, који је мом старцу спасао живот? Ако јесте, да ли бисте хтели скокнете у лифт и посетите га?“
- „Скокнути у лифт!“ - закука презирно Бил. - И то ти је владање! А толико сам потрошио за твоје васпитање! - Он га сумњичаво погледа. - То није био он. Ти га онда ниси могао добро видети из аутобуса.

- Видео сам га сасвим јасно.
- Он је згодан човек - рече Бил. - Ти га ниси могао добро видети. Радо бих га поново срео. - Он одмахну главом. - Како је био одевен?

Џим се замисли.

- Је ли имао панталоне? - запита подругљиво отац.

- Коса му је седа. Одело тамно, а шешир сив.

Бил поново одмахне главом.

- Тако је заиста био одевен кад сам га видео. Не, то није могао бити он.

А онда се насмеши, утонувши у успомене:

- Знаш, последње су му биле речи: „Перки, ако се икад извучемо из овога, заједно ћемо вечерати у Карлтону.“

Џим није знао шта је Карлтон. Је ли то онај хотел крај Лионса? Његов отац загунђа:

- Шта год дотакнеш, забрљаш - рече. - Ти би и овај клуб још више понизио, кад би то било могуће.

Одјекну звоно. Џим се спусти с лифтом по новог посетиоца. Кад га Бил угледа, збуњено се нацери.

Господин Коли није био чест гост Леопард Клуба. Тај је љубазни човек подсећао на птицу бурницу. Бил Анерлеј је из искуства знао да се тај репортер Пост-Курира појављује у клубу само кад се спрема каква неприлика. Он је био почасни члан, као што је био у већини таквих клубова. Билова је била лозинка: „Са штампом у добрим односима“, јер је мислио да би могло доћи време, кад ће се Флит Стрит свим својим достојанством и механизмом потрудити да њега извуче из незгоде.

- Добро вече, господине Коли - рече стиснувши му руку. - Ово је мелем за моје јадне очи. Већ вас давно нисам видео. Често читам у новинама ваше чланкее.

Господин Коли га је озбиљно гледао.

- Мислио сам да сте се опаметили, откад сам вас видео последњи пут. Боже, ни овај се стари локал није променио - рече огледавши се, те дотакне стену. - Сећам се ове мрље од пива. Ко је оно бацио боцу на вас?

Бил се уљудно нацери старој шали, а онда поверљиво запита:

- Спрема ли се шта... господине Коли?

Коли протресе главом.

- Ја знам да сте ви, господа новинари, у добрим везама с полицијом.

Али Џошуа Коли је очито сву пажњу посветио особљу ове мале одвратне јазбине.

- Овај простирач је мало излизан. Пре три године још није био такав. - А онда дода: Је ли ко овде?

- Нико од ваших знанаца, господине Коли. Очекујете ли кога?

Коли погледа у строп и протрља подбрадак.

- Па... хм... не и да. Ако телефонирају из мога уреда, молим вас, кажите им да...разумете ли?

Бил је разумео.

- Да нисте овде? У реду, господине. Желите ли со-бу?

Џошуа очито није имао намеру узети посебну собу, јер је неколико часака размишљао. Бил се често питао о чему тај анђеоски старац размишља у овако дугим ћутљивим размацама. Џошуа се у овом тренутку питао, хоће ли моћи цену собе у Леопард Клубу урачунати у своје службене трошкове, па закључи да ће моћи. Да, мислим да ћу узети собу.

Бил позвони.

- Јесте ли сасвим сами, господине Коли? - запита у шали.

- Надам се - рече нагло Коли. - А ако је овде какво бучно друштво, хтео бих собу далеко од њих.

Конобар се појави на улазу у ходник.

- Господину Колију број девет. Желите ли још шта? Џошуа рече да би хтео пиво и мир, а онда запита као да се изненада сетио:

- Је ли неки господин Гилмен члан овога клуба? Бил се намршти, извади књигу чланова и пређе прстом низ страницу.

- Није, господине.

- Богу хвала! - уздахне побожно господин Коли.

Отац и син су посматрали репортеров погнути лик све док није нестао.

- Он не долази често овамо, тата, зар не? - запита Џим.

Бил протресе главом.

- Не. Али кад дође, биће неприлике - рече погледавши на сат. - Изађи и погледај на улицу. Хтео бих да знам куда је отишао Сутон.

Једва што је то изговорио, одјекну звоно дизала, а за неколико секунди изађе из њега Сутон. Џим примети да се пресвукао.

- Је ли дошла дама? - запита брзо.

- Није, господине.

Сутон се изненади.

- Није дошла?

Бил рече шапатам:

- У оној ствари морате бити веома опрезни, господине.

Бил слегну раменима.

- Мислите ли на спавање? Не узбуђујте се због тога.

- У реду, господине, то је ваша ствар. Мени нисте ништа рекли... ја не знам ништа.

- Тако је - рече Сутон. - Још нешто, Анерлеј... познајете ли капетана Леслија?

Бил одмахну главом.

- Не, господине.

- Зар он није члан клуба?

- Није, господине. Многи капетани су наши чланови, али ниједан Лесли.

Сутон се мало замисли.

- Веома је вероватно да му Лесли и није име. Заправо је готово сигурно да му име друкчије гласи и да је ово име само присвојио.

- Многи наши чланови такође нису капетани. Ко је он, господине?

Сутон очито није чуо, па Бил понови питање.

- Лесли? Ох, он је бивши кажњеник - рече, а Бил се насмеја.

- Онда има квалификације за чланство у нашем малом друштву! - рече. - Очекујете ли њега?

- Очекујем? - рече полагаано Сутон. - Не знам очекујем ли га или не очекујем. На сваки начин, ако дође и запита за мене, мене нема, Истини за вољу, Бил, он је мој непријатељ и запретио ми је...

- Препустите га мени, господине - рече самосвесно Бил. - Ја се могу обрачунати са сваким, осим са светским прваком у боксу Демпсејем. Увек носим уза се ову стару тољагу, којом бих могао успавати и лава.

Отворивши капут, извуче из џепа панталона кратку железну палицу и онда је поново спреми.

- Капетан Лесли... упамтићу то име. Треbate ли шта, господине? На улазу у ходник стајао је Коли. Бил није знао како је дуго тамо стајао. Сутон се окрете и угледавши репортера збуњено зине.

Очито је изненађење било обострано. Уста господина Колија заокружила су се као слово О.

- Каког ли посебна случаја! - рече задивљено.

- Нисам очекивао да ћу вас овде срести - рече нервозно Сутон.

- Ни ја нисам очекивао да ћу доћи овамо - рече благо Коли. - То је карактеристика мога занимања... увек се нађемо тамо где најмање очекујемо да ћемо се наћи!

-Требало би, рекао је, мали комад дрвета, „отприлике ове дужине“ - он прстима показа дужину - „и ове ширине“.

Бил отвори фиоку и брзо нађе комад дрвета.

- Хоће ли ово бити добро, господине? - запита. - Треба ли вам дрвце у коју посебну сврху? - и запрепасти се сазнавши да су господину Клију требале ове посебне припреме да би извадио муву што је пала у пиво.

- Могао је да захтева кашичицу - насмеши се Бил, кад се репортер вратио у своју собу.

Сутон је оклевајући стајао, као да још не жели да пође у собу за седнице.

- Познајете ли неког човека по именуоу Барабал? - запита.

- Инспектора Барабала?

Сутон климну.

- Чуо сам о њему.

- Он није никад био овде?

Бил неодређено скупи усне.

- Можда је био. Ја га не нознајем. Он није обичан полицајац... он се нигде не појављује често, како сам чуо.

Мало затим је Сутон отишао у своју собу.

Бил је био сметен. Осећао је да ће се догодити нешто необично и желео је да се Коли врати, или да иначе нађе времена да поразговара с репортером. Његова се жеља испунила. Неколико минута после Сутоновог одласка, Коли дође пажљиво држећи онај комадић дрвета.

- Шта бих учинио с мртвом мувом? - запита.

- Дајте је мојем дечаку - рече Бил. - Он скупља муве! Је ли господин Сутон ваш пријатељ, господине Коли?

Џошуа није никад признавао да му је ко пријатељ. Одговорио је неодређено. А онда је Билу запео дах кад га је Коли упитао:

- Је ли на попису ваших чланова неки капетан Лесли?

Бил Анерлеј се загледа у њега.

- То је чудан случај, господине Коли - рече. - Ви сте већ други, који ме је упитао исто.

Џошуа се насмеши.

- Први је био, дакако, господин Сутон.

- То је неки кажњеник, зар не? - упита Бил.

- Прилично ружан назив, али вероватно тачан. Коју је собу добио Сутон?

Ово је питање било противно правилима клуба.

- То вам не могу рећи. Никад не дајем податке о члановима...

- Соба за седнице - промрмља Коли, а Бил се тргну као да се опекао. - Идем да видим да ли се још која мува спустила у моје пиво - рече репортер.

- Оно је била једина мува у нашем клубу! - викну за њим Бил, али Колијева је реч ипак била последња:

- Да сам то знао, наручио бих шта друго, од чега се не би отровала - добаца ушавши у ходник.

Лифт се спустило у приземље. Бил је имао неколико минута времена, па извади књигу чланова и пређе прстом низ страницу слова Л.

- Лен, Лери, Леч, Лерклеј, Лендо...

Он климну главом. Није било никаквог Леслија. Чуо је како се лифт зауставио. Врата се нагло отворише, а из њега излете узбуђен Џим.

- Ево га, шефе!

Дрхтао је од узбуђења, показујући прстом у човека, који је изашао из дизала.

- Кога?

И онда је угледао посетиочево лице и пошао му у сусрет раширивши руке.

- Заиста, господине, ово је дивно! Зар ме се више не сећате, господине? Богами, господине, ово ми је драже него да сам добио хиљаду фунти!

Џон Лесли се намршти и протресе главом.

- Не сећам се да сам... - поче.

- Зар се не сећате рупе од топовске гранате иза коте шездесет?
- упита Бил не верујући, а на Леслијевом лицу појави се смешак.

- Боже... Перки! - дахне.

- Перки! - Бил задрхта од радости. - Јеси ли чуо, Џиме... Перки!

Насмејао се, али у очима су му засјале сузе.

- Хајде, Џиме, стисну руку господину, који је твоме оцу спасио живот.

Бил гурне Џима, а онда се збуњено насмеши...

- Не знате како ми је драго, што сам вас срео, господине! Богу хвала, што сам вас срео! Сећате ли се оних граната, што су зујећи прелетале, а ви сте рекли: „Пазите, Перки! Ако први стигнете у небо, реците им да имам још нешто посла.“ За мене је отада Перки свето име!

Лесли се тихо насмеја.

- Драго ми је, што сам вас срео - рече најзад. - Лесли климну.

- Мало сте остарели. Јесте ли ви вратар овога клуба?

Бил се накашља. Мислио је да мора да објасни ситуацију-

- Па, истини за вољу, ја сам власник клуба. Купио сам га од неког Талијана... новац сам позајмио од неког ваљаног старог господина... који је добио девет месеци... Талијан, не онај господин, о којем сам говорио. Добио сам концесију и... клуб баш

није Атенеум, знате. Ствар није сасвим без опасности, али морам да живим.

Лесли невољно климну главом.

- Да сте умрли у оној рупи од гранате, умрли бисте поштеном смрћу - рече мирно.

- Да, али бих умро у дуговима - рече Бил, који није патио од лажних осећаја. - Ви нисте члан овога клуба, господине?

- Не, ја нисам члан - рече Лесли.

- Могу вас учланити, господине, премда мислим да овај клуб није за господина какав сте ви. Смем ли вас упитати за име, господине? Већ одавно сам жело да знам.

- Моје име је Лесли... капетан Лесли.

Он примети запрепашћење на Биловом лицу, али није знао разлог томе.

- Капетан Лесли? - шапну престашено Бил. - Али ви зацело нисте онај господин, о којему... Познајете ли господина Колија?

- Новинар? Да.

Бил је беспомоћно скренуо поглед од госта и погледао сина, а онда рече:

- Џим, одвези лифт доле.

А кад је отишао, рече:

- Нисам хтео превише да говорим пред њим. Нећете замерити ако вас запитам нешто веома неуљудно... опростићете, зар не?

- Распалите - рече Лесли, знајући шта следи,

- Неко је вечерас говорио о вама.

- Сутон?

Није, дакле, било никакве забуне. Била, који обично није реаговао на људске емоције, заболело срце. То је, дакле, Лесли... стари кажњеник Лесли! Лесли, сасвим другачији од идеала, што га је толико година обожавао!

- Мислим да вам је рекао да сам ја стари лупеж?

- Па, господине - рече Бил презирно - тако нешто, слично. Опростите, господине. - Глас му поста готово благ. - Имали сте неприлика, мислим... сви имамо неприлика. Мени је веома жао.

- Не трошите збг мене своје осећаје, Перки - рече Лесли у шали. - Ја сам сасвим задовољан.

Билово се расположење поправи. То је била добра вест. Он је осећао мање поштовања према неком уваженом лупежу неголи према старом грешнику, који се нашалио на рачун својих недеља.

- Тако треба узимати живот, господине. Не треба допустити да нас савладају неприлике... Желите ли да разгледате клуб, господине? Није богзна шта. Али наш је подрум боље опремљен од подрума сваког клуба у Њујорку - насмеја се. То је мала шала, господине. У Њујорку су сви апстиненти захваљујући прохибицији.

- Је ли Сутон у клубу? - упита Лесли.

Бил не би прекршио клупска правила да га је то запитао господин Коли. Али овом је човеку морао рећи истину.

- Он је у соби за седнице.

- Соба за седнице. Која је то? Ох, то је она соба у ћошку. Видео сам нацрт клуба. Је ли сам?

- Сам с боцом вина, господине - рече Бил. - Очекује неку даму. Лесли климну.

- Рекао је да вам је непријатељ, господине - рече Бил тише. - Само то је рекао. А ако је непријатељ вама, онда је и мени!

Он извуче из џепа металну палицу и гурне је Леслију у руку.

- Узмите и распалите га по глави!

Лесли одгурну оружје.

- Не, нисам посебно жељан да га распалим по глави.

- Напред, господине! - охрабри га Бил. - Реците му да вам је то допустио секретар клуба!

- Где је Коли?

- Он је у броју девет, једе муве - рече безбрижно Бил.

- Идем к њему.

Кад му је Бил понудио да ће га одвести, рече:

- Није потребно, пронаћи ћу га и без ваше помоћи.

- Опростите, господине - рече Бил, а Лесли се заустави на улазу ходника. - Ако би настала каква гужва - шапну - с десне су стране, насупрот соби, мале степенице за послугу. Воде даље до задњег излаза из куће... и, господине... допуштате ли да овако подмирим свој стари дуг?

Леслијево је лице било укочено и тврдо.

- Богами, допуштам! - рече, а завеса коју је држао, спусти се иза њега и он нестаде у ходнику.

Спавач из броја четири чуо га је кад је прошао, па је мало одшкринуо врата да види куда ће. Видео је како је Лесли застао пред неком собом и чуо зачуђени глас господина Колија... врата се затворише, а њихови се гласови претворише у нејасан жамор.

Сутон је у соби за седнице све нестрпљивије чекао жену коју је позвао на разговор. Сад је свака минута била драгоцену. Одустао је од намере да се врати у Вимблдон, па је телефонирао у кућу Лива Фридмена. У Леопардсу је свака соба имала телефонски прикључак и он је готово одмах добио везу с Хилфордом.

- Господин Фридмен је отишао у град, господине... и госпођица Берил... госпођа Сутон - јавио се Робертов глас. - Не,

господине... не знам куда... пртљаг је отпремљен.

Сутон је стекао дојам да су Лив и девојка заједно отишли на колодвор. Господин Френк Сутон би, да му се мање журило, сазнао да је оно двоје људи, за које је питао, отишло из Вимблдона у размаку од два сата, не знајући једно за друго.

(- Требало је да му кажем да су ковчежићи госпођице Берил још овде - рекао је Роберт лепушкастој собарици.)

Сутон је отворио боцу шампањца, напунио и искапио једну чашу. У другу је веома пажљиво накапао тридесет капи прозирне течности из браон бочице, коју је извадио из џепа на прслуку. У току своје бурне каријере само се двапут послужио „капљицама“, али никад још није употребио више од двадесет капи - у овом се случају, наиме, није смео изложити никаквој опасности.

- За срећу! - рече и накапа додатних десет капи.

Његов одлазак у град то поподне био је у вези с променом плана. Да је Лив Фридмен знао да је венчање пожурио господин Сутон, а не он, веома би се изненадио. А све је то било тако уређено, јер је Сутон открио да се збунио у дану одласка Индијске царице из Ливерпула.

Јединог човека, који је могао спречити венчање, енергично је уклонио с пута. Нипошто није било случајно што су јутрос ухватили Џона Леслија. Али Сутон није ни сањао да би се могло догодити да Лесли буде пуштен уз кауцију. У најбољем би му случају требало четрнаест дана да докаже своју невиност и Сутон се надао да ће дотле бити далеко, ван његовог домашаја.

Зачувши куцање иа вратима, баци поглед на празну чашу и привуче је ближе к себи, а онда викну „Напред!“ Он је, додуше, знао да Мили не би трошила време формалношћу куцања.

Ушао је Бил Анерлеј, а Сутону се учини да Билу није добро. Ознојено лице било му је блеђе него иначе.

- Је ли све у реду, господине?

Глас му је био промукао, а кретње несигурне. Збуњено је буљбио у Сутона као да проматра неки необичан приказ.

- Зашто не би било у реду?

Бил не одврати ништа.

- Онај госп... човек, Лесли... - рече тихо - шта сте му учинили?

Сутону је било на језику да каже Билу нека се брине за своје послове, али Билова му је помоћ могла добро доћи. Осим тога је мислио да више није нужно да се приказује достојанственим пословним човеком. Он и Анерлеј су били на равној ноzi, само што Анерлеј није толико застранио са стазе поштења.

- Преотео сам му девојку... природно је да се љути - рече насмејавши се.

- Ох, девојку сте му преотели? - рече полагано Бил. - Разумем.

Он је могао да разуме многе ствари: ипак му се учинило да је све то веома непоштено према госпођици Трент.

- Дакако... сад је све јасно - климну Бил.

- Шта је јасно? - оштро запита Сутон.

- Зашто се на вас љути... имате ли револвер?

- Не - рече Сутон, али Бил је знао да лаже.

Вратар клуба погледа сто. Видео је две чаше – и климнуо.

- У реду, господине.

Изашао је затворивши врата и пошао у потрагу за Леслијем. Али Лесли више није био код репортера, па је Бил морао сада да одустане од намере да опомене Леслија.

Човек у соби за седнице поново је погледао на сат и тихо опсовао. Извадио је из џепа неке вечерње новине и покушао да чита, али није могао да се сабре. Читајући, поново је себи напунио чашу вина, када зазвони телефон. Он дограби слушалицу. Била је то Мили и његово се лице зацрвене од срџбе сазнавши да она још није у згради.

- Шта, до ђавола, мислиш? - запита бесно. - Већ је касно... не причај преко телефона. Дођи одмах овамо... Проклети детективи! Они не пазе на тебе. Где си?

Она је била у неком ресторану насупрот клубу. То је било добро.

- Дођи, дакле, горе. Нећу разговарати на телефон. Дођи горе... морам хитно разговарати с тобом... морам ти нешто важно рећи.

Он тресну слушалицу. Био је тако бесан да јој је готово рекао истину: да се овај пут не ради о пустоловини која завршава код црквених врата.

Још никад га случај није нанео на овако пожељан комад као што је Берил Стедмен. Кабина је била резервисана. Њих ће

двоје за сат и по бити на путу за Ливерпул и много месеци ће проћи пре него што Лив Фридмен сазна истину. Неће бити тешко одобривољити га, закључи. Лив је посумњао због начина како је с њим разговарала Мили Трент - Сутон ће морати с брода само да напише писмо и каже да је одлучио да пође у Канаду, а не у Шкотску, јер жели да прекине односе са својом бившом секретарицом. А и Мили ће се уразумити. Већ је видео њене нападе беса, и веома је вероватно да би она, кад је не би српредио, дошла на железничку станицу и направила гужву. Али ујутро... кад јој буде јасно да је прекасно... Френк Сутон се насмеши. Није преценио пакост љубоморне жене. Мили је била таква и пре, и то с мање разлога. Знао је како треба да поступи с Мили.

Он подиже главу. Пред вратима собе зачуо се жамор мушких гласова. Зачас гласови утихнуше, те он опет узео новине, покушавајући се задубити у спортске вести. Он се бојао разговора с Мили, осећао је да ће му користити чаша доброг вина, те надушак искапи другу чашу.

Опет зачује неки штропот и диже главу. Врата су се полаганом отворила. Иза врата се појави рука с револвером. Седећи леђима окренут према вратима, он то није видео, али његов је нагон био снажнији од разума, те нагло окрете главу. За тренутак је буљио у округло ждрело револвера и у бледо лице човека на вратима, а онда, скочивши на ноге, тргнуо револвер из џепа...

Није чуо прасак - једва је приметио црвени блесак пламена, што је сукнуо из пригушивача... Френк Сутон се бучно сруши на под.

Онда се, после кратког времена, отворише врата собе за седнице. У собу уђе Џон Лесли. У руци је држао револвер, из којег се још димило. Погледа непомичан лик на поду, спреми револвер у џеп и преокрете човека. Погледао је искривљено лице...

- Господине Потказивачу - рече гласно - више никад нећете никога откуцати!

Капетану Леслију се учинило да не би било згодно да из клуба изађе истим путем којим је дошао. Отворио је мала врата за послугу и сишао низ уске камените степенице. Кроз нека откључана врата изашао је на улицу. И тако се није срео с Мили Трент, кад је она изашла из лифта.

Бил Анерлеј је у предворју најпре чуо неки необичан нејасан прасак, а онда звук муклог ударца.

Он диже главу, обрисавши марамицом влажно чело.

Дрхтавим је прстима окретао листове књиге. Нека тучњава, зацело... Капетан је измлатио онога човека. То није најгоре. Он је капетану преотео девојку... право је да га измлати.

- Добро вече, госпођице!

Билов глас је био промукао, а лице боје креде.

- Где је Сутон? - запита Мили Трент.

- Сутон? - понови Бил ставивши дрхтаву руку на уста. - Мислите... господин Сутон?

- Добро знате за кога питам - рече она сумњичаво.

- Шта вам је?

- Ништа - одврати Бил веома гласно. - Идем да му јавим.

- Није потребно, знам сама пут. Он је у соби за седнице, зар не?

Онда хтеде да прође крај њега, али он је спречи.

- Шта је то? - мало јој задрхта глас.

- Боље ће бити да му јавим да сте дошли - рече Бил.

- Је ли ко код њега? - запита она нагло.

- Није! - готово је викнуо Бил.

Она га погледа подбочивши се обема рукама и полаганом заклина главом.

- Разумем. Чујте, Анерлеј... је ли вам он дао какав посебан налог у вези са мном?

Он се очито обрадовао овом кратком одлагању.

- Не знам шта желите рећи, госпођице Трент - рече. - Нисам добио никакав налог, осим да вас доведем у собу.

- Није ли вам рекао да за мене припремите боцу ви-на?

- Свакако, наручио је боцу вина - рече Бил. - Било би необично да није.

Она се промукло насмеја.

- Мислим да вам Сутон није дао посебна упутства шта морате да урадите ако после његовог одласка уђете у собу за седнице и мене нађете где спавам? - запита она.

Бил прогута слину. Ово неочекивано питање га је обесхрабрило.

- Разумем. Али ја вам нећу задати посла да ме будите или да нада мном бдијете као анђеол чувар. Кад Сутон пође, поћи ћу и ја. Стари лупеж? - рече она презриво. - Мисли да ме може насадити! То му је била намера, зар не?

- Ја о томе не знам ништа - рече Бил гласно. - Такве оптужбе не желим ни чути. Ово је угледни клуб...

- Ово је угледни клуб, а ви не знате ништа! - наруга се она. - Ви не бисте откуцали ништа, кад бисте и знали.

Бил се сагну и примакну своје лице њеном.

- Ако у овом граду ко шта откуцава, мислим да то можете бити само ви и он - рече значајно.

Она се окрете дечаку.

- Ко је био онај човек, којег сте мало пре довели горе? Проматрала сам све кроз излог Берфордове рестаурације. Лесли, зар не?

Бил се пожури да јој одговори.

- Не знам о коме говорите.

- Лажете - рече презирно Мили. - А сад чујте мој налог, Биле. Ако за четврт сата не изађем из собе за седнице, ја ћу откуцати све, и вас ће избацити из овога клуба.

- И то је нека дама! - уздахну Џим, кад је она нестала у ходнику.

Бил не рече ништа. Чекао је... чекао. Онда одјекну први врисак. Бил махну свом сину. Глас му је био промукао, кад му је заповедио нека уради оно што је значило - он је то добро знао - властиту пропаст.

- Иди на улицу, нађи неког полицајца и доведи га горе - рече. - А ако мене затворе, пођи кући к мајци и реци јој нека се не узрујава. Реци јој да сам вечерас „Перки“... она ће то разумети.

Кад се Берил освестила, седела је у таксију. Касније је сазнала да је возач таксија, бојећи се да му она не побегне, пошао за њом и помогао је да унесе у аутомобил. Неки је човек стајао уз врата, држећи у руци чашу напола пуну воде, а крај ње је стајала нека непозната жена, коју није видела никад пре ни после - нека нашминкана жена пуна патвореног накита, која се из мрака појавила у њеном животу и опет нестала.

- Хвала вам! Сад ми је сасвим добро - уздахну Берил. У глави јој се вртело. - Јесу ли... јесу ли ухватили...

- Они неће никад ухватити убицу. То је човек, којег су јутрос ухватили и пустили уз кауцију. Опкладио бих се да би сада Барабал најрадије себи одгризао нос.

Ко је то говорио? Она на своје изненађење откри да је то рекао неки полицајац. И полицајци могу бити непромишљени - а тешко је замислити већу непромишљеност од јавног критиковања високог функционера Скотланд Јарда.

- Куда да вас одвезем, госпођице? - запита возач таксија.

Она се замисли. Негде је оставила свој аутомобил...

- До уредништва *Пост-Курира* - рече најзад.

Није приметила, кад је она непозната жена отишла, чак јој није захвалила, и тек је на пола пута у Флит Сгрит спознала како је незахвална. Послала је у уредништво своју посетницу и Филд је овај пут сишао к њој. Пре него што је могла ишта да каже, он је запита:

- Јесте ли били у Леопардс Клубу кад је почињено убиство?

Она одмахну главом.

- Не... била сам на улици. Страшно је било!

Стресе се и руком покри очи, како би из успомене избрисала ону слику?

- Јесте ли видели Колија?

Она поново одмахну главом.

- Је ли он био тамо?

- Он је зацело био тамо - рече зловољно Филд - и ако није био пијан, и ако је истинито само пола приповести, што ју је јавио

телефоном, имаћемо највећу репортажу која је у моје доба објављена. Јесте ли видели Барабала... познајете ли га?

- Полицијског инспектора?... Не - рече. - Једини, којег сам видела, био је неки човек са именом Тилмен...

- Ох! - Филд је необично погаеда. - Видели сте Тилмена? Хм! Он је био тамо, ха? Занима ме зна ли то Коли? Он то није напоменуо у својој телефонској обавјести.

А онда он примети њено јадно стање.

- Куда ћете сад, моја драга млада госпођо? - запита љубазно. - Јесте ли се сами довели из Вимблдона?

Пошто је она климнула, рече:

- Нипопшо не можете сами управљати аутомобилом. Чини ми се да сте сасвим исцрпљени!

- Исцрпљена сам - насмејаш се она мало - и нипошто се не каним вратити у Вимблдон. Је ли ко питао за мене?

Није било разлога, с кога би је ко тражио у ПостКуриру: она спозна бесмисленост свога питања.

- Можете ли ми рећи само једно... - запита -... јесу ли ухватили... човека, који је убио господина Сутона?

Она примети необичан израз што се појавио на његовом лицу - израз запрепашћења и саучешћа... онда је нејасно разумела разлог. Филду је сада први пут пало на памет да разговара с младом удовицом убијеног човека.

- Мени је веома жао, госпођо Сутон... - поче збуњено, али она га прекиде.

- Не ради се о томе. Знаш да то звучи нечовечно, али то ме заиста не... боли. Јесу ли ухватили човека, који га је убио? И како је... убијен?

- Устрељен је... Коли је чуо прасак, ако није сањао. Неки је човек осумњичен и мислим да га полидија тражи, али нису га ухватили.

- Мислите... капетана Леслија?

- Ради се о том господину. Коли је само рекао да круже такве гласине.

Постао је нестрпљив: већ је предуго био одсутан из уредништва. Приближавало се време почетка штампања новина, а још није стигао Колијев потпунији извештај.

- Мислим да бисте се морали вратити у Вимблдон. Имамо двојицу или тројицу репортера, који знају да управљају аутомобилом. Бисте ли допустили да вас један од њих одвезе кући?

Она се замисли.

- Да, мислим да би било најпааметније - призна. - Морала бих бити... негде, где ме могу наћи, зар не?

Он нестаде у згради и врати се с неким риђокосим младићем.

- Овај момак живи у Вимблдону. Учинићете му услугу ако допустите да вас одвезе - рече.

Била је захвална уреднику што је ствар преузео у своје руке.

- Већ одавно је требало да одем из редакције - рече јој отпративши је до врата. - Али ово је презначајна ствар, а да бих је препустио...

Очито је хтео некога да оцрни, али се предомислио, а Берил, која није ништа знала о унутрашњим приликама у уредништву новина, задрхта.

Овај је човек у највећој трагедији видео само репортажу. Њена удаја, смрт њеног мужа, лов на Џона Леслија и његово хапшење... то је била само репортажа - и њега је све то занимало само тако дуго док та репортажа неће коначно умрети природном смрћу у чланку, који ће описати смакнуће Џона Леслија.

Те су мисли у њој изазвале готово одвратност према веселом младићу који ју је возио кроз влажну ноћ.

На срећу, њега нису занимала убиства. Он је живахно чаврљао о фудбалу, све док није зауставио аутомобил под тремом у Хилфорду. Једва је захвалила возачу, кад се отворише улазна врата.

- Јесте ли то ви, госпођице? - запита слуга Роберт.

- Господин Фридмен се већ вратио... рекао сам му, како сте заспали, остало... и, госпођице, телефонирали су из редакције листа *Мегафон*...

Она пројури крај њега и утрча у библиотеку. Лив Фридмен је стајао крај камина, наслонивши главу на руке, што су почивале на оквиру камина. Зачувши шкрипу врата нагло се окрене. Она се запрепасти угледавши га. Лице му је било сиво и остарело.

Он пође према њој, тетурајући као слепац, и загрли је.

- Драга, моја драга! - промрмља испрекидано. - Богу хвала што си опет овде!

- Лив! - Она га погледа у лице. - Знаш ли, шта се догодило?

Он јој не одговори.

- Френк Сутон је мртав! - шапну она.

Он је још неодређено буљдио.

- И, Лив, знаш ли, ко га је убио?... Ја то морам рећи... ујутро ће све новине бити пуне тога. Убио га је Џон Лесли!

Он помакну главу и погледа је испод чупавих обрва.

- Џон Лесли? Ко ти је то рекао? - запита промукло.

Она протресе главом.

- То знају сви... била сам тамо.

- У Леопардс Клубу? - уздахну Лив.

- Не, вани. Хтела сам наћи господина Колија, али кад сам стигла, управо су открили да... да је учињено убиство. Ох, Лив, страшно је било, страховито!

- Али ко ти је рекао да га је убио Џон Лесли? - понови он.

- Чула сам кад је то казала она... Мили Трент. Сећаш ли је се, Лив, она је била његова секретарица. Чула сам њене крикове! - дода и болно склопи очи. - Никад нећу заборавити врисак.

- Где је била она?

- Изнели су је из клуба. Викала је да је Џон Лесли убио Френка.

Он је мало одмакну од себе, држећи је за руке.

- Онда је она викала лаж - рече. - Човек, који га је убио, није Џон Лесли... ако затреба, ја ћу посведочити да је он недужан!

Сутонови службеници су отишли. Ноћни чувар је дремао иза своје преграде, кад је Џон Лесли, дошавши брза корака низ улицу, откључао главна улазна врата у згради и ушао. Сва су светла на великом стубишту била угашена. Горела је само једна светиљка на горњем спрату, дајући довољно светла ноћном чувару при обиласку зграде.

Он пође равно према својој соби, утакну кључ у браву, а онда, наставши врата незакључана, уђе у собу и упали светло. С његове дуге црне кишне кабанице цедили су се поточићи кише и он је свуче и положи на наслон столице, те пође к столу. Намршти се, угледавши на столу неки кључ. Неко је већ био овде. Погледа камин и, видевши разбацани пепео, све му је било јасно. Ко је чепркао по огњишту тражећи доказни материјал?

Он је зачудо одмах посумњао у правог човека, јер нипошто није потцењивао способност господина Џошуе Колија као сабирача новости. Ипак је један мали свежањ списа остао недирнут. У најдоњој фиоци стола, коју је опремио специјалном бравом, била је тешка челична кутија. Он је положи на сто и откључа. Била је тако крцата папирима да су два или три листа пала на подлогу на столу, кад је отворио поклопац. Он преврну кутију, испразни је, и онда, примакнувши столну лампу, поче систематски испитивати изреске и папире, што их је сакупио за време службовања у овом предузећу.

Неке белешке што их је прегледао биле су неразумљиве, али два су папира откривала трагедију: велике венчанице потврђују венчање - једна венчање „Хенрија Вајтона“ а друга „Рудолфа Стала“. Ово су били најдражи псеудоними Френка Сутона. Венчао се у Кејп Тауну и у Бристолу - овај је град, ко зна зашто, најмилије боравиште енглеских бигамиста.

Други документ је дуго проучавао. Господин Рудолф Стел венчао се с Гвендолин Алис...

Треће му је име било прилично добро познато: то је било његово презиме а девојка које је име било написано вештом матичаревом руком, била је његова сестра. Он је у то доба био у

Француској и никад није видео заручника, а није ни ништа знао о целом случају док није чуо да је заручник побегао, и сазнао од ујака да је половина девојчине чедне имовине била пренесена на непознатога Стала.

Трагедија није била тако велика како је могла бити, задовољно помисли спремивши венчани лист. Срце, посебно младо срце, не ломи се лако, и сестра се, после неминовног развода од мужа који јој заправо и није био муж, удала за неког адвоката у Новом Зеланду. Али ова га је мала драма потакнула да пође у потрагу за господином Потказивачем.

Међу папирима била је мала бележница исписана стенографијом - та је бележница речито одавала тајничку квалификацију Мили Трент. Стенографија, наиме, није била обична, трговачка, и Џону Леслију требало је више месеци да је одгонетне. Те белешке о лупешким делима сезале су много година уназад.

Господин Потказивач био је богат човек: приходе од пљачке имао је похрањене у дванаестак банака. Један од докумената био је изрезак из службеног полицијског гласника, и био је занимљив, јер је садржавао једину слику што је донекле била слична Сутону.

Тражи се Џон Стефансон, вероватно шведске народности, због бигамије и покушаја убиства...

Потерница је садржавала многе необичне нетачности.

Таштина злочинца је пословична и не треба се чудити што су Сутон и његова жена сачували тај опасни доказни материјал. На крају потернице стајале су ове речи:

Говори неколико језика. Веома је привлачне спољашњости, говори уверљиво, и способан је трговац.

Вероватно их је ова мала ласкава напомена навела да сачувају овај изрезак.

Он спреми папире, закључа кутију, хтећи је понети са собом (он би је био понео већ поподне, али на жалост није још имао кључеве, што су му их узели, кад су га одвели на полицијску станицу). Још се једном огледао по соби, кад зачу у ходнику шум корака. Ко је год био тај посетилац, очито није познавао распоред уредских соба, јер су кораци од времена до времена

замрли, и он је себи замислио како посетилац застаје код појединих врата, читајући натписе. Корази се зауставише пред његовим вратима. Квака се помакну, а врата се полагано отворише. Био је Бил Анерлеј. Огртач му је био закопчан до браде, а испод огртача вириле су златом опшивене панталоне портирске униформе. Он скиде капу и затвори врата. Чинило се да је трчао, јер је тешко дисао.

- Дакле, пријатељу? - запита Лесли, мало се насмешивши.

Билу се ситуација очито није чинила шаљива. Велика му се уста тужно растегосе, а у очима му се појавише сузе.

- Дошао сам овамо на срећу. Неки ми је полицајац рекао да сте овде радили - рече Бил страховито брзо. А онда закука: - Зашто губите време, капетане... требало би да нестанете што пре! Сад није време да се задржавате овде где ће вас свако потражити!

- И мени се чини тако - рече Лесли намигнувши. - Мислите ли да ме траже? Како су се сетили мене?

Бил очајно протресе главом.

- Она птичица Мили. Она је, вичући ваше име, подсетила полицију на вас. Ја сам срећом измакао. Послао сам свога дечака на улицу да пронађе којег полицајца, и пре него што бисте и помислили, клуб је био пун полицајаца! Нисам знао да има толико полицајаца!

Он сегну рукм у џеп и извади стомак новчаница.

- Ево, требаће вам... двадесет и осам фунти: ово је цела данашња зарада.

Он пружи новац, али Леслијева се рукла не макну.

- Али, Перки - рече благо - шта ће ми то?

Бил тужно спусти главу.

- Мени је драго, кад чујем то име - рече пруживши му поново новац. - Жао ми је што их није стотину. Ја ћу вас опремити из земље.

Лесли одгурну поклон и протресе главом.

- Не, Перки, хвала, стари пријатељу. - Он положи руку на Билово раме. - Имам довољно новаца... колико ми год треба у овај час.

Бил задовољно промрмља.

- Хвала богу! - рече. - Ја бих вам радо дао све што имам. - А онда дода готово заклицу: - Не губите време, капетане... она Мили ће све откуцати, а то би вас још пре јутра могло скупо стајати.

- Где је она? - запита Лесли, али Бил није знао.

- Најпре је отишла она, онда је дошао полицијски лекар, па су однели тело у болницу. Не знам, богами, зашто... био је мртав. Ја вас не корим - дода брзо - заиста, не. - Онда опет зачука: - Не губите време, капетане. Боље је да стругнете у Хервич или куда другде. Шта чекате?

Лесли је непомично седео у наслоњачу и протегнуо се уживајући.

- Чекам да се нешто догоди, Перки - рече весело.

- Они ће вам зацело испунити ову жељу - рече немилосрдно Бил. - Три дана после осуде! Шта је?

Лесли је нагло устао и укочио се прислушкујући. Неко је долазио.

- Чини се да је ова ноћ веома живахна. Изађите овуда, Перки! - Он показа врата, што су водила у мало предсобље. - Чим уђе, ишуњајте се!

- Много среће, капетане!

Он пружи руку.

Билов глас је био сасвим промукао.

- Ако пре мене стигнете у небо... - поче Лесли.

- Рећи ћу им да још имате нешто посла - рече Бил шапатам.

Једва што је изашао из собе, Лесли нагло отвори врата према ходнику.

Пред вратима је стајао човек у дугој кишној кабаници, подругљиво се церећи.

- Шта желите, Тилмене... јесте ли дошли по своју плату?

Тилмен се радознало огледа по соби.

- Где је госпођица Стедмен? - запита.

- Мислим да је у Вимблдону - рече Лесли. - Рећи ћу вам где зацело није... она није на путу у Шкотску.

Али Тилмен одмахну главом.

- Не, она је отишла из Вимблдона. - Он сумњичаво погледа Леслија. - Зар је нисте видели?

- Отишла из Вимблдона? - зачуди се Џон Лесли. - С ким? Ко вам је то рекао?

Човек одговори тек пошто је сео на столицу. Очито је намеравао дуго остати.

- Она је отишла од куће с вама - рече хладно. - Тако ми је барем рекао слуга. Ја сам је онда видео, и, ако није отишла с вама, зашто је стајала ипреди Леопардс Клуба за време недавног... како да кажем... несрећног догађаја?

Лесли се тргну.

- Говорите ли озбиљно? Зар је она била у близини Леопардс Клуба? - запита нагло, а кад је Тилмен то потврдио, настави: - Како знате?

- Видео сам је тамо. Управо сам пошао у клуб неким послом... али схватио сам да сам мало закаснио, јер су већ одјекивале полицијске пиштаљке, кад сам стигао онамо. И онда сам угледао госпођицу Стедмен. Ја сам је, наиме, однео у такси пре него што сам пошао у клуб да обавим свој посао... али она то не зна.

Лесли дубоко удахну.

- Смем ли вас уљудно запитати... - рече укочено - због чега је госпођица Стедмен отишла из Вимблдона?

Тилмен рашири руке.

- Жао ми је, што то не знам! Знам само да након вашег одласка нигде нису могли пронаћи госпођицу Стедмен... или госпођу Сутон... и још сам само видео како је Фридмен бесно трчао по врту, захтевајући аутомобил и вичући да ће се осветити... сматрам, вама.

- Дакако - рече Лесли. - А шта се онда збило?

- То је све, што знам. Онда сам угледао младу даму пред Леопардсом. Ја сам тада управо стигао.

Он је ове речи значајно нагласио, а Лесли га погледа у лице.

- Не занима ме време вашег доласка и одласка.

- Не? Кажем вам да сам дошао пред Леопардс Клуб кратко време након злочина.

- Ох? - рече равнодушно Лесли.

Тилмен причека који тренутак.

- Зар вас ни то не занима?

- Не посебно - гласио је одговор.
- Занима ли вас можда... да је Френк Сутон убијен?
- Не баш много - рече хладно Лесли. - Њему се то морало догодити.

Тилмен климне.

- Сматрам да сте то казали јутрос.
Џон Лесли му се полагао приближи, држећи руке у џеповима.
- Хоћете ли, до ђавола, љубазно рећи, ко сте ви?
- То није важно - рече Тилмен мало се насмешивши. - Ко је убио Сутона?

Лесли слегну раменима.

- То мора установити истражна порота - рече. - Зашто, мислите, суци истражитељи добијају петнаест стотина фунти на годину, ако не зато да истражују овакве случајеве? Зар им хоћете отети њихов хлеб, захтевајући од мене, који не знам баш много, да вам већ сада кажем оно до чега ће они доћи након друге и мучне истраге?

Тилмен се насмеја.

- Ви сте хладнокрвни ђаво - рече.
- Зар немате баш никаква посла? - уљудно запита Лесли.
- Имам... и то прилично много посла.
- Не бих хтео да вас задржавам.

А онда Тилмен погледа Леслијеву руку. На судланици се протезала бледа бразготина... бразготина, што је потицала од оне незгоде. Али он је још нешто угледао на судланици: малу црвену мрљу.

- Шта вам је то на руци? - запита.

Лесли пажљиво погледа мрљу, навлажи марамицу и обриса је.
- Крв. Ударио сам се. Узбуђује ли вас то? - запита, а Тилменов се глас промени;

- Ви сте вечерас били у клубу. Видели су вас кад сте изашли на улаз за особље. Јесте ли срели којег знанца?

Лесли се беспомоћно насмеја.

- Не знам, зашто бих одговорио на та ваша глупа питања. Једини човек, којег познајем био је господин Џошуа Коли.

Тилмен скочи.

- Коли? - рече не верујући. - Зар је он био у клубу?

- Да.

- Зар је био у клубу, кад је учињено убиство? - запита.

- Мислим да је био. Чини се да вас то узнемирује.

Тилмен је за тренутак изгубио сигурност.

- Зашто бих се узнемиравао због обичног... - он ућута.

- Репортера? - рече Лесли. - Ја знам, пријатељу, што вас узбуђује, Сутон није био довољно радознао да би затражио информације о вама, кад вас је узео у службу. Ја сам се интересовао. Ја сам болесно радознао.

Тилмен је опет задобио пређању сигурност.

- Френк Сутон је мртав - рече. - Тек се данас оженио...

- Он се додуше већ често женио, али то није важно. Шта још хоћете? - запита Лесли. - Пођите радије кући, пријатељу. Овде нисте потребни.

Он отвори врата.

- Слуга је рекао да је госпођа Сутон вечерас отишла с вама - рече Тилмен - и он је рекао истину...

- Лаку ноћ - рече Лесли.

- Мислим да ћемо се још видети - рече збуњени Тилмен.

- Надам се да нећемо - одврати Лесли.

Једва што су замрли Тилменови кораци, зачуше се нови. Он одмах препозна тапкање брзих корака и радосно полете к вратима, нагло их отворивши. Берил му паде у загрљај.

- Ох, Џек! Мој драги Џек! - уздахне.

- Одакле долазиш? - запита је брзо.

- Из Вимблдона... не, нисам сама... Лив је напољу у аутомобилу. Рекао је да ће доћи горе ако ти то хоћеш.

- Лив је напољу у аутомобилу? - понови он, а онда рече: - Ти си вечерас била у Леопардс Клубу. Знаш ли све?

- О Френку? Да. Је ли истина, Џоне, да је мртав?

Он климне.

- Да, Сутон је мртав. Мени је тебе, драга моја, веома жао.

Она скупи сву снагу да га нешто запита. Видео је, како су јој се усне немо мицале, па јој поможе.

- Хтела бих да знам, где сам ја био... кад је убијен?

Она климну главом.

- Ти га ниси... ниси... Ох, Џек, одговори... ко га је убио?

Џон Лесли је не погледа у очи да не би у његовим очима прочитала истину.

- Ко год да га је убио... он је заслужио смрт - рече озбиљно. - Вешала су чекала убицу јаднога Лерија Грејма. Мени није лако, драга Берил, што ти то морам рећи. И желим да ти испричам... истину. Седи, драга. Уморна си. Зашто си вечерас отишла из Фридменове куће? Кажу да си отишла одмах после мене!

- Нисам, нисам! - рече она узрујано. - Пошла сам у своју гардеробу и заспала. Лив ме је тражио и није ме нашао. Он није мислио да сам отишла за тобом. Мислио је да сам сазнала све о Френку Сутону и побегла. Онда, пошто сам се пробудила, више није било никога, и тек тада сам пошла да нађем... да нађем тебе. Реци, шта си хтео да ми испричаш...

- Хтео бих знати, зашто си хтела да нађеш мене?

Он седе на наслон фотеле, у коју ју је посео, и обу-хвати јој рамена руком.

- Мислим да сам била луда - рече. - Мислила сам да те никад више нећу видети. Пошла сам у кућу у којој станујеш, а онда у уредништво Пост-Курира. Тамо су ми рекли да бих те можда могла наћи у Леопардс Клубу, па сам се одвезла тамо.

Она се стресе.

- Јадно моје злато! - рече привукавши је к себи. - Желео бих... али од жеље никакве користи, зар не?

- Али ти ниси учинио оно? - запита она напола хистерично. - Лив се куне да си ти недужан. Ти га ниси убио... ти не би могао хладнокрвно убити човека, зар не, Џек?

- Пст! - рече он. - Није згодно, што си овде, драга. Одвешћу те доле к Фридмену. Он није смео допустити да дођеш овамо.

А онда рече необично нежно:

- Ти си драга девојка. Волео бих да сам могао да те поштедим свега тога. Она није попустила.

- Ти оно ниси могао учинити! Знам да ниси! А ако си учинио, зацело си имао неки страховити разлог.

Он полагао климне.

- Да, било је страховитих разлога, због којих је Сутон морао умрети... нећу говорити о њима. Све, што сам учинио, било је узалуд. Хтео сам да заштитим твој добар гаас... да те поштедим

од понижења. Мени би то било пошло за руком да... да се он није данас оженио тобом.

Она се оте из његовог загрљала и устаде, и чинило се да није никад била беднија него у овај час, кад је последњим херојским напором хтела сама себи да затаји трагедију ове ноћи.

- Ја сам сада сасвим свесна свега... заиста. Шта намераваш учинити? Ти не смеш више ни часа остати овде. Имаш ли новаца?

- Данас ми сви нуде новац - насмеши се он, - Чак стари и Перки.

- Перки?

- Ти га не познајеш. Име му је Анерлеј... неки ислужени војник. Упознао сам га у Француској.

- Зна ли он?

- Наслућује. - А онда настави неочекивано узрујано: - Хтео бих да могу да ти испричам... Ја сам луд! Ја сам луд! А мислио сам да сам мудар! Да, он зна... или мисли да зна. Он је вратар у Леопардс Клубу. Јадни стари Перки.

- Јадни стари Перки - рече она очајно се насмејавши. - Зар не би било време да мислиш на себе?

- Ја мислим на себе.

Неко је долазио ходником. Ушли су му у траг, помисли она, а кад се кораци приближише, пребледи.

- Није ли то полиција? - запита.

- Пођи у ону собу - он јој показа врата, на која је изашао Анерлеј - па изађи из зграде и врати се код Лива, или пак остани тамо и не мичи се.

Он се одшуња к вратима, окрете кључ у брави и гурну завесу, управо на време, јер је квака шкљоцнула, а неки је крештави, узбуђени глас гневно изговорио његово име.

- То је Мили Трент - шапну он.

Сагну се, пољуби је и показа према вратима. Чекао је, док није изашла, а онда откључа браву и Мили Трент готово паде у собу. Коса јој је била рашчупана, крупне су се очи чиниле још крупнијим, а лице бледо. Зауоставила се испруживши према њему дрхтави прст. Неразговорно је промуцала од беса:

- Кукавице! Животињо! Убицо! - викну гушећи се.

Није имала капут. Блуза јој је била сва мокра од кише, сиве свилене чарапе замрљане блатом.

- Дакле? - глас му је био тврд и резак.

Његова је хладнокрвност освести.

- Убицо... животињо! Ви сте га убили! Рекли сте да ћете га... убити! Ви сте га мрзели и устрелили сте га као псето!

- Као бесно псето - рече он озбиљно. - Он није био ништа друго.

Двапут је заустила да нешто каже, а онда, заурлавши, нагло отвори торбицу, али пре него што је стигла да у њега упери револвер, он је ухвати за зглоб и она испусти револвер на под.

- Прљава кукавице! - зацвили. - Али ја ћу вас довести на стратиште. Побринућу се да вас обесе. Поћи ћу у полицију... Барабал ће вас ухватити! Ја вас се не бојим, крвниче! Ја сам са собом довела некога, који ће знати да прикаже све ваше прљавштине!

- Умирите се.

Он је гурну на столицу и она је за часак била преуморна да би устала - Каква сте ви жена? - запита је строго. - Годинама сте заједно с њим крали! Учествовали сте с њим у свакој превари... помагали му и гледали, како ломи млада срца и упропашћује младе животе... госпођо Сутон!

- То је лаж! Он није никад отишао ни с којом од њих! Зар мислите да бих му у томе помагала? Госпођо Сутон! Ви сте то знали, зар не?

Он климну главом.

- Јутрос сам у предузећу покушао да вас изазовем, надајући се да ћете то признати. Вређао сам вас и већ сте ми то готово хтели рећи.

Она изненада скочи са столице и потрча к вратима, нагло их отворивши.

- Идем у полицију... рећи ћу где сте - викну. - Траже вас... то ваљда знате?

- Они ће тражити и вас - рече он.

Она се врати к њему и стаде пред њега.

- Зар мислите да је мени стало шта ће се мени догодити? Они ће ухватити вас, Лесли! Ја могу сама да се побринем за себе.

Није ми потребна ничија помоћ, ви крадљивче, кажњениче... крвниче! Ох, боже, мрзим вас! Али ја ћу вас дохватити!

Лесли дигну револвер с пода и положи га на сто.

- Је ли се ваш муж послужио овим револвером кад је убио Лерија Грејма? - запита.

- Он га је убио у самоодбрани - зарежа она бесно. - Зар нису код Грејма нашли набијени револвер? Зар га он није држао у руци кад га је мој муж убио? Да, он га је убио... он би убио и вас да је знао... Ја ћу вас дохватити, макар ме стајало живота, Лесли: ви сте убили Френка...

- То није истина.

Ове речи изговорила је Берил: тихо је ушла у собу и стала пред бесну жену.

- Ох, ви сте ту? То сам могла да претпоставим.

- Ја сам цело вече била с њим - рече Берил.

- Зар сте с њим били у Леопардс Клубу? - зарежа Мили Трент, али пре него што је Берил могла нешто да одговори зачу се глас Џона Лесија.

- Не, она није са мном била у Леопардс Клубу - рече мирно, а Мили погледа Берил, одвратно се нацеривши.

- Он не жели да умеша име своје љубљене девојчице у све ово! Али мораће... и ви ћете се наћи до врата у овој прљавштини, Берил Сутон!

- Већ је доста срамоте што носим ово презиме - рече Берил.

- Мени се свиђа ово презиме - рече Мили трагичном нелогичношћу.

- А зашто се нисте служили њим? - запита озбиљно Лесли. - Јер сте били спремни на сваку прљавштину која вам је доносила новац... не прекидајте ме - рече, кад је она заустила да нешто каже. - Готово у свим енглеским затворима седе људи које сте тамо отерали ви и ваш муж. Човек који је овде радио пре мене добио је пет година, јер се превише занимао за Сутонове послове. Он није знао да га је Сутон опремио у Мур... да је Сутон био господин Потказивач и да сте ви писали она потказивачка писма! Да је Сутон убијен и десет пута, он не би платио за све оно зло што га је нанео мушкарцима и женама које је жртвовао.

- Ви сте га убили! - зацвили она. - То знам... Ја ћу вас дохватити.

- Добро! - рече он изненада. - Идите и доведите полицајца.

Он залупи иза ње врата и окрете се к девојци.

- Јеси ли полудео? - уздахну она. - Ти си луд. Допустио си да оде. Не мислиш ли...

- Хтео бих видети човека, кога је довела са собом. Мислим да знам ко је.

Он отвори врата и погаеда низ слабо осветљени ходник. Недалеко од врата стајао је господин Џошуа Коли, наслонивши се на зид. Лице му се чинило веома уморно. С усне му је висила згужвана цигарета.

- Уђите, Коли. Јесте ли ви довели ону љубазну младу госпођу?
 - Она је довела мене - рече тужно Коли. - Она је прилично деспотска жена. Већина жена су деспотски настројене.

Онда примети Берил и наклони се.

- Бојим се да сам дошао прилично неочекивано и да сам мало де троп... сувишан.

- Ви увек долазите неочекивано, господине Коли - рече Лесли, а Џошуа се насмеши као да је примио неку посебну похвалу.

- Моје друго име је Убикве... Свагдесам - рече, а онда затресе главом, - Једна девојка! Мислим - дода брзо - ону несрећну жену, која је пре неколико часака изашла из ове собе.

Он с очитим занимањем погледа свој мокар огртач.

- Необична је чињеница да се занимљива убиства обично догађају за кишовитих ноћи, кад ни за какав новац није могуће добити такси. Сећам се ноћи кад је Крипин убио своју жену и закопао је у подруму - он се широко насмеши. - То је био прилично смешан случај... у неку руку. Уосталом, затворили су клуб.

- Леопардс?

Коли климну главом.

- То је прилично самовољна одлука полиције. На срећу су - рече - бар затворили на крају пословања. Разлог томе је тај што сам ја био с инспектором који је пословао. Он је веома згодан човек, који пије само лековиту воду.

Лесли није сада први пут чуо да је репортер био у Леопардс Клубу.

- Ви сте били тамо, кад... хм...

- Кад... хм - понови Коли. - Рецимо, кад се збила трагедија? Ја сам био очевидац.

Џон Лесли узмакну, а девојци се учини да је пребледео.

- Ја сам био очевидац, а ипак нисам био очевидац - рече Џошуа гледајући у Леслија. - Видео сам како је неко опалио из револвера, а ипак се не могу заклети да бих препознао особу која је опалила. А онда - настави озлојеђено - претпоставимо да га је ко препознао, и да буде против њега поведен поступак због

убиства. Какве могу бити последице? Ја нисам правник, али вас питам шта се може догодити ако ко убије убицу или пуца у самоодбрани? То је хипотеза о којој је говорила госпођица Трент кад смо ишли овамо. Разабрао сам да она покушава да оправда убиство Лерија Грема. Али на таква питања не може одговорити обични репортер, без обзира како он био надарен, неуморан и савестан...

- Хтео бих да вас нешто да вас питам, Коли... хоће ли у ово бити умешана госпођица Стедмен?

- Име госпођице Стедмен не може бити испуштено из овога... сад више не!

- Али зар репортажа не би могла, што се ње тиче, да се заврши с њеним венчањем?

Џошуа климну главом.

- У мојој ће репортажи несумњиво завршити с венчањем, господине Лесли. Али хоће ли њена веза с овим случајем ту завршити и у полицијском извештају?

Завлада тишина.

- Тилмен ју је видео - рече Лесли.

- Тилмен! - Џошуа Коли изусту ту реч тако крештаво да се Леслију начас учинило да је запевао. - Зар је Тилмен био тамо?

- Он је био пред Леопардс Клубом. Видео је госпођицу Стедмен.

- Кажете да је био напољу? И видео госпођицу Стедмен? Хм! То је незгодно. Јеете ли сигурни да је био напољу? Ви га нисте видели, или можда разговарали с њим? - запита нагло.

Лесли га увери да га није видео.

- То је веома незгодно. То ми нипошто није драго.

Коли је говорио као да је он био редитељ оне трагедије.

- Не могу замислити ништа незгодније.

Онда, без икаквог повода, Лесли осорно рече девојци:

- Хајде сад са мном у аутомобил и кући у Вимблдон.

- Али, драги... - поче она.

- Мораш. Желим да будем сам да бих могао да размислим о свему. Хтео бих још ноћас да разговарам с господином Колијем... а посебно с господином Тилменом - дода зловољно. - Мислим да ће с господином Тилменом бити поприлично тешко.

- Он је веома згодан човек - упаде му у реч Џошуа.

- Не говорим о њему као о стручњаку, него као о човеку. Такође не могу рећи да је он по природи племенит човек. Али иначе мислим да је заиста веома згодан човек.

- То ћемо видети.

Лив Фридмен је седео згурен у ћошку аутомобила и једва је проговорио коју реч током вожње до Вилмблдона. Он мрмљајући поздрави Леслија, а није ништа рекао ни девојци, задовољивши се само тиме што ју је за време вожње држао за руку. Лесли је покушао да започне разговор, али без видљивог успеха.

Био је искрено срећан кад су стигли у Хилфорд.

Владање Лива Фридмена постало је природније кад су ушли у кућу. Догађаји протекле вечери страховито су га потресли и Берил је први пут приметила како је остарио.

- Хоћеш ли у библиотеку, или ћеш радије поћи у своју собу да легнеш?

Она одмахне главом.

- Ја сам се наспавала, Лив - рече мирно, - Не знам не би ли било боље да нисам.

- Богу хвала, што си спавала! - рече Лив храпавим гласом.

Он отвори врата библиотеке и они уђоше. Нису проговорили ни речи, док Роберт није донео послужавник с врућом кафом и великом брушеном боцом. Лив себи наточи пуну чашу и брзо је искапи.

- То је добро - рече спустивши се у стару фотељу и испруживши дрхтаве руке према запретеној жеравици у камиону. - Боже, какве ли ноћи!

- Ти знаш, Лив... зар не?

- О Сутону? Да, знам све.

Он окрете главу к Леслију.

- Јесте ли јој испричали?

- Рекао сам јој да је Сутон мртав.

- Јесте ли јој рекли ко је он био... шта је био?

- Не, нисам - рече Лесли.

Берил га изненађено погледа.

- Шта је био? Не разумем.

- Он је био господин Потказивач - рече Лив промукло - и био је још нешто, Берил, моја девојчице... Сећаш ли се оне ноћи кад смо у овој соби разговарали о човеку којем је занимање било бигамија?

Она климну главом.

- Да, ти си рекао да је провалничко занимање поштено, и зачудила сам се зашто си то рекао. Онда си нам приповедао о оном страшном човеку! Ох! - уздахне. - То је био...

- Френк Сутон - рече Лив. - Кад сам то чуо... мислио сам да ћу полудети!

- Како сте то сазнали, Фридмене? - запита Лесли.

Целе вечери се питао, како је Лив Фридмен сазнао.

- Чуо сам у салону неке гласове - рече Лив. - Истини за вољу, почео сам да сумњам због неких речи, што су их преда мном изменили Сутон и она девојка Трент. А онда ми се учинило да чујем како се свађају. Мало сам се забринуо, и у обичним околностима не бих, дакако, ни помислио да прислушкујем. Али морао сам због тебе, Берил - он прихвати њену руку и тако је снажно стисну да је зацвилела. - Морао сам ради твоје среће, ради твоје будућности, и ништа нисам хтео препустити случају. Морао сам да сазнам, шта је та жена била њему, па сам притиснуо кваку, мало сам одшкринуо врата... и онда сам чуо сву прљавштину! Ја сам своју девојчицу дао господину Потказивачу, препро-давцу украдених драгоцености, а што је било још горе... он је већ био ожењен. Друге је жене оставио пред црквеним вратима.

Глас му задрхта.

- Али тебе није намеравао да остави. Мислим да сам онда полудео, и чудим се што нисам улетео у собу и загушио га. Сад ми је жао, што нисам. Али сетио сам се тебе и помислио да си ти горе, не слутећи каква се језива ствар догодила... то ме је довело к памети. Пошао сам горе код тебе да ти то кажем, не само да ти то кажем већ да стекнем и мало сигурности, драга моја. Сећаш ли се, како сам знао да добијам оне нападе срџбе и како сам се онда уз тебе смирио? Хтео сам, дакле, да покушам исто. Кад сам ушао у твоју собу, нисам те нашао. Да сам био при памети, покуцао бих на врата твоје гардеробе. Онда ме је

спопала луда мисао да си сазнала све о Сутону и побегла. Кад човек није при памети, спопадају га такве луде мисли. Појурио сам у своју собу и преобукао се... још сам носио свечано одело што сам га имао на венчању. Начас, у бризи за тебе, заборавио сам све о Сутону. Кад сам сишао, њега већ није било. Знао сам где ћу га наћи, па сам узео аутомобил и одвезао се у град да га потражим. Нисам слутио да ће поћи у своју фирму. Тамо бих га затекао. Уместо тога, пошао сам на другу страну.

Она је сад све разумела, па устаде гледајући га очима пуним ужаса.

- Пошао си у Леопардс Клуб? - запита.

Он потврди.

- Да, пошао сам у Леопардс Клуб. Знаш, познајем Анерлеја и једном сам му, кад је би у великој неприлици, помогао. Први пут срео сам га у Калеу за време рата. Већ више година нисам био у клубу, али вечерас сам одлучио да пођем тамо.

- Ви сте, дакле, онај господин који је спавао у броју четири? - запита Лесли, насмешивши се.

Лив потврди.

- Намеравао сам само једно... да рашчистим с Френком Сутоном. Нико ме није видео, осим Анерлеја, кад сам дошао у клуб. Његовог дечака у то време није било. Он се дакако изненадио кад ме је угледао. Рекао сам му да сам страшно уморан и да желим да спавам и не желим да ико зна да сам у клубу. Морао сам да препустим случају да добијем собу крај оне што ће је узети Сутон. И он ми је случајно дао собу крај собе за седнице. Чуо сам Сутона кад је ушао, и, прислушкујући уз преградни зид, чуо сам његов телефонски разговор. Отворио сам врата и он ме је угледао. Скочио је на ноге, извукао револвер, а ја сам опалио.

- Ти си га убио? То си био ти... ти? - уздахну Берил загледавши се у њега. - Ти... ти!... - поново шапну. - Ти си га убио, Лив?

Он полагано климне. Глава му се спусти на прса.

- Убио сам га. Не стидим се тога. Спреман сам да ми због тога суде. Ако је ико заслужио смрт, онда ју је зацело он заслужио.

Она љутито погледа Леслија.

- Он је то знао - упаде Лив. - Управо кад сам опалио, осетио сам како ме је неко ударио по руци и окренух се... био је Лесли. Узео ми је из руке револвер и изгурао ме кроз нека мала врата на степенице што воде у приземље. Њима се служе конобари. Нисам срео никога. Доле сам откључао врата. Та врата отвара и затвара Анерлеј.

- Ох. Лив.

Она је клекнула крај њега и положила гааву на његову руку, јецајући и смејући се као да је полудела.

Дуго је потрајало док су је умирили. Кад се смирила, Леслија више није било.

- Отишао је да потражи Тилмена - објасни Лив.

- Али Тилмен...? - она се збуни. - Ко је он? Шта је он?

Он јој то није знао рећи.

Лив је морао да изврши још једну дужност. Сачекао је док је лекар, кога је позвао, отишао, а онда позвао свог уморног шофера.

- Одвешћете ме у полицијску станицу у Бов Стриту - рече. - Остаћу тамо. Ви ћете одвести аутомобил назад у Вимблдон и ставити се на располагање госпођици Берил.

Још је провео пола сата сређујући своје ствари, а онда се укрцао у аутомобил, који га је брзо одвезао у град. Једва што је изашао из куће, телефонско је звонце почело бесно да звони.

Звоно је одбило половину сата после поноћи, кад се пред неугледним вратима полицијске станице у Бов Стриту зауставио запрљани аутомобил. Лив Фридмен је неко време стајао на киши, дајући шоферу последње налоге - Не, не треба да ме чекате - рече некако језовито се нашаливши. - Заправо, можда ће проћи много времена пре него што ћете доћи по мене, Џонсе. Ујутро потражите капетана Леслија и он ће вам вероватно помоћи да се одлучите хоћете ли остати у мојој служби или нећете.

Он се није макнуо с места, док се аутомобил није одвезао, а онда, успевши се уза четири степенице, приступи полицајцу који је стајао уз врата.

- Хтео бих да разговарам с инспектором - рече, а полицајац га одведе у сјајно расветљену собу.

У тај су час поред стола стајали неки полицајац и детектив-инспектор разговарајући с наредником станице.

- Име ми је Лив Фридмен - рече.

- Познајем вас веома добро, господине Фридмене - насмеши се инспектор. - Шта желите? Јесте ли шта изгубили?

- Дошао сам да ме ухапсите због злочина убиства - рече ЛивФридмен сигурним гласом. - Синоћ око девет и тридесет убио сам неког човека именом Френк Сутон, али вероватно га боље познајете под именом господин Потказивач. Убио сам га у Леопардс Клубу.

Детектив-инспектор се зачуђено загледа у њега.

- Ви нисте никога убили - рече, а онда се наједном насмеја. - Бојим се господине Фридмен - додада сте мало предубоко погледали у чашу вина.

- Кажем вам да сам га убио - рече нестрпљиво Лив.

Инспектор одмахну главом.

- Уверавам вас да нисте - рече. - Управо сам дошао из Мидлесекс болнице, где лежи Сутон, којем је иначе име Стел, и он није ни рањен.

Лив није могао да верује својим ушима. Збуњено протрља очи. Сутон жив...?

- Не сањам ли? - запита промукло. - Ако нисам у њега... пуцао, зашто је онда у болници?

- У болници је - рече детектив - јер је, према властитом признању, нехотице испио напитака, којим је намеравао да успава своју пријатељицу. Другим речима, он је у болници због тровања неким опојним средством. И ако је истина само половина онога што је откуцала његова пријатељица, он ће за шест седмица бити зрео за вешала.

Господин Филд је требало да оде из уредништва најкасније у шест сати. Истина је да новинари немају одређено радно време и да због потребе свог необичног звања често морају да изостану из круга својих породица. Али уредници су по правилу људи склони навикама, људи који не пропуштају одређени воз, који ће отићи кући из уредништва у одређено време, макар баш били усред највећег посла. А сад је било један сат ујутро и господин Филд је седео за столом у кошуљи, држећи међу зубима остатак цигаре, а уморне су му очи задовољно сјале иза наочара.

Пред њим је лежао сасвим свеж примерак *Мегафона*. Како је успео да добије овај примерак супарничких јутарњих новина, то је била његова и божја тајна. С друге стране стола, на посвећеном наслоњачу господина Филда нехајно се извали Џошуа Коли. А пред њим је стајао папир пун сендвича са шунком и велика чаша напола пуна пива.

- Ово је диван доживљај у животу човека, Коли - рече Филд, који је у један сат ујутро био склон филозофском размишљању. - На пример, први сте подстицај добили од неке лепе девојке...

- Никад нисам добио никакав подтицај ни од какве лепе девојке - успротиви се Џошуа жваћући сендвич са шунком.

- Не говорим о вама, већ о згоднијим мушкарцима - рече господин Филд. - А онда, замишљам, ратниково се срце испуни радошћу, кад победи свога непријатеља.

Господин Филд отпи гутљај пива из своје чаше и положи је на сто.

- Али ништа није узбудљивије од читања супарничких новина... и ми смо их потукли...

- Ја сам их потукао - промрмља Коли.

- Ви сте у овај час један од многих. Да вас ја нисам подбадао и гурао и вређао због ваше природне непокретности, никад не бисте донели ову репортажу. Али морам вам одати признање, Коли. Ви сте брже сакупили све нити које су водиле до господина Потказивача него што би то могао учинити ико у Флит Стриту. Ова крпа - он лупи руком по *Мегафону* - запослила је на

том послу свога најбољег човека. Ви сте њушкали њему под носом и сасвим га потукли. А круна свега...

Он на тренутак ућута.

- Тријумф - рече Џошуа.

- Јуначко дело је реч коју сам покушао да нађем. Ваше дело је откриће да је господин Потказивач још жив. То мислим да је ваш мучан посао... *tour de force*.

- Или *chef d'oeuvre*... ремек-дело - промрмља Џошуа.

Телефон на столу зазвони. Филд лењо испружи руку и диже слушалицу.

- Сад ме не занима ништа - рече - осим постеље.

Телефонирао му је вратар, а Филдово се лице, слу-шајући, нацери.

- Добро, то је врхунац! - рече с поштовањем. - Замолите га нека дође горе.

Он спусти слушалицу и погледа Колија.

- Неки ваш пријатељ жели да вам честита.

Господина Колија нису посебно занимале честитке пријатеља. И он је био уморан. А кад су се отворила врата, а у собу ушао Тилмен мрзовољно се церећи, Џошуа устаде са столице да поздрави свога великодушног супарника, Артура Тилмена Џонса из *Мегафона* сматрали су за највећег репортера у Флит Стриту.

- Скидам пред вама шешир, ви стари псу трагачу! - рече и ухвати Џошуине руке. - Управо сам украо један примерак вашег јутарњег издања.

А кад је Филд узалуд покушао да сакрије примерак *Мегафона*, рече:

- Нисте ви, Филд, једини покварењак у Флит Стриту. А ваша репортажа, Коли, је дивна... заиста дивна. Мораћемо издати друго издање и украсти од вас колико можемо, али сте нас престигли и то нам нипошто неће користити. Уосталом, јесте ли видели нашег пријатеља Леслија?

Господин Коли погледа на сат.

- Обећао је да ће доћи овамо пре него што пође кући - рече. - Зато чекам. Диван момак! Он је добио оно запослење код господина Потказивача захваљујући својим лошим особинама... Сутон је желео да има у својој близини бивше кажњенике. Зато

се одушевио Леслијем. Скотланд Јард је злоупотребио његове кажњеничке податке.

- Зар га онај глупи наредник из Бов Стрита није познавао? - запита Тилмен Џонс.

- Ко њега познаје? - Дакако, чим је дошао онамо и казао инспектору ко је, Елфорд га је пустио на слободу.

- Ко је... - поче Тилмен Џонс.

У тај час уђе ненајављени Лесли. Он је знао вешто да обиђе вратаре и чуваре. Ушавши у собу, пружи руку Колију.

- Честитам! Чланак звучи сасвим истинито, премда није истинит!

Џошуа се широко насмеши, а онда се окрете к Филду.

- Господине Филд - рече - представљам вам главног инспектора Барабала из Скотланд Јарда.

Уредник стисну пружену руку.

- Драго ми је! - рече Филд.

- Драго ми је! - рече Џон Лесли Барабал.

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

Едгар Валас је британски романиста, драматичар и новинар, писац популарних детективских прича, назван и краљем модерног трилера.

Едгар Валас је рођен у Гринвичу 1875. године, исте године кад и творац Тарзана Едгар Рајс Бароуз. После врло занимљивог детињства и младости, проведене делом и у Јужној Африци Едгар Валас је 1899. године постао дописник Ројтерса и лондонског Дејли Мејла. Извештавао је, између осталог и из Руско-јапанског рата (1904-5). Писао је, у то време, и о рату обавештајних служби, што ће му помоћи у раду на доцнијим причама и романима. Први Валасов роман *Четири праведника* објављен је 1905. године. Десетак година касније Валас је објавио чувену шпијунску причу *Ознака број 2*, а после Првог светског рата постао је најчувенији писац од чијих дела је читанија била само *Библија*.

Најпознатији Валасови романи су *Лига праведника*, *Човек из Кордобе* и *Потказивач*.

Едгар Валас је аутор низа драма и филмских сценарија. Преминуо је 10. фебруара 1932. године управо у време када је радио на сценарију за прву холивудску верзију Кинг-Конга.

Скен: **nela012**

Исправка: **BAVAC**

MOBI, EPUB: **ikamistic**

Садржај

[1](#)

[2](#)

[3](#)

[4](#)

[5](#)

[6](#)

[7](#)

[8](#)

[9](#)

[10](#)

[11](#)

[12](#)

[13](#)

[14](#)

[15](#)

[16](#)

[17](#)

[18](#)

[19](#)

[20](#)

[21](#)

[22](#)

[23](#)

[24](#)

[25](#)

[26](#)

[27](#)

[28](#)

[29](#)

[30](#)

[31](#)

[32](#)

[33](#)

[БЕЛЕШКА О ПИСЦУ](#)